

We are Hiring

Company Drivers

Solo driver 50 cents per miles+Safety Bonus
3000 plus miles per week.

Call, Goldy Ph: 260-797-1122

BIG BAZAAR

Grocery, Sweets & Catering

5425 E. Thompson Rd. Indianapolis IN 46237

***Fresh Vegetables Every Thursday**

***Chat House is OPEN 7 Days *New meat shop is open now, next to big bazaar**

***Book your catering now.**

Ask for, Baljinder S. Ben Ph: 317-640-2400

Like our Facebook page: BigBazaarIndianGrocery

Buying/Selling in Michigan

All types of Residential & Commercial properties. Gas Stations, Liquor Stores, Hotels, Plazas, Truck Terminals etc.

All types of loans.

Landmark Realty

40600 Ann Arbor Rd., Suite# 150, Plymouth, MI 48170

Call: 734-751-4455

rajsshergill@yahoo.com

Raj Shergill
Associate Broker

Twentieth Year of Publication **ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ** Price 50¢ Email: punjabtimes1@gmail.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ **www.punjabtimesusa.com**

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 20, Issue 32, August 10, 2019 20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਦਾ 'ਮਿਸ਼ਨ ਕਸ਼ਮੀਰ' ਫਤਿਹ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਨਰਗਠਨ ਬਿੱਲ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲੱਦਾਖ ਨੂੰ ਦੋ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਰਾਜ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਇਕਪਾਸਤ ਅਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਰੋਹ ਅਤੇ ਰੋਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਸਦਾ ਹਮਾਇਤੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਖਿਲਾਫ ਰੋਹ ਭੜਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ

ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਸਥਾਨਕ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿਚ ਨਾ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਸਿਆਸੀ ਸੰਕਟ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਉਠ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ

ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕੱਲਾ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਆਰਟੀਕਲ 371-1 ਮੁਤਾਬਕ ਨਾਗਲੈਂਡ, 371-6 ਤਹਿਤ ਸਿੱਕਮ, 371-7 ਤਹਿਤ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਅਤੇ 371 ਤਹਿਤ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਵਿਕਾਸ' ਬਾਰੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ? ਦਰਅਸਲ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 370 ਦਾ ਖਾਤਮਾ, ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ

ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਏਜੰਡੇ ਅਤੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੁਕਤੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮਸੇਵਕ ਸੰਘ (ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.), ਇਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਦਲੀਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਦਰਜਾ

ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਨਸੰਘ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸ਼ਿਆਮ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ 1950 ਵਿਚ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਇਸੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਛੱਡੀ ਸੀ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਨਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਾਫੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਮਹਿਬੂਬਾ ਮੁਫਤੀ ਦੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਜੋ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਇਸ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਬਿੱਲ ਮੁਤਾਬਕ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਹੁਣ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਾਲਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਦਰਜਾ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛੂਚੇਰੀ ਵਾਂਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਹੋਣਗੇ। ਦੂਜੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਲੱਦਾਖ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਰਗੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਥੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਥੇ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਵਿਗੜਨ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੋ

ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਇਸ ਸੂਬੇ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਵੱਡਾ ਧੱਕਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਇਹੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਇਸ ਜਵਾਬ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠ

ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ 'ਤੇ ਡਾਕਾ

ਸ੍ਰੀਨਗਰ: ਧਾਰਾ 370 ਤਹਿਤ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਵੱਖਰੇ ਝੰਡੇ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼, ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸੰਚਾਰ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਬਹੁਤੇ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 26 ਅਕਤੂਬਰ 1947 ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਰਾਜਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 370 ਵੀ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ। ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਵਿਦੇਸ਼ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸੰਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। 17 ਅਕਤੂਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 35ਏ ਤਹਿਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਰਾਜ ਦੇ

ਸਥਾਈ ਨਾਗਰਿਕ ਹੀ ਸੂਬਾਈ ਨੌਕਰੀਆਂ, ਵਜ਼ੀਫੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਪਰ ਧਾਰਾ 370 ਤਹਿਤ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਚ ਹੀ ਧਾਰਾ 35ਏ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਧਾਰਾ 370 ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 35ਏ ਵੀ ਰੱਦ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ। 1956 ਵਿਚ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਥੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗ ਗਈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਹੀ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ

ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਲੜਕੀ ਬਾਹਰਲੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਜ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਾਹਰਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਥੇ ਦਾ ਸਥਾਈ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। 1956 ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇਸ ਰਾਜ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਈ ਨਾਗਰਿਕ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ 14 ਨਵੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਇਥੇ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ 10 ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਇਥੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਥੇ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਈ ਹੋਵੇ ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦ ਸਕੇਗਾ।

ਪੁਨਰਗਠਨ ਨਾਲ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਵੀ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੋ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੰਮੂ ਵਿਚ 20 ਅਤੇ ਲੱਦਾਖ ਵਿਚ 2 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਲੇਹ ਅਤੇ ਕਾਰਗਿਲ ਲੱਦਾਖ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਗੇ ਜਦਕਿ ਅਨੰਤਨਾਗ, ਬਾਂਦੀਪੋਰਾ, ਬਾਰਾਮੂਲਾ, ਬਡਗਾਮ, ਡੋਡਾ, ਗਾਂਦਰਬਲ, ਜੰਮੂ, ਕਠੂਆ, ਕਿਸ਼ਤਵਾੜ, ਕੁਲਗਾਮ, ਪੁਣਛ, ਕੁਪਵਾੜਾ, ਪੁਲਵਾਮਾ, ਰਾਮਬਨ, ਰਸਾਈ, ਰਾਜੌਰੀ, ਸਾਬਾ, ਸ਼ੋਪੀਆਂ, ਸ੍ਰੀਨਗਰ ਅਤੇ ਉਧਮਪੁਰ ਸਮੇਤ 20 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਰਹਿਣਗੇ।

India Palace Restaurant And Banquet Hall

Restaurant-Fine Indian Cuisine

4213 Lafayette Road, Indianapolis, IN (Ph:317-298-0773)

Banquet Hall Available Up to 550

Amber Indian Restaurant

Restaurant-Fine Indian Cuisine

12510 N. Meridian St., Carmel, IN Ph: 317-580-0828

We do private party's & catering at your home or business.

Call, Lakhvir S. Johal Ph: 317-709-7800

www.indianpalaceindy.com www.AmberIndianRestaurantCarmel.com

BEST FARE GUARANTEE

734 838 9998

24 ਘੰਟੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੇਵਾ

Please call our office for more details on latest fares

Regal Jewels

Ph: 773-262-4377 www.Regaljwells.com

ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਲੋਗ, ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਆਪਣੇ ਸਟੋਰ

Diamonds

ਡਾਇਮੰਡ

22kt Gold

22kt ਸੋਨਾ

24kt Gold

24kt ਸੋਨਾ

Rajveer S. Gill 847-907-1525

2625 W. Devon Ave. Chicago, IL 60659

Email: regaljewelsinc@gmail.com

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਮਿਡਵੈਸਟ)

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ-2019

ਅਤੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ

1 ਸਤੰਬਰ 2019 ਐਤਵਾਰ

ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਤੇ ਗੁਰਸੇਵਕ ਮਾਨ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ

@ Busse Wood Forest Preserve South, Elk Grove, IL

ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਧਨੰਤਰ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਣਗੇ

ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੇ ਟਿਊਟਰ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ

ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ	ਚੇਅਰਮੈਨ	ਪ੍ਰਧਾਨ	ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ	ਦੂਜਾ ਇਨਾਮ	ਤੀਜਾ ਇਨਾਮ
ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ	ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ	ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਲੀਲ ਇੰਡੀਆਨਾ	ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ. ਸੀ. (ਏ-1 ਮੋਟਰ ਸੇਲ)	ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ	ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ
						ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ (ਲੱਖਣ ਪ੍ਰੋਟਰੋਲੀਅਮ)

ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ										ਲਾਈਵ ਕਬੱਡੀ ਡਾਟ ਕਾਮ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ
ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦੜਾ	ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੱਪੂ	ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ	ਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੰਦੜਾ	ਹਰਿੰਦਰਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ	ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਂ	ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਂ	ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਂ	ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ	ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ	ਰਵੀ ਹੰਡਰਾ

ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ											
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ	ਅਮਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੰਦੇਸ਼ਾ	ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੰਦੇਸ਼ਾ	ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ	ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ	ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ	ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ	
ਗੁਰਮੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ ਖਜ਼ਾਨਚੀ	ਜੱਸੀ ਸਹੋਤਾ	ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਜਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਮੀਡੀਆ ਸਲਾਹਕਾਰ	ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅੱਜਲਾ	ਬੱਬੀ ਬਾਠ	ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਮਾਂਗਟ	ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਫਗੂੜਾ	ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ		

For Further Info.: Ph: 920-460-1001, 847-561-7101, 630-523-3412, 815-546-0525, 847-544-1788, 708-612-7963, 847-338-3866, 847-477-1613, 630-947-3686, 847-271-7451

Sher-E-Punjab Sports & Cultural Club-Chicago (Midwest)

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰਜ਼

ਜਥੇਦਾਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਂ ਹਰਵਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ ਜੇ. ਪੀ. ਖਹਿਰਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰਾਜ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਸੁੱਖੀ ਘੁੰਮਣ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਪ੍ਰਿਥਪਾਲ ਘੱਤੜਾ ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਹੋਤਾ ਹੈਰੀ ਘੁਮਾਣ ਅਮਰਬੀਰ ਘੁਮਾਣ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਇਕਬਾਲ ਬੋਪਾਰਾਏ ਕਲੀਵਲੈਂਡ ਮਿਸਟਰ ਦੂਬੇ ਮੌਟੀ ਭੁੱਲਰ ਸਾਊਥਬੈਂਡ ਮਨਜਿੰਦਰ ਭੰਮਰਾ

ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ

ਵਿਭਾ ਰਾਜਪੂਤ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ ਬਿਕਰਮ ਸਿੱਧੂ ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੰਗ ਰਾਜਦੀਪ ਪੰਮਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮੱਲੀ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ

ਜਸਵੀਰ ਲਾਲੀ ਦਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਰੁਪਿੰਦਰ ਅਰੋੜਾ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੱਜ ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਅਮਰਜੀਤ ਚੀਮਾ

ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਮਾਨ ਅਤੇ ਸੁੱਖੀ ਮਾਨ ਚਰਨਜੀਤ ਸਮਰਾ ਦਲਜੀਤ ਮੁਲਤਾਨੀ ਰਾਜਬੀਰ ਰਾਣਾ ਜਸਵਿੰਦਰ ਜੱਸੀ ਸਲੇਮਪੁਰ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਸੁਖਰਾਜ ਤੱਖਰ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਮਨਮਿੰਦਰ ਹੀਰ

ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿੰਘ
ਪੰਮ ਸਪੁਤਰ
ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ
ਪੰਮ ਦਾ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼
ਸਨਮਾਨ
ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਚੰਨਾ ਪੰਮ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਮ

ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਮ ਸ਼ਾਰਟ ਪੁੱਟ ਅਤੇ ਡਿਸਕਸ ਥਰੋ ਦੇ ਅੰਡਰ-18 ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਯੂ ਐਸ ਏ ਟਰੈਕ ਐਂਡ ਫੀਲਡ ਯੂਥ ਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਪੀਅਨ ਰਹਿ ਚੁਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਫੋਟਾ ਭਰਾ ਵਿਸ਼ਵਜੀਤ ਪੰਮ ਅੰਡਰ-14 ਉਮਰ ਗਰੁਪ ਵਿਚ ਚੌਥੀ ਥਾਂ ਆ ਚੁਕਾ ਹੈ

ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਲੋਗ, ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਆਪਣੇ ਸਟੋਰ

MVP Award by

Regal Jewels
Since 1983
773-262-4377
www.RegalJewels.com
2625 W. Devon Ave. Chicago, IL 60659

MVP Stopper Winner 1 Tola Gold | **MVP Raider Winner 1 Tola Gold**

Regal Jewels Chicago
Rajveer Singh Gill
847-907-1525

ਕਬੱਡੀ ਕੁਮੈਂਟੇਟਰ

ਮੱਖਣ ਅਲੀ

ਮੇਲਾ ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਮਿਡਵੈਸਟ)

ਸਾਡੇ ਸਪਾਂਸਰ

ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਲਾਲੀ ਸਿੱਧੂ, ਹਰਭਜਨ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ, ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਜਗਜੀਤ ਢੀਂਡਸਾ, ਲਖਬੀਰ ਢੀਂਡਸਾ, ਜਸਵੀਰ ਪੰਨੂ, ਰਾਕੇਸ਼ ਰੇਹਨ ਕੈਫੇ ਇੰਡੀਆ ਮਿਲਵਾਕੀ, ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕੰਵਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇਪੀ

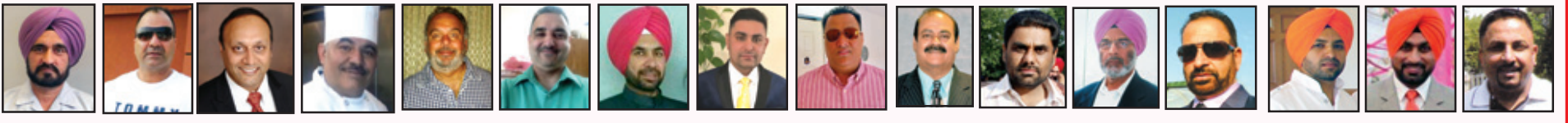
ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਮੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਬਸੰਤੀ, ਅਮਰਦੀਪ ਛੀਨਾ, ਗੁਰਮੀਤ ਅਰੋੜਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੰਗ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੱਧੂ, ਸਤਵੰਤ ਨਿੱਜਰ, ਜੱਸੀ ਪਾਲੀਵਾਲ, ਰਿੱਪੀ ਖੱਟੜਾ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਖੱਟੜਾ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਬੱਬੂ, ਗੁਰਚਰਨ ਝਾਵਰ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਰਾਣਾ ਵਿਰਕ, ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਬਾਬ ਹੁੰਦਲ ਡਾ. ਪਾਲ ਬੰਦੇਸ਼ਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਗੁਰਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਸਤੀਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਚੰਨਾ ਧੰਮ (ਵੰਡਾਲੀਆ), ਮਹਾਂਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ ਸਲੇਮਪੁਰ, ਕਮਲ ਸੰਘਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਜੈਨ, ਜਸਵੀਰ ਸੁੱਗਾ, ਬਲਦੇਵ ਬਿੰਦ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਰੰਧਾਵਾ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ, ਤਾਲੀ ਭੱਠਲ, ਜਿੰਮੀ ਬਰਾੜ, ਮੱਖਣ ਬਦੇਸ਼ਾ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਉਪਲ, ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ, ਪਰਦੀਪ ਸਲਵਾਨ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਬਲਿਹਾਰ ਦੁਲਈ

ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਰਾਣਾ ਸਿੱਧੂ, ਡਾ. ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਕੇ ਕੇ ਪੰਮਾ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਰਿੰਦਰ ਨਾਗਰਾ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੱਧੂ, ਜੋਰਾਵਰ ਸਿੰਘ, ਜਗਜੀਤ ਬਾਜਵਾ, ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ, ਰਘਵਿੰਦਰ ਮਾਹਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਿਕੰਦਰ ਬਿੱਟੂ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸੱਤਾ, ਨਿਪਾਨ ਸਿੰਘ

ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਗੋਲਡੀ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦੀ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਮਿੱਟੂ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਤਪਾਲ ਸੱਤਾ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੇਪਾਰਾਏ, ਵਿਕਰਮ ਸੋਹੀ, ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ ਹੀਰ, ਤਰਲੋਚਨ ਸੰਘਾ, ਸਤਨਾਮ ਮਿਨਹਾਸ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ

ਟੀਟੂ ਮਸਕੀਗਨ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਨੀ ਵਰਮਾ, ਰੋਸ਼ਨ ਲਾਲ ਤੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਆਇਓਵਾ, ਓਂਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਵਨ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗਰ, ਬੌਬੀ ਮਸਕੀਗਨ, ਕਾਲਾ ਇੰਡੀਅਨਐਪੇਲਿਸ, ਹਰਕੇਵਲ ਲਾਲੀ, ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਜਸਵੀਰ ਸੋਢੀ

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਪੁਰਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਗਨਾਮ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ, ਮੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੈਪੀ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਾਂ, ਸੰਨੀ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਇੰਡੀਅਨਐਪੇਲਿਸ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਗਡਾਣੀ, ਮਨਦੀਪ ਘੋੜਾ, ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੂਬੀ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਾਂ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂਾਂ

ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਕੈਲਮਜੂ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ

ਇੰਡੋ ਅਮੈਰਿਕਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਇੰਡੀਆਨਾ

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਨੇ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸਿਰਜਿਆ ਖਾਲਸਾਈ ਮਾਹੌਲ

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਂਈਂ ਭਰਵਾਂ ਸਵਾਗਤ

ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ 550 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ ਜੋ ਵਾਹਗਾ-ਅਟਾਰੀ ਸਰਹੱਦ ਰਸਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਖਾਲਸਾਈ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਪੰਥਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਲਸਾਈ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵਾਹਗਾ ਸਰਹੱਦ ਤੱਕ ਛੱਡਿਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਮਗਰੋਂ ਰਾਗੀ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਰਸ-ਭਿੰਨਾ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਸਮੇਤ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਇਸ 'ਚ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਮਗਰੋਂ 72 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਆਰੰਭ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰਤ ਪੁੱਜਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗਤਕੇ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਖਾਲਸਾਈ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਬੈਂਡ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਲਾਮੀ ਦਿੱਤੀ। ਔਕਾਫ਼ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਤਾਰਿਕ ਵਜ਼ੀਰ ਖਾਂ ਤੇ ਇਮਰਾਨ ਗੋਂਦਲ, ਪੀ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ

ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਫਲਾ ਜਦੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਵੀ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ। ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਾਹਨ ਕਾਫਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦ ਤੱਕ ਆਏ।

ਇਹ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਪੰਜ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਸਮੇਂ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਪੁੱਜੇਗਾ। ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਉਹ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਾਫੀ ਵਰ੍ਹੇ ਬਿਤਾਏ। ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਗਤ ਤਾਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਹਯਾਤੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਸਾਰੇ ਵਰ੍ਹੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਉੱਜਵਲ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਦੇਸ਼/ਦਿਸ਼ਾਤਰਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਪਿਆਰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਪਹਿਲੀ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ 17 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੋਇਆ ਲਗਭਗ 65 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਤੋਂ ਹੋ ਕੇ ਅਗਾਂਹ ਲੰਘੇਗਾ, ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਸੰਗਤ ਦਾ ਸੈਲਾਬ ਦਰਜਨਾਂ ਲਈ

ਉਮਤ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਇਕ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਗਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਮਲੇ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਿਫਟਾਂ ਵਿਚ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਵਨ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਵਾਰੀ, ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਸਸਤਰ ਤੇ ਵਸਤਰਾਂ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੰਗਤ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਲਈ ਰਵਾਨਗੀ ਮੌਕੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸਜੀ ਪਾਲਕੀ ਵਿਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸਣੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੋਂ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਅਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਗੋਪਾਲ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੰਚ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ
ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ: ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਮਰਥਕ ਤੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸਬੰਧੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੰਚ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਮੰਚ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਉਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਫੋਟੋ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵੀ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ। ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਚਾਵਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾ ਲਈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਮਰਥਕ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਖਿਲਾਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਰੋਸ ਜਤਾਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਂਘੇ ਸਬੰਧੀ ਬਣਾਈ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਰੋਧ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੌਕੇ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉੱਭਰਿਆ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕੇ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਲਦੀ ਠੋਸ ਉਪਰਾਲੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਲਾਹੌਰ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕੱਠਿਆਂ ਮਨਾਉਣਗੀਆਂ।

ਡਾ. ਮਹੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਛੁੱਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਤਰੀਕ ਦੱਸਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ ਗੁਰਪੁਰਬ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਤਰੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਆ ਸਾਹਿਬ ਸੰਗਤ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਹਲਮ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਆ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਾਸਤੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਔਕਾਫ਼ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਆਮਿਰ ਅਹਿਮਦ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਹਲਮ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਾਹ ਰਾਹ ਤੋਂ ਕੁਝ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਝੀਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜਦੋਂ ਮੌਕੇ ਵੱਲ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਇੱਥੇ ਰੁਕ ਕੇ ਆਰਾਮ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਦਾ ਭਰੋਸਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਜੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਮਸਲੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਲਦ ਹੱਲ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪੁਰਬ (ਜੋ ਕਿ ਅਕਸਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਪਾਕਿ ਸਿੱਖ ਕਮੇਟੀ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ) ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਪਾਕਿ ਕਮੇਟੀ ਸਮੇਤ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਲਾਹੌਰ ਨਾਲ ਮੋਹ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਡਾਕ ਘਰਾਂ 'ਚ ਪਿਆਰ ਭਰੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਕਮਾਲ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਡਾਕਘਰ ਦੇ ਪਤੇ ਉਤੇ ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਖਿੱਚ ਨਾਲ

ਦੀ ਕਵਿੱਤਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾ ਐਮੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਹੀ ਲਾਹੌਰ ਡਾਕਘਰ ਦੇ ਪਤੇ ਉਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਰਹੀ

ਐਮੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋਏ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਡਾਕਘਰ ਦੇ ਪਤੇ ਉਤੇ ਪੱਤਰ ਪਾਉਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਚੁਣਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਪਰ ਇਹ ਲਹਿਰ ਉਦੋਂ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉਤੇ ਪੱਤਰ ਪੋਸਟ ਕਰਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਬੋਝੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜਵਾਬ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਡਾਕਘਰ ਤੋਂ ਪੱਤਰ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਘੱਲਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਕਬੂਲਿਆ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਡਾਕਘਰ ਦੇ ਪਤੇ ਉਤੇ ਪੱਤਰ ਭੇਜਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉਤੇ ਵੀ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤਾ। ਇਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਪੀਕੇਆਰ ਜੈਨ ਸਕੂਲ, ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉਮਾ ਸ਼ਰਮਾ ਹਨ, ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਪੱਤਰ ਲਿਖਾਉਣਗੇ। ਟੋਹਾਣਾ ਤੋਂ ਇਕ ਵਿਕਰਮ ਨਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਡਾਕਘਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਦੇ ਦਰਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਲਾਹੌਰ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਨੇ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਐਮੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਾਦੀ ਕੋਲੋਂ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਤਹਿਜੀਬ ਭਰੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ।

ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਲਾਹੌਰ ਨਹੀਂ ਗਈ, ਪਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਨਾਲ ਖਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਨੇ ਇਕ ਫੂਡ ਪਾਰਕ ਦਾ ਨਾਂ ਲਾਹੌਰ ਚੌਕ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਕਿਸੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸਿੱਕ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ।

ਲਬਰੇਜ਼ ਚਿੱਠੀਆਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਅਮਨ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

'ਲਾਹੌਰ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਡਾਕ' ਸਿਰਲੇਖ ਤਹਿਤ ਆਰੰਭੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਹੈ। ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਦੋਂ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਤੇ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਅਤਿ ਦੇ ਪਿਆਰ ਪੁਜਾਰੀ ਬਣਨ ਨਾ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ।

ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਤੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ 'ਚ ਖੂਨੀ ਟਕਰਾਅ

ਰਈਆ: ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਜਥਾ ਭਿੰਡਰਾਂ ਮਹਿਤਾ ਦੀਆਂ ਪੈਲੀਆਂ 'ਚ ਜਬਰਦਸਤੀ ਗਊਆਂ ਵਾਤਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜਥਾ (ਗਾਵਾਂ ਵਾਲੇ) ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ 'ਚ ਟਕਰਾਅ ਹੋ ਗਿਆ। ਝੜਪ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵੇਂ ਧੜਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਾਬਾ ਭਰਥ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਮਹਿਤਾ ਪੁੱਜਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗਊਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਡਲਾ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੀ ਪੈਲੀਆਂ 'ਚ ਵੜ ਗਿਆ ਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਚਰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਗਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਝੁੰਡ ਨਾਲ ਆਏ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਤਕਰਾਰ ਹੋ ਗਈ ਜੋ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਖੂਨੀ ਝੜਪ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਈ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ 'ਚ ਇੱਟਾਂ-ਰੋੜੇ ਤੇ ਡਾਗ ਸੋਟਾ ਵੀ ਚੱਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਤ ਕੀਤਾ।

ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਜਥਾ ਭਿੰਡਰਾਂ ਮਹਿਤਾ ਦੀਆਂ ਪੈਲੀਆਂ 'ਚ ਜਬਰਦਸਤੀ ਗਊਆਂ ਵਾਤਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜਥਾ (ਗਾਵਾਂ ਵਾਲੇ) ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ 'ਚ ਟਕਰਾਅ ਹੋ ਗਿਆ। ਝੜਪ ਦੌਰਾਨ ਦੋਵੇਂ ਧੜਿਆਂ ਦੇ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਾਬਾ ਭਰਥ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਮਹਿਤਾ ਪੁੱਜਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗਊਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਡਲਾ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੀ ਪੈਲੀਆਂ 'ਚ ਵੜ ਗਿਆ ਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਚਰਨ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਗਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਝੁੰਡ ਨਾਲ ਆਏ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨਾਲ ਤਕਰਾਰ ਹੋ ਗਈ ਜੋ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਖੂਨੀ ਝੜਪ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਗਈ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ 'ਚ ਇੱਟਾਂ-ਰੋੜੇ ਤੇ ਡਾਗ ਸੋਟਾ ਵੀ ਚੱਲਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਤ ਕੀਤਾ।

Punjab Times

Established in 2000
20th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746

Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com

www.punjabtimesusa.com

Editor:

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Kuljeet Singh

Photographer

Kamaljit Singh Viridi

Ph. 847-502-2703

Our Columnists

Gurbakhsh Singh Bhandal

Baljit Basi

Ashok Bhaura

Tarlochan Singh Dupalpur

Major Kular

Corrpondents

Detroit, MI

Rajinder Syan

734-261-0936

New York

Iqbal S. Jabowalia

917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ

ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 100 ਡਾਲਰ

ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claims made in the
advertisements published in
Punjab Times.

**All disputes subject to
Chicago jurisdiction.**

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਚੌਲਾ ਪਾ ਕੇ ਨਿਬੇੜਿਆ ਸੈਸ਼ਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮਾਨਸੂਨ ਸੈਸ਼ਨ ਹੰਗਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਬਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਧਰਨੇ ਤੇ ਨਾਅਰੇ ਮਾਰ ਕੇ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤਾ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ.) ਵੱਲੋਂ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਦਨ ਵਿਚੋਂ ਵਾਕਆਉਟ ਕੀਤਾ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠਨ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਮਲੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਠਨ ਸਮੇਤ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਿੱਚਪੂਹ ਹੋਈ ਅਤੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਚਲਦੀ ਰਹੀ।

ਸਿਫਰ ਕਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੀਡਸਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਉਪਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਰੋਕੂ ਮਤੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਸਪੀਕਰ ਰਾਣਾ ਕੋਪੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮਤਾ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਮਤਾ ਸੈਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ

ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੰਮ ਰੋਕੂ ਮਤੇ ਤਹਿਤ ਬੁਰਜ ਜਵਾਹਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜੱਜ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੇਠ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸਦਨ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਆਏ ਪੋਸਟਰ ਵੀ ਲਹਿਰਾਏ। ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸਦਨ ਵਿਚ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ 'ਆਪ' ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਉੱਤੇ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ 'ਆਪ' ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਛੋਟੀ ਕਾਂਗਰਸ' ਵਜੋਂ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਨਾਅਰੇ ਲਾਏ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ 'ਆਪ' ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਇਕੱਠੇ ਬੈਠੇ 'ਆਪ' ਦੇ ਬਾਗੀ ਵਿਧਾਇਕ ਕੰਵਰ ਸੰਧੂ, ਪਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗਾ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਮਾਲੂ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਦੇਖਦੇ ਰਹੇ। ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਦਨ 'ਚੋਂ ਵਾਕਆਉਟ ਕੀਤਾ। ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੱਡੀ ਤੇ ਛੋਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਅੰਦਰ ਦੋਸਤਾਨਾ ਮੈਚ ਖੇਡ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ

ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਹਿਮ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੀਡਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਸਦਨ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਦਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਕਆਉਟ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਚੀਮਾ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬੁੱਧਰਾਮ ਅਤੇ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਦਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਪਰ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਭੱਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਐਚ.ਐਸ. ਫੁਲਕਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਦੋਆ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਰੀਬ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਲਾਏ ਗਏ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨੂੰ ਟੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਅੱਗੇ ਨਾ ਆਇਆ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸਿਫਰ ਕਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਈ ਵਿਧਾਇਕ ਬਾਹਰ ਕੰਟੀਨ ਆਦਿ ਵਿਚ ਗੱਪਬੱਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੱਕ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਨੇਹਾ ਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ-ਇਕ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅੰਦਰ ਆ ਗਏ।

ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: 1984 ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ (73) ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵਿਕਾਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੂਬੇ 'ਚ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਤਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਸਜ਼ਾ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕੋਈ 'ਸਾਧਾਰਨ' ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮਈ 2020 'ਚ ਹੋਵੇਗੀ।

ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਦਾ 'ਮਿਸ਼ਨ ਕਸ਼ਮੀਰ' ਫਤਿਹ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਨੀਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਚੱਲ ਨਾ ਸਕੀ। ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਫ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਇਕ-ਦੋ ਸਾਲ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇਸ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਪੈਰ ਜਮਾਉਣੇ ਔਖੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਕੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਾਂਗ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ ਹੀ ਇਕ ਚਾਰਾ ਹੈ।

ਰਾਜਸੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਕਿਉਂਕਿ 2002 ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮਸੇਵਕ ਸੰਘ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ- ਜੰਮੂ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਲੱਦਾਖ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਮਿਥੇ ਹੋਏ ਨਿਸ਼ਾਨਿਆਂ ਵਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਤਿੰਨ ਤਲਾਕ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ

ਤੀਹਰਾ ਤਲਾਕ ਬਿੱਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾ ਰਹੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ 'ਤਲਾਕ'

ਬਾਂਦਾ (ਯੂਪੀ): ਫਤਿਹਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਤੀਹਰਾ ਤਲਾਕ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾ ਰਹੀ ਇਕ ਔਰਤ ਤੋਂ ਖਿਝੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਪਤੀ ਨੇ 'ਤੁਰਤ ਤਲਾਕ' ਦੇ ਕੇ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਪੀੜਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਮੁਫੀਦਾ ਖਾਤੂਨ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ 'ਤਲਾਕ' ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਸਮਸੁਦੀਨ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਖਾਤੂਨ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 'ਤਲਾਕ' ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਸਮਸੁਦੀਨ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਹਫਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਖਾਸ ਦਰਜਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੀ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਲਾਪਤਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਰਾਮਦ

ਪਟਿਆਲਾ: ਖੇਤੀ ਗੰਡਿਆਂ ਤੋਂ 22 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ ਛੇ ਤੇ ਦਸ ਸਾਲਾ ਹਸ਼ਨਦੀਪ ਤੇ ਜਸਨਦੀਪ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਭਾਖਤਾ ਦੀ ਨਰਵਾਣਾ ਬ੍ਰਾਂਚ 'ਚੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਲਾਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਤਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਕਰ ਲਈ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਜੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚਲੇ ਮੁਰਦਾ ਘਰ 'ਚ ਪਈ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦੀ ਵੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਖੇਤੀ ਗੰਡਿਆਂ ਵਿਚ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਏਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੜਚਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖੂਨ ਦੇ ਸੈਂਪਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਛੇ ਸਾਲਾ ਹਸ਼ਨਦੀਪ ਦੀ ਲਾਸ਼ 27 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਨਹਿਰ 'ਚੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਪਰ ਮਾਪੇ ਆਪਣਾ ਬੱਚਾ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਟੈਸਟ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ।

ਸੁਸ਼ਮਾ ਸਵਰਾਜ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸੁਸ਼ਮਾ ਸਵਰਾਜ ਦਾ ਮੰਗਲਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ 67 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਨ। ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਮਸ ਵਿਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੁਸ਼ਮਾ ਸਵਰਾਜ ਦਾ ਜਨਮ ਅੰਬਾਲਾ ਵਿਚ 14 ਫਰਵਰੀ 1953 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਅੰਬਾਲਾ ਤੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀ। 1973 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਵਕੀਲ ਆਪਣਾ ਕਰੀਅਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨੇਤਾ ਵਜੋਂ ਉਭਰੀ।

ਬੰਦੂਕਧਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ 30 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚ ਤਕਰੀਬਨ 30 ਜਣੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਓਹਾਇਓ ਦੇ ਡੇਅਟਨ ਨੇੜਲੇ ਓਰੇਗਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਸੁਵਖਤੋ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਹਮਲਾਵਰ ਸਣੇ ਕਰੀਬ ਦਸ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 16 ਵਿਅਕਤੀ ਫੱਟੜ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਥਾਂ ਨਾਈਟ ਕਲੱਬਾਂ, ਬਾਰ, ਕਲਾ ਗੈਲਰੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਦੁਕਾਨਾਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਟੈਕਸਸ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਸਰਹੱਦੀ ਕਸਬੇ ਏਲ ਪਾਸੇ 'ਚ 21 ਸਾਲਾ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਨੇ ਅਸਾਲਟ ਰਾਈਫਲ 'ਚੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ 20 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ ਤੇ 26 ਨੂੰ ਜਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਘਟਨਾ ਕਸਬੇ ਦੇ ਵਾਲਮਾਰਟ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ। ਏਲ ਪਾਸੇ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਗ੍ਰੇਗ ਐਲਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਵਾਲਮਾਰਟ ਸਟੋਰ, ਜਿਥੇ ਲੋਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਕੂਲ ਨਾਲ

ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਖਰੀਦਣ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਕੰਬ ਉੱਠਿਆ ਤੇ ਧੂੰਏਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ।

ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਲਾਸ਼ਾਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੈਕਸਿਕੋ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਸੀਲੋ ਏਬਰਾਡ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏਲ ਪਾਸੇ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਏਲ ਪਾਸੇ ਹਮਲੇ ਮਗਰੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੈਂਟਰ ਲਿਆਂਦੇ ਦੋ ਜਖਮੀ ਨਾਬਾਲਗ ਹਨ। ਏਲ ਪਾਸੇ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਹਮਲਾਵਰ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਪੈਟ੍ਰਿਕ ਕਰੂਸੀਅਸ ਵੱਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਡੈੱਲਸ ਦੇ ਅਮੀਰ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਵਾਲਮਾਰਟ ਸਟੋਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਰੂਸੀਅਸ ਦੇ ਟਵਿਟਰ ਹੈਂਡਲ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

Matrimonials

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Looking for a suitable girl for Ramgarhia Sikh boy 31 yrs, 5'-10", working at a very reputed IT company in San Jose, California. Caste no bar. Pl contact: psingh03850@gmail.com or Ph: 512-806-4053

ਸੈਣੀ ਸਿੱਖ ਉਮਰ 33 ਸਾਲ, ਕੱਚ 5'-9", ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ, ਨਸ਼ਾ ਰਹਿਤ ਲੜਕੇ ਲਈ ਸੋਹਣੀ-ਸੁਨੱਖੀ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 319-670-8892

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Wanted suitable match for Sikh Ramgarhia girl, 31 yrs, 5'-3", working as Radiation Oncology Physicist in USA. Email Bio-data & photo: quest4singh@gmail.com

Wanted suitable match from USA or Canada for a Canadian citizen Kamboj Chandhi girl 26 yrs, 5'-2", B Tech. net working as senior consultant. Father vet doctor (retired), Mother retired colonel from defense. Pl respond with photo and bio-data at email: chandi.avtar@yahoo.com or Ph: 780-200-8082

ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਕਤਲ

ਵੈਨਕੂਵਰ: ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਸਰੀ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਸ਼ਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੈਲਥ ਏਂਜਲਜ਼ ਬਾਈਕਰ ਗੈਂਗ ਦਾ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਸਾਥੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਲਡਨ ਈਅਰਜ਼ ਬ੍ਰਿਜ ਹੇਠੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰੀ ਦੀ 152 ਸਟਰੀਟ 'ਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਮਿੰਦਰ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਹੀ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰ ਦਾ ਟਾਇਰ ਫਟ ਗਿਆ। ਵੈਨ ਉੱਥੋਂ ਭਜਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਲੱਗੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ।

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸਟਾਫ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਆਇਓਵਾ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਸਟਾਫ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ, ਖਾਣਾ ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੁਫਤ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਮਿਸਟਰ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 515-291-1961

SUPER TRAVEL

847-676-9090, 773-465-5566

E-mail: supertravel2003@live.com

Lowest Fares With Excellent Service

United Airlines
British Airways

Etihad, Air India,
KLM, Lufthansa,
Delta, Qatar Airlines.

For Emergency
Call anytime at
847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

Domestic fares available

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸਟਾਫ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਹਿਊਸਟਨ (ਟੈਕਸਸ) ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਮਿਠਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰੀਗਰ (ਹਲਵਾਈ), ਤੰਦੂਰੀਏ ਤੇ ਵੈਜੀਟੇਰੀਅਨ ਬਫੇ (ਨਾਰਥ ਐਂਡ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ) ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ੈਫ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਬੰਦੇ ਲਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਫੋਨ: 713-884-9547

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਫੋਨ: 832-724-1635

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਗਲਰਾਂ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਚੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਤਸਕਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਦੇ ਜੋ ਤੱਥ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਗਿਣਤੀ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸਿਜ਼ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਏਮਜ਼) ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੋੜੇ ਹੀ ਢੁਕਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸਣ ਸਬੰਧੀ ਸੰਕੋਚ ਤੋਂ ਕੰਮ ਵੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਏਮਜ਼' ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਤੇ ਭੁੱਕੀ ਸਣੇ ਸਮੇਕ ਤੇ ਹੈਰੋਇਨ ਵਰਗੇ ਭਿਆਨਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਕਰੀਬਨ 10 ਲੱਖ ਦੱਸੀ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਛੋਟੇ ਤਸਕਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਥਾਣਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਤੇ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ 20 ਕੁ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਅਤੇ ਤਸਕਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਾਰ ਸੂਚੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਭਰੂ ਭਿਆਨਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪਕੜ 'ਚ ਆਏ ਹਨ ਤੇ ਸਰਹੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤਾਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਜਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਤੌੜ ਨਾਲ ਸਾਲ 2019 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੱਤ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਹੁਣ ਤੱਕ 150 ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੌਜਵਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਕੈਦੀ ਆਏ ਏਡਜ਼ ਦੇ ਲਪੇਟੇ ਵਿੱਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਐਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਅਥਾਹ ਵਾਧਾ ਹੋ ਚਿਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਗ ਰਹੇ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੂਸ਼ਿਤ ਸਰਿੰਜਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਟੀਕਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਐਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਮਰੀਜ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਏਡਜ਼ ਕੰਟਰੋਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲੀ ਅਪਰੈਲ 2018 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 727 ਕੈਦੀਆਂ ਤੇ ਹਵਾਲਾਤੀਆਂ ਦੇ ਐਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਪਾਜੀਟਿਵ ਹੋਣ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਸੰਗਰੂਰ 'ਚ ਵੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ ਐਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ ਜਦ 17 ਕਾਲੇ ਪੀਲੀਏ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਜੀਟਿਵ ਆਏ ਕੈਦੀਆਂ ਤੇ ਹਵਾਲਾਤੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਸਖਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ।

ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ 'ਚ ਡਾ. ਬੁੱਧ ਸਾਗਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੰਸਥਾ ਜਨ ਹਿੱਤ ਸੁਸਾਇਟੀ ਫਾਰ ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਮੈਨੇਜਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਸੰਗਰੂਰ 'ਚ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀਆਂ ਤੇ ਹਵਾਲਾਤੀਆਂ ਦਾ ਐਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਤੇ ਵੀ.ਡੀ.ਆਰ.ਐਲ. ਦਾ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

'ਚ ਜਾ ਪਏ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਹੱਲਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਤੇ ਸਮਗਲਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਵੀ ਉਸਾਰੂ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ

ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਚ 2017 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਚਾਰ ਜੁਲਾਈ 2019 ਤੱਕ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ 27,706 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ 33,500 ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤੰਦੂਰੀਏ, ਵੇਟਰ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਮੈਡੀਸਨ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ 'ਢਾਬਾ' ਲਈ ਤੰਦੂਰੀਏ, ਵੇਟਰ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਮੁਫਤ ਖਾਣਾ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਮਿਸਟਰ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 608-886-2500

Restaurant and Grocery Store For Sale

A unique combination of Indian Restaurant and Grocery Store for sale in Lake County, IL.

Established business in a rich neighborhood.

Over 85K monthly sale

Asking Price \$250K + Inventory

Call: 224-513-1051

Desi Bazar

916 E. Main Street #118, Greenwood, IN, 46143

Tel: 317-888-2040, Fax: 317-887-6116

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ ਖਾੜਕੂ ਖਬਰ ਦੇ ਖਤਰੇ

ਅਜੋਕੇ ਹਾਲਾਤ

ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਮੁਸਲਿਮ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਸਲਾਮੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੂਲ ਵਸੋਂ ਵਿਚ ਜੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਆਂ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤ 2.4 ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੇੜ ਨਾਲ ਇਹ ਘਟਦੀ ਘਟਦੀ ਘਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਯੂਰਪ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮੂਲ ਵਸੋਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ 1.8 ਜਾਂ 1.6 ਤਕ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੁਸਲਿਮ ਆਬਾਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਕਾਫੀ ਵੱਧ ਹੈ। ਲੋਕਰਾਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੱਕਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਉਹ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨਗੇ।

ਪੱਛਮੀ ਜਗਤ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਭ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੇ ਬਹੁ-ਨਸਲੀ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਧਰਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੂੰ

ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ

ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸਲਾਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਵੀ ਆਪਣੇ 'ਧਰਮੀ' ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਪੱਛਮ ਦੇ 'ਕਾਫਰ' ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਵਸਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਜੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੱਚੀ ਹੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਰੀਅਤ ਕਾਨੂੰਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬੁਕਾਅ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਲਹਿਰ ਨੂੰ 'ਇਸਲਾਮੋਫੋਬੀਆ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਛਾਣ ਦੇ ਰਲਗੱਡ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਵੀ ਇਸ ਫੋਬੀਏ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੋਬੀਏ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਤਕ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਆਮ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵਧਦੀ ਨਫਰਤ: ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਵੀਡੀਓ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਪੁਰਾਣੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਸਚਾਈ ਅੱਜ ਵੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ, ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਔਰਤ ਟੀ. ਵੀ. 'ਤੇ ਉਸ ਪੈਨਲ ਅੱਗੇ ਸਵਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ 4 ਫੌਜੀ ਜਵਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਮਰੀਕਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਔਰਤ ਸਵਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, "ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਅਕਸ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ 180 ਕਰੋੜ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 80 ਲੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਜਹਾਦ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਹੁਣ ਇਹ ਦੱਸੋ ਕਿ ਜਹਾਦ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਜਵਾਬ ਦਿਓਗੇ?"

ਜਵਾਬ: "ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ। ਅਸੀਂ ਇਸਲਾਮ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ 4 ਫੌਜੀ ਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਤ ਲੈਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇ, ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਹੋ, ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹੋ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਜੇ ਪੱਛਮ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦੇ ਲੈਣ ਦਿਓ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ 120 ਕਰੋੜ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਨਹੀਂ। ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 15 ਤੋਂ 20% ਕਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 78% ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਮਨਪਸੰਦ ਹਨ। 15-20% ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵ 18 ਤੋਂ 30 ਕਰੋੜ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਜਹਾਦੀਆਂ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਜਿੰਨੀ ਆਬਾਦੀ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਲੈ ਕੇ

ਧਾਰਮਿਕ ਜਨੂਨ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਵਧੇਰੇ ਚਰਚਾ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਨੂਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸਾਈ, ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਫਿਰਕੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸਾਈ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਧਰਮ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਅਤ ਵਾਲਾ ਇਸਰਾਈਲ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਖੁਦ ਦੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਉਤਮ ਆਖ ਕੇ ਬਾਕੀਆਂ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਵਰਤਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਨੂਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿੰਗਰ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਤੁਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੇ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਹੀ ਮਾਰ-ਮਰਾਈ ਅਤੇ ਧਮਾਕੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਲ ਨਿਗ੍ਹਾ ਮਾਰੋ ਤਾਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸਨ ਪਰ ਹਿੰਸਕ ਨਾਜੀਆਂ ਹੱਥੋਂ 1.4 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 60 ਲੱਖ ਯਹੂਦੀ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਕਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਅਸੰਗਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ? ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਰੂਸੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੋ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਰੂਸੀ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਲੋਕ ਸਨ ਪਰ ਵਾਮਪੰਥੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 2 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਸੰਗਤੀ ਸੀ? ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਚੀਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੋ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਚੀਨੀ ਅਮਨਪਸੰਦ ਸਨ ਪਰ ਉਥੇ ਵੀ ਵਾਮਪੰਥੀਆਂ ਨੇ 7 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਚੀਨੀ ਅਸੰਗਤੀ ਸਨ? ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸੰਸਾਰ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਜੇ ਜਪਾਨ 'ਤੇ ਨਿਗ੍ਹਾ ਮਾਰੋ ਤਾਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਪਾਨੀ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਲੋਕ ਸਨ ਪਰ ਜਪਾਨੀ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ 1.2 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਢਾਗਾ ਕੀਤਾ।

11 ਸਤੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 23 ਲੱਖ ਅਰਬੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਮਨਪਸੰਦ ਸਨ ਪਰ ਸਿਰਫ 19 ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵਰਲਡ ਟਰੇਡ ਸੈਂਟਰ ਅਤੇ ਪੈਂਟਾਗਨ ਦੇ ਅਮਰੀਕਨ ਟਾਵਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਜਿਥੇ 3000 ਅਮਰੀਕੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੇ, ਉਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਗੋਡਿਆਂ ਭਾਰ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਥੇ ਵੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਮਨਪਸੰਦ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਸੰਗਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਗੀਨ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਅਮਨਪਸੰਦ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਿਥੇ ਹਨ?

ਤੁਸੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਬਜਾਏ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰੋ ਕਿ ਸਾਡੇ 4 ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਅਮਨਪਸੰਦ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਕਾਸ਼! ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਰਗੇ 10 ਹੋਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕਨ ਫੌਜੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕਰਦੀ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖਤਾ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦ (Political Correctness) ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਚਰੇ ਦੇ ਉਸੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਈਏ, ਜਿਸ ਦੇ ਉਹ ਲਾਇਕ ਹਨ।"

ਇਸ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਲਾਈਨ ਖਿਆਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਤਲਖ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੀ ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਖਾੜਕੂ ਖਬਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਹਾਦ ਜਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ: ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਲੜੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜੰਗ ਨੂੰ ਧਰਮੀ ਅਰਥ ਦੇਣੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਧੱਕ ਦੇਣਾ ਜਨੂਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਨੂਨ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਦੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅਮਨਪਸੰਦ ਲੋਕ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਹਿੰਮਤ ਕਰਕੇ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤਾਂ

ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰ ਤਲੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਖਿਲਾਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜਾਵੇਦ ਅਹਿਮਦ ਗਮੀਦੀ ਨਾਂ ਦੇ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸਾਫ ਸਾਫ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਮਜ਼ਹਬੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਮਦਰੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਵੇਦ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਬੜੀ ਹੀ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ 4 ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸਲਾਮ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੌਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਗੈਰ ਮੁਸਲਿਮ ਕੇਵਲ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ

ਵਾਲੇ ਸਬਕ ਇਨਸਾਨੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਇਸ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਮੁਕਾਈ ਕਿ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਹੁਪੱਖੀ (Broad based) ਵਿੱਦਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਮਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਲਾਮੀ ਵਿਦਵਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਰਾਜ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਫੁੰਕਾਰਦਾ ਹਿੰਦੂ ਖਾੜਕੂਵਾਦ: ਭਾਰਤ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁ-ਕੌਮੀ, ਬਹੁ-ਧਰਮੀ, ਬਹੁ-ਸਭਿਅਕ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਸਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਹਿੰਦੂ ਜਹਾਦ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗੈਰ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ (ਭਾਜਪਾ) ਦੇ ਖਾੜਕੂ ਏਜੰਡੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹਾਂ ਵਿਚ ਮੁਗਲ ਹੁਕਮਰਾਨ ਬੁੱਕਦੇ ਸਨ, ਅੱਜ ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਅੱਜ

11 ਸਤੰਬਰ 2001 ਨੂੰ ਜਨੂਨੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਟਵਿਨ ਟਾਵਰ

ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੈਰ ਮੁਸਲਿਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਰ ਹਕੂਮਤ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਕਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਤੀਜੀ, ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਤਰਜ਼ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਖਿਲਾਫਤ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਕੂਮਤਾਂ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਚੌਥੀ ਗੱਲ, ਕੌਮੀ ਰਿਆਸਤ ਕੁਫਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤਕ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ (Narrative) ਦੀ ਥਾਂ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਮਜ਼ਹਬੀ ਮੁੱਲਾ ਇਸ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਕਦੀ ਜਾਵੇਦ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਇਹੀ ਗੱਲ ਅਫਗਾਨ ਜਹਾਦ ਬਾਰੇ ਕਹੀ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਾ ਮੰਨੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਆਮ ਲੋਕ ਹੀ ਮੰਨਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜੇ ਗੱਲ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਕਹੀ, ਉਹ ਸੀ ਕਿ ਦੀਨ ਧਰਮ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ

ਵਾਲੀ ਨਸਲ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਲਈ ਖਾੜਕੂਪਨ 'ਤੇ ਉਤਰ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਮੁਸਲਿਮ, ਦਲਿਤ, ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਹੋਰ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਕੌਮਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਬਦਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਅਤੇ ਖਾੜਕੂ ਧਰਮ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚੋਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖਤਾ ਦੇ ਸੋਕਲਪ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਹਿੰਦੂਕਰਨ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਜ ਐਲਾਨਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਕੂਲੀ ਵਿੱਦਿਆ ਦਾ ਵੀ ਹਿੰਦੂਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਚ ਇੱਕ ਮਸਜਿਦ ਡੇਰੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਖਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਈ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਤਸਵੀਰਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਇਹ

ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਖਬਰ ਨਸ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਹਮਲੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਉੱਚ ਰਿਹਾ ਵਿਰੋਧ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟਣ ਲਈ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਕਰੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਵੀਆਂ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸੁਫਨੇ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਜਾਣ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਗੈਰ ਹਿੰਦੂ ਕੋਲੋਂ ਸਿਰ ਉਚਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਜਿਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਅਣਐਲਾਨੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਹ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹਿੰਦੂ ਜਹਾਦ ਵਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਖਾੜਕੂ ਖਬਰ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਦਸ਼ਾ ਚਿੰਤਾਜਨਕ: ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਜਾਵੇਦ ਅਹਿਮਦ ਵਾਂਗ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਜੇ ਕੋਈ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜੋ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਅਤੇ ਖਾੜਕੂ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰ ਸਕੇ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਦੇ ਹਿੰਸਕ ਪੈਂਤੜੇ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਨਫਰਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣੇ, ਜਦ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਰਗੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮੁੱਦੇ ਅਣਸੁਲਝਾਏ ਉਥੇ ਦੇ ਉਥੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਖਾੜਕੂ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਜਹਾਦੀ ਸੂਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਾੜਕੂਆਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਟਕਰਾਓ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ (ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ), ਦੇਸ਼ ਦੇ ਫੌਜੀ ਕਮਾਂਡਰ (ਵੈਦਿਆ) ਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ (ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ) ਤਕ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਇੰਟ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪੱਥਰ ਨਾਲ ਦੇਣਗੇ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਸੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾੜਕੂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਨਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਮੁੜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਮੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਤੌਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਪੈਂਤੜੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋੜਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਆਗੂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਾਅਰੇ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹਨ ਜਾਂ ਕਈ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਬੇ ਬਣ ਕੇ ਕੌਮ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਮਾਰਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਲ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਵਿਗੁੱਚੇ ਭਗੋੜੇ ਸਿਰਫ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਖਾੜਕੂਪੁਣੇ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੁਖਧਾਰਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੋਹਰੇ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖਬਰੀਆਂ ਕਰੇਲੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਯੜਿਆਂ ਦੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੌਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੀਡਰਲੈੱਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਖਤਰੇ ਦੇ ਬੱਦਲ ਗੂੜ੍ਹੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਖਾੜਕੂਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣਾ ਰੁਖ ਤਿੱਖਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ 19 ਖਾੜਕੂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਦਾ ਅਸਰ ਖਾੜਕੂਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੈ; ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਢਾਈ ਇੰਟ ਦੀ ਮਸੀਤ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਉਲਾਰ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਅਖੌਤੀ ਖਾੜਕੂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਾਦਲਾਂ ਤੇ ਬਾਬਿਆਂ (ਸੰਤ ਸਮਾਜ) ਦੇ ਨਿਪੁੰਸਕ ਮਾੜਕੂ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਸਿਰ ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਭਗੋੜੇ ਹੋ ਕੇ।

ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ 'ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ'

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸਦਨ ਲੋਕ ਸਭਾ ਲਈ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਅਜੇ ਵਾਈ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪੌਣੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਏਨਾ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਤੇ ਪਾਸ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਵਿਚ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਵੇਲੇ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁਕੀ ਹੈ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਤੇ ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਉਸ ਦੀ ਨੀਤੀ 'ਜ਼ੀਰੋ ਟਾਲਰੈਂਸ' ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਦੇਹਾਂ ਹਾਉਸਾਂ ਤੋਂ ਇਹੀ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਬਹੁਤ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਸਿਰੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਤਲਾਕ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਸਲਿਮ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇਨਸਾਫ ਦਾ ਕਦਮ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਰਲ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਰੀਮਾਲਾ ਮੰਦਿਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰ ਉਲਟਾ ਪੈਂਤੜਾ ਮੱਲਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਨਾ ਝਿਜਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਵੀ ਇਸੇ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਜਾਂ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਸਮਝਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਕੁਝ ਰੁਕ ਕੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜੋ ਕਾਹਲੀ ਇਸ ਵਕਤ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਹ ਕੰਮ ਵੀ ਲੱਗੇ ਹੱਥ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੱਲਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਾਗ ਦੇ ਟਰੱਸਟ ਵਿਚੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਵੀ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕੋ ਗੱਲ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਚੋਣ ਸਿਰ ਉਤੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਏਨੀਆਂ ਕੁ ਚੋਣਾਂ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਰਸਤਾ ਕੱਟਣ ਦੇ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਏ। ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਕਾਮਯਾਬੀ ਮਿਲ ਚੁਕੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵੀ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਆਮ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜਹਾਜ਼ ਡੁੱਬਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਪਹਿਲੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਚੁਹੇ ਮਾਰਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੋ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਲਟਕਾਈ ਇਸ ਵਕਤ ਭਾਜਪਾ ਜਾਂ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵੱਲ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ।

ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੇ ਵਕਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸੈਨਾਪਤੀ ਪ੍ਰਮੋਦ ਮਹਾਜਨ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਰੁਤਬਾ ਹੈ, ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵੱਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗਿਣਨ ਯੋਗ ਹੋਸੀਅਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਮਾਇਆ ਪੱਖੋਂ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ

ਯੋਗ ਸਥਾਨ ਮਿਲੇਗਾ। ਅੱਜ ਦੇ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲ ਭਾਜਤ ਜਿਹੀ ਦੇ ਰੌਂਅ ਵਿਚ ਆਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧਿਰ ਦੀ ਸਵੱਛਤਾ ਦਾ ਭਰਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੁਜਾ ਗੋਅਰ ਲਾ ਕੇ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਝਾਕ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਝਾਕ ਰੱਖਣੀ ਛੱਡ ਦੇਣ। ਭਾਜਪਾ ਵੱਲ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਹਿਣ ਫਿਰ ਵੀ ਰੁਕਿਆ ਨਹੀਂ। ਝਾਕ ਲੱਥਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਵਹਿਣ ਨਾ ਰੁਕਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਗੁੰਦਵੇਂ ਨੈਟਵਰਕ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਅਤੇ ਓਧਰ ਜਾਣ ਵਿਚ ਹੀ ਭਲਾ ਹੈ।

ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਹ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣਨ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਨਵੇਂ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਦਸ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਗਿਣੇ ਜਾਂਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਮੁਖੀ ਇਸ ਵਕਤ ਕੋਈ ਓਹਲਾ ਰੱਖੇ ਬਿਨਾ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚਲੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕਰਨ ਤੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੁਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਅਪਨਾ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਕਈ ਸਕੈਂਡਲਾਂ ਵਿਚ ਫਸੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਦਾਅ ਵਰਤਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ

ਤਸਵੀਰਾਂ ਓਵੇਂ ਹੀ ਵਰਤੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਰਤੀਆਂ ਹਨ। ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਤੇ ਜਾਪਾਨ ਦਾ ਸ਼ਿੰਜੋ ਅਬੇ ਜਿਵੇਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਪਈ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮੁੜ ਚੋਣ ਲਈ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਦੁਹਰਾਓ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਲਾਗ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਫੈਲਣ ਲੱਗੀ ਹੈ।

ਫਿਰ ਵੀ ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਹਿਣ ਤੁਰ ਪਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਅਗਲਾ ਸਮਾਂ ਕਿੱਦਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਣੇ ਤੇ ਸਖਤੀ ਦਾ ਉਹ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਸੁਫਨਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੋਣਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਏ ਜਾਂ ਨਾ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜਿੱਦਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਉਥੇ ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਤੇ ਮੁਫਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ, ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਇਹ ਕੁਝ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਕੁਰਸੀ ਮਿਲਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਕੁਰਸੀ ਛੁਟਣ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਤੋੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋ ਬੇੜੀਆਂ ਉਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੋਰਾਹੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਸੀਬ ਵੀ ਨਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵਿਸਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਖਲਾਸੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਦਿਨ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਵਿਖਾਉਣ ਨਾਲ ਕਦੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀ

ਵਜ਼ੀਰੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਇਸ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਦੀ ਮਿਲ ਸਕਣ ਦੀ ਆਸ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਉਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਡਿਲਿਵਰੀ ਬੁਆਏ ਦਾ ਲਿਆਂਦਾ ਖਾਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਕਸਟਮਰ ਨੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਲਿਵਰੀ ਬੁਆਏ ਮੇਰੇ ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰ ਨੁਕਸ ਗਿਣਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਭਲਾ ਨਿਕਲ ਆਵੇ, ਉਹ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਇਸ ਵਕਤ ਖੁਦ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਨਾਂ 'ਵਿਖਾਵੇ ਦੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ' ਆਖ ਕੇ ਉਹ ਲੋਕ ਚਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਦੇ ਦਾਬੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਕਹਿ ਕੇ ਪੁਚਾਰਦੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਦੌਰ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਤਹਿ ਹੇਠ ਜੋ ਕੋਈ ਹਕੀਕਤ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨਜ਼ਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਬੜਾ ਕੁਝ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਵੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਮੈਗਸੇਸੇ ਐਵਾਰਡ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਵੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ 'ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਨੋਬੇਲ' ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰੋਮਨ ਮੈਗਸੇਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਬਰ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਐਨ. ਡੀ.

ਟੀ.ਵੀ. ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੰਪਾਦਕ ਰਵੀਸ਼ (44) ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਐਵਾਰਡ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਮਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ।

ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰਵੀਸ਼ ਪੰਜ ਹੋਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਮਾਰ ਦਾ

'ਪ੍ਰਾਈਮ ਟਾਈਮ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਲ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਿਪੋਰਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।' ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਆਵਾਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੋ।' ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਹੋਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਮਨ ਮੈਗਸੇਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਿਆਂਮਾਰ ਦੇ ਕੋ ਸਵੇ ਵਿਨ, ਥਾਈਲੈਂਡ ਦੀ ਅੰਗਖਾਨਾ ਨੀਲਪਾਈਜਿਤ, ਫਿਲੀਪਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਰੇਅਮੰਡੋ ਪੁਜੇਤੋ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਦੀ ਕਿਮ ਜੋਂਗ ਕੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਜਨਮੇ ਰਵੀਸ਼ ਨੇ 1996 ਵਿਚ ਐਨ.ਡੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਵਿਚ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1957 'ਚ ਸਥਾਪਤ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਐਵਾਰਡ ਹੈ। ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਫਿਲੀਪਾਈਨਜ਼ ਦੇ ਤੀਜੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲੀ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗਾਹਕ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਖਿਲਾਫ ਡਟਿਆ 'ਜ਼ੋਮੈਟੋ'

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਅਧਾਰਿਤ ਆਨਲਾਈਨ ਭੋਜਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ 'ਜ਼ੋਮੈਟੋ' ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਗਾਹਕ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਖਪਾਤ ਵਾਲੇ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਖੂਬ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨੈੱਟਵਰਕ 'ਤੇ ਭੋਜਨ ਪੈਕੇਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਲੜਕੇ ਦੇ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਗਾਹਕ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਡਿਲਿਵਰੀ ਬੁਆਏ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਬਲਪੁਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੇ ਖਾਣਾ ਮੰਗਵਾਇਆ ਤੇ ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਖਾਣਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਆਇਆ ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ੋਮੈਟੋ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ

ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਰਾ ਖਾਣਾ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਹਿੰਦੂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਥ ਭੇਜਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਰਡਰ ਰੱਦ ਕਰ ਕੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੁਕਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਵਾਪਸ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਰਡਰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜ਼ੋਮੈਟੋ ਨੇ ਇਸ ਟਵੀਟ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਖਾਣੇ ਦਾ ਕੋਈ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਖਾਣਾ ਖੁਦ ਇੱਕ ਧਰਮ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਦੀਪੇਂਦਰ ਗੋਇਲ ਨੇ ਵੀ ਟਵੀਟ ਕੀਤਾ 'ਸਾਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਹਿੰਸੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ।

ਬੱਚਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਬੱਚਿਆਂ ਉਤੇ ਹੁੰਦੇ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਖਿਲਾਫ ਹੋਰਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦਾ ਬਿੱਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਹਿਲਾ ਤੇ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਸਮਿਤੀ ਇਰਾਨੀ ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ

ਸੁਰੱਖਿਆ (ਪੋਕਸੋ) (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ 2019 ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਬੱਚਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਹੁੰਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ (29 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ) ਹੀ ਪਾਸ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਮਗਰੋਂ ਬਿੱਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਲੈ ਲਏਗਾ। ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਬਾਲ ਪੋਰਨੋਗ੍ਰਾਫੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿੱਲ ਨਿਰਖ-ਪਰਖ ਲਈ ਸਿਲੈਕਟ ਜਾਂ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਗਾ ਦੇਗਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ 'ਚ ਸੋਧ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਸਫਾ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਕ-ਦੋ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਉੱਜਰ ਜਤਾਉਂਦਿਆਂ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਸਿਲੈਕਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਿਤੀ ਇਰਾਨੀ ਨੇ ਹੇਠਲੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਰਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਿੱਲ ਕੁੜੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮੁੰਡਾ, ਦੇਸ਼ ਦੀ 39 ਫੀਸਦ ਆਬਾਦੀ ਜਾਂ 43 ਕਰੋੜ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੇਗਾ।

ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ 'ਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ

ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ: ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਬੋਲੁਆਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਖਾਟਵਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਅਨਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਖਾਟਵਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਦਰਖੱਤ ਹੇਠ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਸਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਖਾਟਵਾਂ ਉਪਰ ਸਿੱਧੇ ਵਾਰ ਕੀਤੇ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਖਾਟਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜਵਾਬੀ

ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਗੈਂਗਸਟਰ ਆਪਣੀ ਸਕਾਰਪੀਓ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ੇਰੇਵਾਲਾ ਵੱਲ ਭੱਜ ਗਏ। ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜਨ ਕਾਰਨ ਗੱਡੀ ਨਰਮੇ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਪਲਟ ਗਈ, ਜਿਥੋਂ ਗੈਂਗਸਟਰ ਗੱਡੀ ਛੱਡ ਕੇ ਖੇਤਾਂ ਵੱਲ ਭੱਜਣ ਲੱਗੇ। ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਅਤੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਅਨਸਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਵੀ

ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸ਼ੇਰੇਵਾਲਾ ਦੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਉਜਵਲ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪੁੱਤਰ ਆਸਾ ਰਾਮ ਜਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਾਬੂ ਕੀਤੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਕੋਲੋਂ ਇੱਕ ਪਿਸਤੌਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਾਬੂ ਕੀਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਗਲੀ ਨੰਬਰ 2 ਨੇੜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਸੁੰਦਰ ਨਗਰੀ ਅਬੋਹਰ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਗੈਂਗਸਟਰ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਰਾ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵੱਲ ਭੱਜ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 10 ਅਗਸਤ 2019

ਸੰਘ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚਾ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕੋ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਾਂ ਪਾਰਟੀ- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮਸੇਵਕ ਸੰਘ (ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ.) ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2002 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ, ਉਸ ਵਕਤ ਵੀ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਘਾਟੀ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਲੱਦਾਖ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਫਿਲਹਾਲ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲੱਦਾਖ। ਉੱਜ, ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਰਿਆਸਤੀ ਦਰਜਾ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਦੋਹਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਿਆਸਤ (ਰਾਜ) ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਵਧ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਕਨਸੇਅ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਮੁੱਦਈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਗ-ਭਾਰਤੀ ਜਨਸੰਘ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਏਜੰਡਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਦੋ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਅਤੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿਚ ਰਾਮ ਮੰਦਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਤਲਾਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਇਕਸਾਰ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਵੱਲ ਕਦਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਧਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਮ ਮੰਦਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਮ ਮੰਦਿਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਭਾਵੇਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਖਦਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਾਂਗ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਰਾਮ ਮੰਦਿਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਨੇ ਕਦੀ ਵੀ ਏਜੰਡੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਮਿਸਾਲੀ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਪਿਛੋਂ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਦਮ ਵਧਾਏ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਰੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹੁਣ ਤਕ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਉਤੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ, ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵਾਲਾ ਕਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਵਿਖਾਏ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਆਈ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗ ਵਾਲੀ ਖੱਬੀਆਂ ਪਿਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ ਰੋਸ ਵਿਖਾਏ ਕਰਕੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕੋਲ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੈਂਤੜਾ ਸਦਾ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉੱਜ ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਦੇ ਰਹੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਬੀਜੂ ਜਨਤਾ ਦਲ, ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ, ਅੰਨਾ ਡੀ. ਐਮ. ਕੇ. ਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਪਿਰਾਂ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤੀਆਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਦੱਬ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਤਾਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂ ਸਾਫ਼ ਬਿੜਕਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਤੇ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੰਸਦ 'ਚ ਵੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਝੱਲਣੀ ਪਈ।

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨਾਲ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਵਧੀਕੀ ਪਿਛੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਦੋ ਨੁਕਤੇ ਐਨ ਸਾਫ-ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਠਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਈ ਲੱਭੂ ਵੰਡ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਨੁਕਤਾ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀ ਰੁਖ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਉਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿਆਸਤ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਟੁੱਟੀ-ਬਿਖਰੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੀ ਅਜਮਾਇਸ਼ ਹੁਣ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਕੁਝ ਸਫਬੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਅਜੇ ਆਉਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਚੀਨ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਜੱਗ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੁਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਚੀਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪੱਕੀ ਵੇਟ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵੀ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਸਦਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਸਲਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕੂਟਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀਆਂ ਹਮਾਇਤੀ ਪਿਰਾਂ ਲਈ ਸਮਾਂ ਬੇਹੱਦ ਨਾਜ਼ੁਕ ਤੇ ਅਹਿਮੀਅਤ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੰਤਾਪ

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਇਕੋ ਝਟਕੇ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਵਲ ਅਹਿਮ ਮੋੜ ਕੱਟ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਗੇ? ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਲਈ ਬੜੇ ਅਹਿਮ ਹੋਣਗੇ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਪੰਜ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਵਲੋਂ ਅਚਾਨਕ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 370 ਦਾ ਭੇਗ ਪਾਉਣ ਲਈ 'ਜੰਮੂ ਐਂਡ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਿੱਲ 2019' ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ 'ਇਹਤਿਆਤੀ ਪੇਸ਼ਬੰਦੀਆਂ' ਦੀ ਅਸਲ ਕਹਾਣੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ। ਹੋਕਰੇ 'ਕਸ਼ਮੀਰੀਅਤ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ, ਇਨਸਾਨੀਅਤ' ਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਦਖਲੇ ਵਿਚ ਬਦਲ ਕੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਹੜਪਣ ਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਓਤਕ ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਕੇ ਲਦਾਖ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਾਲਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਆਰੀ ਪਛਾਣ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: +91-94634-74342

'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹਾਲਤ ਆਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਬਹਾਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਦੋਂ ਤਕ ਯੂ.ਟੀ ਰਹੇਗਾ, ਇਹ ਭਾਜਪਾ ਦੀ 'ਆਮ ਹਾਲਤ' ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਉਪਰ ਮੁਨੱਸਰ ਕਰੇਗਾ।

'ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲੇ' ਬਾਰੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਪੁਨੀਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰਹੀ ਹੈ। 'ਇਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦੋ ਵਿਧਾਨ, ਦੋ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਦੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ', ਇਹ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੰਘ ਦੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਆਗੂ ਸ਼ਿਆਮਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੁਖਰਜੀ ਵਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੇ ਸਵੈਨਿਰਣੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਰੁਧ ਦਿੱਤਾ ਨਾਅਰਾ ਸੀ। 1953 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 370 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 35 ਏ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਵੀ ਛੇੜਿਆ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਏਜੰਡੇ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। 1953 'ਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸਵੈਨਿਰਣੇ ਦੀ ਤਾਂਘ ਉਪਰ ਠੰਢਾ ਛਿੜਕਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 370 ਰਾਹੀਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 35 ਏ ਰਾਹੀਂ ਸਥਾਈ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੱਕ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਕੋਲ ਸੀ। ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਇਸ ਅਜ਼ਾਦ ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਰਲੇਵਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਇਸ ਨੂੰ ਰਲੇਵੇਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਅੜਿੱਕਾ ਮੰਨਦਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਵਸਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਲੇਕਿਨ ਸਥਾਈ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਾ ਹੱਕ ਬਾਹਰਲਿਆਂ ਦੇ ਉਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਇਉਂ ਵਸੋਂ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਸੀ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਇਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਕਤ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਹੇਠ ਕੁਲ ਤਾਕਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਭਾਜਪਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਫੇਰਬਦਲ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਅਸਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੇਗੀ। ਧਾਰਾ 35 ਏ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਾਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਜੰਮੂ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲੱਦਾਖ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ ਚਲਦੀ ਰਹੀ। ਐਸਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੌਸ਼ਥਾਫ ਫੇਰਬਦਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਅਵਾਜ਼ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਇਹ ਸਭ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ। ਹਾਲੀਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 'ਸੁਰੱਖਿਆ ਇਤਜ਼ਾਮ' ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖੇ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਠਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੇਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਜੋ ਫੋਰੀ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਗਏ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਾਇਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ 'ਫਿਦਾਇਨ ਹਮਲੇ' ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਐਸੇ 'ਘੁਸਪੈਠੀ ਹਮਲੇ' ਆਮ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੌਜ ਤਾਇਨਾਤੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਜਿਥੇ 1.30 ਲੱਖ ਨੀਮ-ਫੌਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਸਮੇਤ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 7 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਫੌਜੀ ਲਸ਼ਕਰ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ। ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤਾਕਤਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਤਾਣਾਬਾਣਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਐਨੇ ਵਿਆਪਕ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੰਤਰ ਦੇ ਹਿੱਦਿਆਂ ਕਿਸੇ 'ਫਿਦਾਇਨ ਹਮਲੇ' ਦੀ ਸੰਕਾ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਠਣ ਲਈ 35000 ਫੌਜੀ ਦਸਤੇ ਹੋਰ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਅਮਰਨਾਥ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਯਾਤਰਾ ਉਪਰ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੰਡਰਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਖਾਸ ਇਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਮਸਲਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਅਮਰਨਾਥ ਯਾਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੀ ਕਿਉਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੱਖਾਂ ਗੈਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਕਾਮਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜੋ ਉਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਕਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦਾਅਵਾ ਤਾਂ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤਮਾਮ ਸੰਚਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਠੱਪ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਸੰਚਾਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਥੇ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਦੀ ਧੂੰਆਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲ ਸਕੇ। ਅਮਰਨਾਥ ਯਾਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਫਿਦਾਇਨ ਹਮਲੇ ਦਾ ਡਰ ਪਾ ਕੇ ਉਥੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਵੀ ਇਹੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਉਹ ਉਥੇ ਰਹਿਣਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਥੇ ਜੋ ਵਾਪਰੇਗਾ, ਉਸ ਦੇ ਉਹ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਹ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਦੱਸਣਗੇ। ਹੁਣ ਪੌਸ਼ਥਾਫ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਫੈਲਾ ਰਹੀ ਸੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਹੋਵੇਗੀ।

ਫਿਦਾਇਨ ਹਮਲੇ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਤੋੜ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਇਹ ਬਿੱਲ ਅਚਾਨਕ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਤਰੀਕਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਕੀ 'ਮੁੱਖਧਾਰਾ' ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਗਈ। ਸਭ ਤੋਂ ਘਿਨਾਉਣਾ ਪੱਖ ਇਹ ਰਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਜਮਹੂਰੀ ਅਮਲ ਵਿਚੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਫੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੀ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਚੁਣੇ ਹੋਏ' ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਲੋਂ ਬਿਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗ਼ੈਰਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀ। ਗਵਰਨਰ ਕੋਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਹੀ ਪਵਾ ਲਈ ਗਈ ਜਦਕਿ ਉਹ ਚੁਣਿਆ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇਲਹਾਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਗਵੇਂ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਘੜ ਲਈ ਗਈ ਕਿ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਇਸ ਵਕਤ ਕੋਈ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਾਪਿਆ ਗਵਰਨਰ ਹੀ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ

ਜ਼ਿਆਦਾ ਢੀਠਤਾਈ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਹ ਆਲਮੀ ਰਾਏ ਦਾ ਵੀ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਮੁਲਕ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਖੇਤਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਅਪਰੈਲ 1948 ਦੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦਾ ਆਖਰੀ ਦਰਜਾ ਇਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਲੇਕਿਨ ਭਗਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ, ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੱਤਾ ਹਥਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਅਜੋਕਾ ਮੁਜੱਸਮਾ ਫਲਸਤੀਨੀ ਸਰਜ਼ਮੀਨ ਉਪਰ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਇਆ, ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜੋਟੀਦਾਰ ਹੈ।

ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਆਪਹੁਦਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਪੂਰੀ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਧੱਕਤ ਕਾਰੇ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਸਥਾ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਿਰ ਦੇ ਗੈਰ ਜਮਹੂਰੀ ਤਰੀਕੇ ਉਪਰ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੱਤਾ 'ਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਚਮੜੀ ਬਚਾਉਣ ਖਾਤਰ ਕੀਤੇ ਗੁਪਤ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਤਹਿਤ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਿਰ ਦੀ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਈ ਗਈ। ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਇਕ ਮੁਕੰਮਲ ਰਿਆਸਤ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਲਈ ਮੋਰਚੇ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ 'ਧਰਮ ਯੁੱਧ' ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉਪਰ ਕਾਬਜ਼ ਬਾਦਲ ਗੁੱਟ ਨੇ ਇਸ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ, ਰਵਾਇਤੀ ਖੱਬਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਬਿਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰ ਹੈਸੀਅਤ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੋਟੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 'ਅਪਾਰਦਰਸ਼ੀ' ਕੰਮ-ਢੰਗ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿਚ ਨਾ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਇਮ ਸਵਾਲ ਉਪਰ ਨਿਰੋਲ ਰੋਸ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹੀ ਹੈ।

ਹਾਲੀਆ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜੇ' ਦਾ ਰਸਮੀ ਭੇਗ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1990 ਤੋਂ ਹੀ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਲੋਂ ਵਿਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਇਸ ਸਟੇਟ ਦੀ ਨਿਆਰੀ ਰਸਮੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਚੰਦ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੀ ਕੁਣਾਪਰਵਰੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕਾਰਨ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛੜੇਵੇਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉਛਾਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਲਦਾਖ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਚਾਲ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਕਾਸ ਸਮਝਦੇ ਹੋਣ, ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮੁੱਲ ਚੁਕਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਭਗਵੇਂ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਗਿਰਝਾਂ ਬੋਰੋਕ-ਟੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲ, ਪਹਾੜ ਸਭ ਕੁਝ ਹੜਪ ਜਾਣਗੀਆਂ।

'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ' ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੱਤ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਵੈਨਿਰਣੇ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਲਤਨਤਾਂ ਵੀ ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਤਾਂਘ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਸਕੀਆਂ। ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਆਪਣੇ 'ਅਖੰਡ ਰਾਸ਼ਟਰ' ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਖੂਨਖਾਰਬੇ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੱਝ ਗਿਆ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ -ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਹਾਜ਼

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦਵੈਸ਼!

ਰਾਜ-ਮਦ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਚੂਰ ਹਾਕਮ, ਖੌਰੇ ਮਿਲਦਾ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰ ਵਿਚੋਂ। ਵਿਚ ਮੀਡੀਏ ਪੌਸ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ, ਆਉਂਦੀ ਬੋਅ ਹਰ ਚੰਦਰੀ ਖਬਰ ਵਿਚੋਂ। ਫਾਹੇ ਟੰਗਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਏ ਅੱਜ ਦਿੱਲੀ, ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਕਬਰ ਵਿਚੋਂ। ਹੁੰਦਾ ਉਗਣਾ ਸਦਾ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੇ, ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿੰਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਬਰ ਵਿਚੋਂ। ਸਦੀਆਂ ਬੀਤੀਆਂ ਨਾਨੀ ਸੀ ਖਸਮ ਕੀਤਾ, ਦੋਹੜਾ ਚੱਟੀ ਹੁਣ ਆਣ ਕੇ ਭਰੇ ਕਾਹੜੋਂ। ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਬਾਗਾਂ ਵਿਚ ਸੋਭਦੀ ਐ, ਕੋਈ ਫੁੱਲ ਵੀ ਖਿੜਨ ਤੋਂ ਡਰੇ ਕਾਹੜੋਂ!

ਕਦੋਂ ਉਠਣਗੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ?

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਇਜਲਾਸਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਘਟਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਨਸੂਨ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਜਲਾਸ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਵਿਛੜੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਿਵਾਦਿਕ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਹੋ-ਬਹਿਸ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਮਾਂ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬਿਜਨਸ ਅਡਵਾਇਜ਼ਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਦਿਨ

ਸਵਰਾਜਬੀਰ

ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਇੱਛਾ/ਸੋਚ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਆਇਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਉਠਾਉਣ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ ਦਰਪੇਸ਼ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਮੁੱਦਾ ਬਰਗਾਤੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਫਾਈਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖਾਰਜ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਤਫਤੀਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਕ-ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਤ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਫੇਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਤਫਤੀਸ਼ ਵਿਚ ਅਸਲੀ ਵਿਗਾੜ ਤਫਤੀਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਇਆ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜੇ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਸੁਚੱਜਤਾ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲੇ ਨਾ ਜਾਣ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਤਫਤੀਸ਼ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਕਟ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਸੋਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਦਬਾਏ ਗਏ ਕਿਸਾਨ ਰਾਜਸੀ ਤਾਕਤ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰੇ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਤੇ ਸੂਫੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਕਾਰਨ ਉਹ ਹਾਕਮਾਂ ਵਿਰੁਧ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹੋਏ ਅਤੇ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ, ਸਿੱਖ ਮਿਸਲਾਂ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਰਾਜ-ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁਧ ਹੋਏ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣੇ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੇਲੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਰਖੇਜ਼ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਛੱਡ ਕੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆ ਵਸੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁੱਖਾਂ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਦਿਖਾਈ। ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਪਰ ਉਹ ਬੈਂਕਾਂ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੇ ਚਲੇ ਗਏ। 1980ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਉਠੀ ਅਤਿਵਾਦ ਦੀ ਲਹਿਰ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਹੀ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਗਟਾਓ ਸੀ। ਇਹ ਲਹਿਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੀਚੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤਸੱਦਦ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਘਾਣ ਹੋਇਆ। ਹਿੰਸਾ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮੋੜ ਕੱਟਿਆ ਅਤੇ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਆਪਣੇ ਆਪੇ ਵੱਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ 2000-2015 ਦੌਰਾਨ 16605 ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ 100 ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਸਾਨ ਅੱਜ ਦੇ ਨਿਜ਼ਾਮ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਤਾਣਾ ਹੋਇਆ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਨਹੀਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਕਟ ਵੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ

ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਲਾਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਏ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਬਾ ਹੈ; ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਕਟ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ? ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿਵਾਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸਾਨੀ ਤੇ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਸਬੰਧੀ ਮਤਾ/ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ? ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜਿਆ ਇਕ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਫਸਲੀ ਚੱਕਰ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 138 ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚੋਂ 109 ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚ ਟਿਊਬਵੈੱਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਮਾਤਰਾ ਤੋਂ ਕਿਤੇ

ਵੱਧ ਪਾਣੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਬਾਰਸ਼ ਤੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਬੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਬੰਜਰ ਬਣਨ ਵੱਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਰਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਦ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਨਦੀ ਜਲ ਵਿਵਾਦ ਸੋਧ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਬਿਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। 1956 ਵਿਚ ਬਣੇ ਅੰਤਰਰਾਜੀ ਨਦੀ ਜਲ ਵਿਵਾਦ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਤਾਂ ਹੀ ਕੋਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ ਜੇ ਉਹ ਰਾਜ,

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦਰਿਆ ਲੰਘਦਾ ਹੈ, ਆਪਸੀ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾ ਨਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਰਾਜ ਕੇਂਦਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇ। ਨਵੀਂ ਸੋਧ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਸਬਾਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਏਗੀ ਜਿਹੜਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੈਂਚਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਲੇ ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀ ਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਾਬੱਧ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਨਿਪਟਾਏਗਾ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1980ਵਿਆਂ ਤੇ 1990ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਢ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਲਾਏ ਮੋਰਚੇ ਤੋਂ ਹੀ ਬੱਝਾ ਸੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਪੱਖ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਫੈਲਾਓ ਕਾਰਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਟਕਾ ਸਾਹਿਬ ਫਤ ਕੇ ਇਸ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਪੰਜਾਬ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਤਾਈਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਏਡਜ਼, ਐਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਤੇ ਹੈਪਾਟਾਈਟਸ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਤੇ ਛੋਟੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕਿਆ ਹੈ। ਨਸ਼ੇੜੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕ ਕੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ

ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬਿਪਤਾ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਸਿਰਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਏਜੰਡਾ ਬਣਾਉਣ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ, ਪਰਵਾਸ, ਮਹਿੰਗੀ ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੀ ਹਨ: ਕਿਤੇ ਬਰਸਾਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੜ੍ਹ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਖਣਨ ਮਾਫੀਆ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਰੇਤ-ਬਜ਼ਰੀ ਦੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਵਾਦਿਕਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ? ਹਰ ਵਿਵਾਦਿਕ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਆਸ ਦੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਠਾਏਗਾ ਪਰ ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬਿਜਨਸ ਅਡਵਾਇਜ਼ਰੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹਨ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਬੌਧਿਕ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਠਣੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ।

ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਵਾਦਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਕਮਤ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਆਮ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ। ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕਮੁੱਠ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੱਖ ਕੇਂਦਰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਠਾਈ ਗਈ ਆਵਾਜ਼ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਵਿਚ ਪਿਸ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸਾਡੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗੰਭੀਰ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਬਣਾਈ ਵਿਚੋਲਾ ਧਿਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਨਾਕਾਮੀ ਪਿਛੋਂ ਹੁਣ ਅਦਾਲਤ ਅਯੁੱਧਿਆ ਮਸਲੇ ਦੀ ਰੋਜ਼ (ਇਸ ਦਾ ਵਿਹਾਰਕ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਦਿਨ) ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗੀ। ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਕੀ ਨਹੀਂ? ਕੀ ਹੋ ਵੀ ਸਕੇਗਾ, ਕੀ ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਆਪਣੇ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣਗੇ? ਜੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਵੀ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਸਵੀਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ? ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਪੱਖ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ

ਅਭੈ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ

ਹੋਵੇ, ਮੁਸਲਿਮ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਜੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਫ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੰਮਾ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਾਹਰ ਹੈ, ਮੁਸਲਿਮ ਪੱਖ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਪੱਖ ਫਟਾਫਟ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਣਾ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਨਾ ਇਧਰ ਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਧਰ ਦਾ, ਸਗੋਂ ਕੁਝ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਪੱਖ ਕੀ ਕਰੇਗਾ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਦਿਆਂ ਹੀ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮੱਤਭੇਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਦੋ ਟੁਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਚਲਾ ਰਸਤਾ

ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਅਯੁੱਧਿਆ ਦਾ ਮਸਲਾ

ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਯੁੱਧਿਆ ਦੇ 'ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਭੁਗੋਲ' ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਮਸਜਿਦ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੁਲਾਰੇ ਏਨੀ ਸਖਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਰਾਇ ਦੱਸਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਹਿੰਦੂ ਪੱਖ ਦੀ ਪਸੰਦ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਇਨਸਾਫ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ 'ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ' ਨਾਮੀ ਗੱਲ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਬੰਧਿਤ ਨੀਤੀ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸੁਤਰਕਰਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂ? ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਮੋਦੀ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਲਈ ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਓਨਾ ਅਹਿਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ ਮੋਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਸੀ। ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੋਦੀ ਲਈ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਿਆਸੀ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੁਝ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਲਝਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਗੋਲਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਣਾਉਂਦੇ। ਪੂਰਨ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ

ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਕ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਵਾਰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿਚ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਚੋਣਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ, ਉਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਯੁੱਧਿਆ ਗਏ ਹੀ ਨਹੀਂ। 2019 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਪਾਸੇ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਵੀ ਤਾਂ 16 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪਹਿਲਾਂ ਰੁਕ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਇਆ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਭਾਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਇਕ ਵਾਰ ਵੀ ਅਯੁੱਧਿਆ ਮਸਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਅਣਐਲਾਨਿਆ ਪਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਅ ਨਾ ਹੋਣਾ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 2014 ਵਾਂਗ 2019 ਵਿਚ ਵੀ ਬਿਨਾ ਇਸ ਦੇ ਹੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਨਤੀਜੇ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਉਹ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਯੁੱਧਿਆ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਉਂ ਹੋਵੇਗੀ? ਮੋਦੀ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪਿੱਛੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਨੇਤਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸੰਘ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇਨਕਾਰ

ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਸੰਘ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ। ਸੰਘ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਦੀ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ 2013 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਹ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਸੰਘ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਘ ਵੱਲੋਂ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ-ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਦੋਂ ਸੰਘ ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਦਾ ਮਸਲਾ ਚੋਣ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਘ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2019 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਭਾਗਵਤ ਨੇ ਮੋਦੀ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਸੰਘ ਵਿਚਾਲੇ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਘ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਦਰਅਸਲ, ਵਿਆਪਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਜੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਅਯੁੱਧਿਆ ਦਾ ਮਸਲਾ ਜਿੰਨੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਨਿਭਾਅ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੋਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੱਕ ਇਹ ਸਵਾਲ ਭਾਜਪਾ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਕ ਸੰਭਾਵੀ ਚੋਣ ਮੁੱਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਧੁੱਕਾਉਣ ਲਈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਬਣਾਈ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁਣ ਸਿਆਸੀ ਫਸਲ ਦੇਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। 40 ਤੋਂ 55 ਫੀਸਦੀ (ਕਿਤੇ ਘੱਟ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ) ਲੋਕ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਿੰਦੂ ਗੋਲਬੰਦੀ (ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਉਚ ਜਾਤਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪਛੜੇ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ) ਦੇ ਕਾਰਨ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਦਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੀ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਤੋੜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਤਿੰਨ ਤਲਾਕ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ। ਮੋਦੀ ਦੇ ਬੈਲੇ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀ ਤਰਕੀਬਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਜੋ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਤਾਂ ਇਹੋ ਤੱਕ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਸਿਆਸਤ (2014 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ) ਅਯੁੱਧਿਆ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ। ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿਚ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮੋਦੀ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਭਵਿੱਖ 'ਤੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਵਾਲਾ। ਗੱਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਦੀ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀ ਸਮਰਥਣ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਅਤੇ ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਮੋਦੀ ਹਨ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਵੰਡਿਆ ਕਸ਼ਮੀਰ, 370 ਕੀਤੀ ਖਤਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦੀ ਧਾਰਾ 370 ਫੌਰੀ ਮਨਸੂਖ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਨਰਗਠਨ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਦੋ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ (ਜੰਮੂ

ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਹੁਣ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਝੰਡਾ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਦੋ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਪੁੱਛੂਚੇਰੀ ਵਾਂਗ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਨਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਲਈ

ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ 356 ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲਦਾਖ 'ਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਸ਼ਾਸਨ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਐਲਾਨਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 360 ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀਆਂ 24 ਸੀਟਾਂ ਖਾਲੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ 'ਚ 87 ਸੀਟਾਂ ਹਨ। ਲਦਾਖ ਦੇ ਵੱਖਰਾ ਯੂਟੀ ਬਣਨ ਕਾਰਨ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ ਉਸ 'ਚੋਂ ਮਨਫੀ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਲਦਾਖ 'ਚ ਕਾਰਗਿਲ ਅਤੇ ਲੋਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

ਉਧਰ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰਜਮਹੂਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮਤਾ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 370 ਤਹਿਤ ਮਿਲਿਆ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਹੁਣ ਅਮਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ। ਮਤੇ ਮੁਤਾਬਕ, 'ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਉਤੇ 5 ਅਗਸਤ 2019 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 370 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਨਸੂਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।' ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਦੋ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ- ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਲਦਾਖ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਸਬੰਧੀ ਬਿੱਲ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਵੀ ਰੱਖੀ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਨਰਗਠਨ ਬਿੱਲ

ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਲਦਾਖ) ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਦਨ ਨੇ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਲੰਮੀ ਬਹਿਸ ਮਗਰੋਂ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਿੱਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ 125 ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ 61 ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ। ਬਿੱਲ ਮੁਤਾਬਕ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਲਦਾਖ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣਨ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਯੂਟੀ ਬਣਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 370 ਮਨਸੂਖ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜੰਮੂ

ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ 107 ਹਲਕੇ ਹੋਣਗੇ ਜਦਕਿ ਹੱਦਬੰਦੀ ਮਗਰੋਂ ਹਲਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾ ਕੇ 114 ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 35-ਏ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਇਥੇ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੂਬੇ 'ਚ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਰਣਬੀਰ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਥਾਂ ਉਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਹੋਵੇ 'ਚ ਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ: ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਅੰਤੋਨੀਓ ਗੁਟੇਰੇਜ਼ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣ ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਨਾ ਵਿਗੜਨ। ਦੋਵੇਂ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਚਾਨਕ ਤਣਾਅ ਵਧਣ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਟੇਰੇਜ਼ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਸਟੀਫਨ ਡੁਜਾਰਿਕ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਫੌਜੀ ਨਿਗਰਾਨ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ 'ਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। 'ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੋਵੇਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣ ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਨਾ ਵਿਗੜਨ।'

ਪੰਜ ਸਥਾਈ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਵੰਡਣ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 370 ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਲਾਮਤੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਪੰਜ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਫੀਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹੋਰ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸਫੀਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਕੂਟਨੀਤਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਪੰਜ ਸਥਾਈ ਮੁਲਕਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ।

ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਦਾਖ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਤਰਜ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣੇਗਾ ਜਦਕਿ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਪੁੱਛੂਚੇਰੀ ਵਾਂਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਬਿੱਲ ਉਤੇ ਹੋਈ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਗੁਲਾਮ ਨਬੀ ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਤਾਜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਅੱਜ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਦੀ ਪਛਾਣ ਖੋਹ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਨਰਗਠਨ ਬਿੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, 'ਮੇਰੀ ਸਿਆਸੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਰਾਜ ਭਾਰਤ ਦਾ ਤਾਜ ਹੈ, ਇਕ ਦਿਨ ਉਹਦਾ ਸਿਰ ਹੀ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਤੁਸੀਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ

ਰਾਜ ਦਾ ਮੌਜੂ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੜੇ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਰਾਜ ਦਾ ਦਰਜਾ ਘਟਾਉਂਦਿਆਂ ਇਸ ਦੀ ਕਮਾਨ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਹੱਥ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸਦਨ ਵਿਚ ਆਏ ਤਾਂ ਇੰਜ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿਤੇ ਐਟਮ ਬੰਬ ਦਾ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਨਵੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਰੋਲ ਦਿਓਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਮੌਕੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕੋ ਮਜ਼ਬੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਤੇ ਪੂਰਾ ਰਾਜ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸਲਾਮਤੀ ਦਸਤਿਆਂ ਨਾਲ ਖੜਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਕਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਿੰਮਤ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਿੱਲ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ।

ਇੰਜ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਮੋਦੀ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਕਸ਼ਮੀਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਉਲਟੀ ਗਿਣਤੀ ਜੂਨ ਦੇ ਤੀਜੇ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਕੇਂਦਰ ਦੇ 1987 ਬੈਚ ਦੇ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫਸਰ ਬੀ.ਵੀ.ਆਰ. ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਨਵਾਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਜੁਆਇੰਟ ਸਕੱਤਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਹ ਮੋਦੀ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

'ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ' ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ: ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 370 ਮਨਸੂਖ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ 'ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ' ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਵਿੱਟ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 370 ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਂਝੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀਆਂ।

ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਡੇਵਾਲ ਉਥੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਰਹੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 26 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਅਮਰਨਾਥ ਯਾਤਰਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਦੀ 'ਚੋਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਬਲਾਂ ਦੀਆਂ 100 ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਸਨ, ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਬਲੂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਫੌਜ ਮੁਖੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਬਲਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ 24 ਘੰਟੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਚਾਰ ਅਗਸਤ ਦੀ ਰਾਤ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਈ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਮੋਬਾਈਲ ਅਤੇ ਲੈਂਡਲਾਈਨ ਫੋਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨਾ, ਧਾਰਾ 144 ਲਗਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਮਸ਼ਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਤਾਂ ਨੇ ਮੋਦੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਤਸੱਲੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸਾਲ 1990 ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਵਿਚੋਂ ਘਰੋਂ ਬੇਘਰ ਕੀਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਸੂਬੇ 'ਚੋਂ ਧਾਰਾ 370 ਨੂੰ ਮਨਸੂਖ

ਮੰਚ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨੋਜ ਭਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕੋਈ

ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਆਸ ਜਤਾਈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਅਮਨ ਦਾ ਪਾਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੇ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਲ ਆਲਮ ਵਿਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਗਲੋਬਲ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤ ਡਾਇਸਪੋਰਾ (ਜੀ.ਕੇ.ਪੀ.ਡੀ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੇਤਰੀ, ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਉਲੀਕੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਲਈ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਰੋਣ ਬਸੇਰੇ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਵਾਦੀ ਵਿਚੋਂ ਜਬਰੀ ਕੱਢੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠਿਆਂ ਰਹਿ ਸਕਣ।

ਸਤੰਬਰ 2020 ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਰਜਿਸਟਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਤੰਬਰ 2020 ਤੱਕ ਕੌਮੀ ਕੌਮੀ ਵਸੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਰਜਿਸਟਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ ਰਜਿਸਟਰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਕੌਮੀ ਰਜਿਸਟਰ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨੈਸ਼ਨਲ ਰਜਿਸਟਰ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਿਸ਼ਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਾਹ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੜਿੱਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਰ ਟੀਮ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੋਰ ਟੀਮ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਸਕੱਤਰ ਆਲੋਕ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਕਾਨੂੰਨ(ਗ੍ਰਹਿ) ਆਰ ਐਸ ਵਰਮਾ, ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਕੇ ਕੇ ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਬਾ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਟੀਮ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ (ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ) ਭਈਆਜੀ ਜੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 370 ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਦੋ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਧਾਰਾ 370 ਹਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਪੈਰੀਦਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਅਸਰ ਉਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਉਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਜੀਤ ਡੇਵਾਲ ਨਾਲ ਕਈ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਬਾਅਦ ਡੇਵਾਲ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਲਈ ਕਾਲਾ ਦਿਨ: ਕੈਪਟਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚੋਂ ਧਾਰਾ 370 ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਖਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਲਈ ਕਾਲਾ ਦਿਨ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨੇਮਾਂ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਵੀ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਧਰ,

ਸੰਘੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਦਤ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆਤਮਕ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਭਰੋਸਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ।

ਗਵਰਨਰ ਪਰਿਟਜ਼ਕਰ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਚ ਜੁੱਤੀ ਲਾਹ ਕੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਨਾਂਹ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਕੁਝ ਸੱਜਣਾਂ ਵਲੋਂ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਕੇ ਇਲੀਨਾਏ ਸਟੇਟ ਵਲੋਂ ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਮੰਚ ਵਲੋਂ ਐਲਾਨ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਕ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਲੀਨਾਏ ਸਟੇਟ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਮਿਸਟਰ ਜੇ. ਬੀ.

ਹੀ ਬਿੱਲ ਸਾਇਨ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ 'ਤੇ ਇਕ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਰੋਸ ਜਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁਝ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਥੇ

ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਸਬੰਧੀ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੰਗਤ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਇਲੀਨਾਏ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ ਗਏ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਨੂੰ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਉਤਾਰ ਕੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਖਿੱਤੇ ਮੱਥੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਉਥੇ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਉਥੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣਾਂ, ਸਮੇਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੈੱਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਗਵਰਨਰ ਜੇ. ਬੀ. ਪਰਿਟਜ਼ਕਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਹੀ ਪਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ

ਪਰਿਟਜ਼ਕਰ 3 ਅਗਸਤ, ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਿੱਲ ਸਾਇਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੰਗਤ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ ਵਿਚ ਜੋੜੇ ਉਤਾਰਨ ਅਤੇ ਸਿਰ ਢਕਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਝ ਸੱਜਣਾਂ ਵਲੋਂ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਥੇ

ਹੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਆਮ ਚੁੰਝ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਹੀ ਖੁਦ ਸਿੱਖੀ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਚਰਚਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਸਾਇਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਉਂ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ? ਇਹ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਫਤਰ 'ਚੋਂ ਵੀ ਸਾਇਨ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਇਕ ਪਰੋਕਲੇਮੇਸ਼ਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ

ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਜਣ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਹਉਮੈ ਨੂੰ ਪੱਠੇ ਪਾਉਣ ਖਾਤਿਰ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਿੱਖੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ? ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖ ਘੜਮ ਚੌਧਰੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਰਹੁ ਰੀਤਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗਵਰਨਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਏ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਕੀ ਇਹੀ ਸਿੱਖ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਹੈ?

ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ 100 ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ ਉਗਰਾਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ 100 ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੌਤ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 74 ਕਿਸਾਨ, 17 ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ 9 ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ 1172 ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ ਉਗਰਾਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 31 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਲਗਭਗ 100 ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸੁਖਬੀਰ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ 'ਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਘੁਬਾਇਆ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਾਖਲ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸੁਣਵਾਈ 29 ਅਗਸਤ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਵੇਂ ਫੇਜ਼ ਦੌਰਾਨ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ 'ਚ 19 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਈ ਵੋਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ 11 ਲੱਖ 57 ਹਜ਼ਾਰ 142 ਵੋਟਾਂ ਭੁਗਤੀਆਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਗਿਣਤੀ 11 ਲੱਖ 66 ਹਜ਼ਾਰ 717 ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਹੋਈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦਾ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਇਹ ਲਾਹਾ ਲਾਉ ਨੀਤੀ ਕਰਕੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਲਾਲਤ ਨਾ ਸਹਾਰਦਿਆਂ ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਾਜ 'ਚ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 216 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ 170 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਮੌਤ ਗਲੇ ਲਗਾਈ ਤੇ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ 109 ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਅਮਲੇ ਵਲੋਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ 'ਚ ਪੈਦੇ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਹਰੇਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਵੋਟਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ (ਈ.ਵੀ.ਐਮ.) ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਵੀ.ਵੀ.ਪੈਟ ਪਰਚੀਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ 'ਚ ਪੰਜ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ.ਵੀ.ਪੈਟ ਦੇ ਮਿਲਾਣ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਹਲਕੇ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਦਾਖਲ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਫਰਕ ਅਤੇ ਵੀ.ਵੀ.ਪੈਟ ਦੇ ਮਿਲਾਣ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਤਲਬ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

Personalized Service-Committed To Quality

Solutions Financial Mortgage Company

Purchase & Refinance Your Home Loans

Cell 312-608-0006

2700 Patriot Blvd., Suite 110
Glenview IL 60026. Direct 312-608-0006
Office: 847-834-0100, Fax: 847-834-0106

AMRIK P. SINGH
Mortgage Loan Originator
NMLS # 232904

Illinois Residential Mortgage Licensee.
Email: asingh@gosfmc.com
Web: www.gosfmc.com

Michigan Truck Driving School

6405 Middlebelt Road, Romulus, MI 48174

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!!!
ਹੁਣ 48 ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰਸੁਦਾ

*ਆਪਣੀ ਸਟੇਟ ਤੋਂ ਲਰਨਿੰਗ ਪਰਮਿਟ ਲੈ ਕੇ ਆਓ ਤੇ ਉਸੇ ਸਟੇਟ ਦਾ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲਓ
*3-4 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Raj Jamarai Cell:734-644-1010 Office:734-747-4298

ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਅਪਨਾਓ

ਮਹੀਨਾ ਸਾਵਣ ਤੇ ਭਾਦੋਂ

ਐਤਵਾਰ	ਸੋਮਵਾਰ	ਮੰਗਲਵਾਰ	ਬੁੱਧਵਾਰ	ਵੀਰਵਾਰ	ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ	ਸਨਿਚਰਵਾਰ
		15 ਸਾਵਣ 30 ਜੁਲਾਈ	16 ਸਾਵਣ 31 ਜੁਲਾਈ	17 ਸਾਵਣ 1 ਅਗਸਤ	18 ਸਾਵਣ 2 ਅਗਸਤ	19 ਸਾਵਣ 3 ਅਗਸਤ
20 ਸਾਵਣ 4 ਅਗਸਤ	21 ਸਾਵਣ 5 ਅਗਸਤ	22 ਸਾਵਣ 6 ਅਗਸਤ	23 ਸਾਵਣ 7 ਅਗਸਤ	24 ਸਾਵਣ 8 ਅਗਸਤ	25 ਸਾਵਣ 9 ਅਗਸਤ	26 ਸਾਵਣ 10 ਅਗਸਤ
27 ਸਾਵਣ 11 ਅਗਸਤ	28 ਸਾਵਣ 12 ਅਗਸਤ	29 ਸਾਵਣ 13 ਅਗਸਤ	30 ਸਾਵਣ 14 ਅਗਸਤ	31 ਸਾਵਣ 15 ਅਗਸਤ	1 ਭਾਦੋਂ 16 ਅਗਸਤ	2 ਭਾਦੋਂ 17 ਅਗਸਤ
3 ਭਾਦੋਂ 18 ਅਗਸਤ	4 ਭਾਦੋਂ 19 ਅਗਸਤ	5 ਭਾਦੋਂ 20 ਅਗਸਤ	6 ਭਾਦੋਂ 21 ਅਗਸਤ	7 ਭਾਦੋਂ 22 ਅਗਸਤ	8 ਭਾਦੋਂ 23 ਅਗਸਤ	9 ਭਾਦੋਂ 24 ਅਗਸਤ
10 ਭਾਦੋਂ 25 ਅਗਸਤ	11 ਭਾਦੋਂ 26 ਅਗਸਤ	12 ਭਾਦੋਂ 27 ਅਗਸਤ	13 ਭਾਦੋਂ 28 ਅਗਸਤ	14 ਭਾਦੋਂ 29 ਅਗਸਤ	15 ਭਾਦੋਂ 30 ਅਗਸਤ	16 ਭਾਦੋਂ 31 ਅਗਸਤ
17 ਭਾਦੋਂ 1 ਸਤੰਬਰ	18 ਭਾਦੋਂ 2 ਸਤੰਬਰ	19 ਭਾਦੋਂ 3 ਸਤੰਬਰ	20 ਭਾਦੋਂ 4 ਸਤੰਬਰ	21 ਭਾਦੋਂ 5 ਸਤੰਬਰ	22 ਭਾਦੋਂ 6 ਸਤੰਬਰ	23 ਭਾਦੋਂ 7 ਸਤੰਬਰ
24 ਭਾਦੋਂ 8 ਸਤੰਬਰ	25 ਭਾਦੋਂ 9 ਸਤੰਬਰ	26 ਭਾਦੋਂ 10 ਸਤੰਬਰ	27 ਭਾਦੋਂ 11 ਸਤੰਬਰ	28 ਭਾਦੋਂ 12 ਸਤੰਬਰ	29 ਭਾਦੋਂ 13 ਸਤੰਬਰ	30 ਭਾਦੋਂ 14 ਸਤੰਬਰ

15 ਭਾਦੋਂ (30 ਅਗਸਤ)
ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ

17 ਭਾਦੋਂ (1 ਸਤੰਬਰ)
ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ

ਉਹੀ ਤਰੀਕ ਹਰ ਸਾਲ, ਠੀਕ ਇਤਿਹਾਸ ਤਰਤੀਬ ਨਾਲ।

ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਕ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਿਹਾੜੇ ਮਨਾਉਣ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਅਪਨਾਓ

Sikh Religious Society
1280 Winnetka St., Palatine IL 60067 Phone: (847) 358-1117
www.srschicago.org e-mail:contactus@srschicago.org

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਤੇ ਸਪੋਰਟਸ ਅਕੈਡਮੀ ਚਕਰ ਦੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ

ਖੇਡ ਸੰਸਾਰ

ਕੌਣ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕੁੜੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੇਧ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਝ ਦਾ ਕੁਝ ਕਰ ਕੇ ਵਿਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਚਕਰ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਵਰਗੀ ਜੁਝਾਰੂ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਚਕਰ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ, ਭਾਰਤ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਚਕਰ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ਿਵਦਰ ਕੌਰ 2012 ਦੀ

ਪ੍ਰਿ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਚਕਰ

ਜੂਨੀਅਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੋਕਸਿੰਗ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣੀ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਵੋਤਮ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਐਲਾਨੀ ਗਈ। ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਦਾ ਬੋਕਸਿੰਗ ਕੱਪ ਖੇਡੀ।

ਮਨਦੀਪ ਸੰਧੂ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਬੈਸਟ ਜੂਨੀਅਰ ਬੋਕਸਰ ਐਲਾਨੀ ਗਈ। ਚਕਰ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਇਹ ਲੜਕੀ 24 ਮਈ 2015 ਨੂੰ ਤੈਪਟੀ (ਚੀਨ) ਵਿੱਚ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣੀ। ਉਥੇ 46 ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ 441 ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਸੱਤ ਅਰਬ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਜੁਝਾਰੂ ਖੇਡ ਦੀ ਵਰਲਡ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੇਂਡੂ ਕੁੜੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਹੰਗਰੀ, ਫਰਾਂਸ ਤੇ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਚੈਂਪੀਅਨ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਗੁਰਜ ਜਿੱਤੀ ਸੀ।

ਸੁਖਦੀਪ ਚਕਰੀਆ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੋਕਸਿੰਗ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਿਆ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਰਬੋਤਮ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ

ਅਤੇ ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਪਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਇੰਟਰਵਰਸਿਟੀ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣੀ, ਜੋ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣੀ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਮੰਚ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੀ। ਅਮਨਦੀਪ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਨ ਪਿਛੋਂ ਸਾਲ 2013 ਵਿੱਚ 'ਦੂਜੀ ਗੋਲਡਨ ਗਲਵ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਯੂਥ ਬੋਕਸਿੰਗ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ' ਖੇਡਣ ਸਰਬੀਆ ਗਈ। ਫਿਰ ਸਤੰਬਰ 2013 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਬੁਲਗਾਰੀਆ ਵਿੱਚ ਹੋਈ 'ਯੂਥ ਵਿਸ਼ਵ ਬੋਕਸਿੰਗ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ' ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਂਜ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ। ਉਥੇ 33 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੋ ਮੈਡਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੈਡਲ ਚਕਰ ਅਕੈਡਮੀ ਯਾਨਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੀ। 2016 ਵਿੱਚ ਹਰਦੁਆਰ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਾਂਸੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਿਆ। 2017 ਵਿੱਚ ਆਇਰਲੈਂਡ ਤੋਂ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਮਗਾ, ਕਜ਼ਾਖਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਬਰਾਂਜ ਮੈਡਲ, ਜੂਨ 17 ਵਿੱਚ ਓਪਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਤਮਗਾ, ਸਤੰਬਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਰੋਹਤਕ ਤੋਂ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2018 ਵਿੱਚ ਤੁਰਕੀ ਤੋਂ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ। ਨਵੰਬਰ 2018 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਬੋਕਸਿੰਗ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਨੇ ਬਰਾਂਜ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਿਆ।

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਦਾ ਪਿਤਾ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿਰਸਾਣੀ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਘਾਟਾ ਖਾ ਕੇ ਠੇਕੇ ਦਾ ਕਾਰਿੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਜੋ ਅਧਕਤ ਉਮਰੇ ਜੁਲਾਈ 2018 ਵਿੱਚ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ।

ਵਿਧਵਾ ਰਾਜਪਾਲ ਕੌਰ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਘਰ ਵਿੱਚ, ਘਰ ਦੇ ਤੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ, ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲ ਰਹੀ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿੱਚ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਲੜਕੀਆਂ- ਅਮਨਦੀਪ ਤੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਲੜਕੇ-

ਸਿਮਰਨਜੀਤ

ਅਰਜਦੀਪ ਤੇ ਕੰਵਲਪ੍ਰੀਤ ਬੋਕਸਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ 'ਚੋਂ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਅਤੇ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ 'ਚੋਂ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗਰੀਬ ਘਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਚੱਜ ਦੀ ਨੌਕਰੀ

ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਲੈਣ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣੇ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਵਾਲੇ ਲੈ ਜਾਣਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਉਚੇਚਾ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕੈਡਮੀ ਚਕਰ ਵੀ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਚਕਰ ਅਕੈਡਮੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੋ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਸਰਤਾਂ ਕਰਾਉਣਾ ਤੇ ਤਿੰਨ ਖੇਡਾਂ-ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ੀ, ਫੁੱਟਬਾਲ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ, ਟ੍ਰੈਕ ਸੁਟ, ਰਨਿੰਗ ਸੂਅ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਿਫਰੈਸ਼ਮੈਂਟ, ਕੋਚਿੰਗ ਤੇ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਲਈ ਲਿਜਾਣ-ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਕੈਡਮੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਵੀ ਲੜਕਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਤੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚਕਰ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ- ਸਿਮਰਨਜੀਤ, ਮਨਦੀਪ, ਸ਼ਵਿੰਦਰ, ਪ੍ਰਮਿੰਦਰ, ਅਮਨਦੀਪ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ, ਮੁਸਕਾਨ ਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਬੜੀਆਂ ਹੋਣਹਾਰ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹਨ। ਉਹ ਤੀਜੀ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਸਨ।

ਚਕਰ ਦੀ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਕੈਡਮੀ ਹੋਰਨਾਂ ਖੇਡ ਅਕੈਡਮੀਆਂ ਲਈ ਮਾਡਲ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਖੇਡ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰੇ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਕਰਾਈ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਕੈਡਮੀਆਂ ਚਲਾਉਣ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਐਸੀਆਂ ਅਕੈਡਮੀਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਨਾਲੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ

'ਤੇ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਉਵੇਂ ਹੀ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਚਕਰ ਅਕੈਡਮੀ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸਿੰਧੂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਸ ਅਕੈਡਮੀ ਦਾ ਕੋਈ ਖਿਡਾਰੀ/ਖਿਡਾਰਨ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤੇ ਤਾਂ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਸਿਲਵਰ ਜਿੱਤੇ ਤਾਂ 30 ਲੱਖ, ਬਰਾਂਜ ਜਿੱਤੇ ਤਾਂ 20 ਲੱਖ ਅਤੇ ਜੇ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੇਣਗੇ। ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਦੇ ਇਨਾਮ 10 ਲੱਖ, 5 ਲੱਖ, 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ; ਯੂਥ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਦੇ 5 ਲੱਖ, 3 ਲੱਖ, 2 ਲੱਖ ਅਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਦੇ 2.5 ਲੱਖ, 2 ਲੱਖ ਤੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਨ। ਨੈਸ਼ਨਲ, ਸਟੇਟ ਇੰਟਰਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਤੇ ਕੌਮੀ ਸਕੂਲ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਇਨਾਮ ਵੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ।

ਮੈਰਾਬਨ ਦਾ ਮਹਾਰਾਜੀ ਬਾਬਾ ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਵਾਰ ਚਕਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਖੇਡ ਅਕੈਡਮੀ ਵੇਖਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸਤੀ ਉਤੇ ਝੀਲ ਦੀ ਸੈਰ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ, "ਚਕਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ। ਚਕਰ 'ਚ ਜੋ ਮਾਹੌਲ ਦੇਖਿਆ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ। ਚਕਰ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ, ਚਕਰ ਦੀਆਂ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰੇ ਤੇ ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਅਭੁੱਲ ਯਾਦਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ।"

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ੂਮੀ ਹਿੰਸਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਾਰਚ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵਸੋਂ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹਜ਼ੂਮੀ ਹਿੰਸਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਘਾਣ ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਵਿਖਾਵਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਨਫਰਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਵਿਖਾਵਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਕਸੁਰ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਗੱਲ ਉਭਾਰੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਭਿਅਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ੂਮੀ ਹਿੰਸਾ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਰਾ ਨਾ-ਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ 2014 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੱਟੜ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਬਹੁਤ

ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਨੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਹਜ਼ੂਮੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੌਲਨਾਕ ਤਾਂ ਹਨ ਹੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲੇ

ਦੀ ਢਿੱਲੀ-ਮੱਠੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਹਿੰਦੂਆਂ, ਦਲਿਤਾਂ ਜਾਂ ਇਸਾਈਆਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਧਰਮ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਜਾਂ ਲਿੰਗਕ ਵਿਤਕਰੇ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ।" ਕਈ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਇਕ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਫਰਤ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਘੁਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੋਸਟਰ ਅਤੇ ਬੈਨਰ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਫੜੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਜ਼ੂਮੀ ਹਿੰਸਾ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੈਨਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, 'ਹੋ ਰਾਮ! ਸੇਵ ਇੰਡੀਆ।' ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਬੈਨਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ

ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਹਜ਼ੂਮੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਅਖਾਤਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਵੱਲ ਧੱਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਉਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੁਹੱਬਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਰੋਸ ਮੁਜਾਹਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਰੂ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਸਿਸਟਮ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੂਝਣ ਵਾਲੇ ਡਾ. ਰਾਹੁਲ ਦੀਪਾਂਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਿਛਲਖੁਰੀ ਤੌਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਹੰਝੂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ? ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਜਣੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ, ਛੂਤ-ਛਾਤ, ਅਮੀਰੀ-ਗਰੀਬੀ ਝੱਲਦੇ ਜੰਮੇ ਪਲੇ ਹਨ? ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਕਿਉਂ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਖੁਦ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ? ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਗੀਤ ਵੀ ਗਾਏ ਗਏ।

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 'ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ' ਮੁਹਿੰਮ

ਫਰੈਂਡਜ਼ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋੜਵੰਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਵਿਧਵਾਵਾਂ, ਔਲਾਦ ਵਿਹੁਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੀਣਾਂ ਨੂੰ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਮਦਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਰੀਬ 40 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਯੋਜਨਾ ਘੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਫਰੈਂਡਜ਼ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੀ ਬੇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਮਦਦ ਦਿੰਦੀ ਹੋਈ

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਜ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਹਿਤ ਕਾਰਜ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ: ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੈਬ: ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਉਚੇਚੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਜਕੜ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾ ਸਕਣ। ਇੱਕ ਪਰਵਾਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕਨੈਕਸ਼ਨ

ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੁਫਤ ਪਾਸਵਰਡ ਵਾਲਾ ਵਾਈਫਾਈ ਸਿਗਨਲ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਲਈ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵੱਡਾ ਕਮਰਾ ਵੀ ਤਿਆਰ

ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਲੈਪਟਾਪ ਆਦਿ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੈਬ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਡਿਜੀਟਲ ਡਿਜਾਈਨ ਹੁਨਰ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ ਅਰੰਭ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 45 ਦਿਨ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਡਿਜਾਈਨਰਾਂ ਵਜੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਜੁੜੇ ਸਾਥੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ।

ਜਲ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਟੋਆ: ਪੰਜਾਬ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਵੀ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪਨਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਟੋਆ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਲ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਪੁਟਿਆ ਟੋਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੁਸਲਖਾਨੇ ਤੇ ਮੀਂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੋਰ ਪਾਣੀ ਸਿੱਧਾ ਇਸ ਸੇਕ ਪਿੱਟ (ਟੋਏ) ਵਿੱਚ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ: ਮੋਰਿੰਗਾ (ਸੁਹਾਜਣਾ) ਦੀ ਨਰਸਰੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੂਰਬ ਮੌਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਦੋ ਪੌਦੇ ਲਾਏ ਜਾ ਸਕਣ। ਇਸ ਪੌਦੇ ਦਾ ਹਰ ਹਿੱਸਾ ਬਹੁਤ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਗੁਗਲ ਮੋਰਿੰਗਾ' ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੌਦਾ ਹਵਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਲਈ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਥਾਂ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਥੈਲੇ ਵੰਡਣ ਨੂੰ ਵੀ ਤਰਜੀਹ ਦੇਵੇਗੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰ ਲੈਬ ਅਤੇ ਜਲ ਸੰਭਾਲ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਕਰੀਬ 95 ਫੀਸਦ ਖਰਚਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤਹਿਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਨਾਲ ਫੋਨ: 603-802-2179 ਜਾਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: www.friendsofpunjabfoundation.org

ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕੌਮੀ ਯਾਦਗਾਰ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਪਾਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਲੋਕ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਵਿਰੋਧ ਤੇ ਵਾਕਆਊਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕੌਮੀ ਯਾਦਗਾਰ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕੌਮੀ ਯਾਦਗਾਰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਬਿੱਲ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਪਟੇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਮੀ ਯਾਦਗਾਰਾਂ 'ਸਿਆਸੀ ਯਾਦਗਾਰਾਂ' ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਵੋਟ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵਾਕਆਊਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸੋਧ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਘੱਟ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਮਗਰੋਂ ਸੋਧ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ 214 ਵੋਟ ਭਰਗੋਤੇ ਜਦਕਿ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ 30 ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ। ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕੌਮੀ ਯਾਦਗਾਰ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ ਅਨੁਸਾਰ 'ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ' ਦਾ

ਟਰੱਸਟੀ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਕਰ 'ਹਟਾਇਆ' ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕੌਮੀ ਯਾਦਗਾਰ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਆਗੂ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਨ। ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪਟੇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਕੌਮੀ ਯਾਦਗਾਰ ਟਰੱਸਟ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਯਾਦਗਾਰ ਨਾਲੋਂ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ 1951 ਦੇ ਐਕਟ ਵਿਚ ਸੋਧ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯਾਦਗਾਰ ਦਾ ਸਿਆਸੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਬਲਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਹੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਬਾਰੇ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਸਦਨ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ। ਬਿੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਜੀਤ ਔਜਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਵਿਚੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਮੁੜ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਤਿਹਾਸ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬਲੀਦਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਲੈਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ '84 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸੀ। ਹਰਸਿਮਰਤ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵਾਲਾ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਕ ਪੁਰਖੇ ਨੇ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਸਾਕੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਰਸਿਮਰਤ 'ਤੇ ਜਵਾਬੀ ਦੇਸ਼ ਲਾਏ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਰੌਲੇ-ਰੱਧੇ ਦੌਰਾਨ 'ਆਪ' ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਸਭ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬਸਪਾ, ਬੀ.ਜੇ.ਡੀ., ਐਨ.ਸੀ.ਪੀ., ਡੀ.ਐਮ.ਕੇ. ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਬਿੱਲ ਲਿਆਂਦਾ: ਚੌਧਰੀ

ਜਲੰਧਰ: ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਬਣੇ ਕੌਮੀ ਟਰੱਸਟ ਵਿਚੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੋਧ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਚੌਧਰੀ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੇ ਬਹੁਮਤ ਸਦਕਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਧੌਕਸ਼ਾਹੀ ਕਰਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਗਾੜਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਹਾ ਕਿ 2014 ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਮੁਤਾਬਕ ਚਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਟਰੱਸਟ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਇਹ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਐਮ.ਸੀ.ਆਈ., ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਤਬਾਹ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੁਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਮਨਵੀਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਨਾਇਆ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਲਾਅਨ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।

ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਰਾਸ਼ਿਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈਕੋਰਟ 'ਚ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ 'ਸ਼ਹੀਦੀ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਅਮਰ ਰਹੇ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਗੂੰਜਦੇ

ਰਹੇ। ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੜਕ ਅਤੇ ਚੌਕ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਸਕੂਲੀ ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਸਭ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਤ-ਧਰਮ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਨ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਮਨਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਵਕੀਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ।

'ਡਾਇਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਹਰਸਿਮਰਤ ਦੇ ਦਾਦੇ ਨੇ ਡਿਨਰ'

ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਨੇ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਦਾਦਾ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦੇ ਘਰ ਡਿਨਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਟਰੱਸਟ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ ਲਈ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਸਾਕੇ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਲਈ।

ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ

ਮੋਗਾ: ਕਸਬਾ ਬਾਘਾਪੁਰਾਣਾ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਨੌਬੂਵਾਲਾ ਗਰਬੀ 'ਚ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਘਰ 'ਚ ਹੀ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੰਜ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮਗਰੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਵਿਚ ਸੰਨੀ ਦੀ ਮਾਤਾ ਬਿੰਦਰ ਕੌਰ (58), ਪਿਤਾ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (60), ਦਾਦੀ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ (80), ਭੈਣ ਅਮਨਜੋਤ ਕੌਰ

(30) ਅਤੇ ਭਾਣਜੀ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ (3) ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਵਾਰਦਾਤ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੰਨੀ ਦਾ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਆਹ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ।

ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਨਵੇਂ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੇ ਅਤੇ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਨ ਮਗਰੋਂ ਚੁਬਾਰੇ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਲਈ। ਪੋਤੇ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ 'ਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਘਰ ਪੁੱਜੇ। ਜ਼ਖਮੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (80) ਦੇ ਬਿਆਨ ਉੱਤੇ ਵਾਰਦਾਤ ਮਗਰੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੇ ਪੋਤਰੇ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੰਨੀ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

SERVING Wisconsin & Illinois State

Residential or Commercial Buying, Selling, Renting or Investing

Buying: We will pay for your inspection, appraisal, attorney fees and much more! Have access to more than 60 websites to find your dream home or future investment!

Selling: Your listing will be posted to 60 websites and 80 interconnected websites as well as on social media. Have opportunities to market through Pro-photo, Video Open Houses and many more options!

Best Investment Possibilities: Call for any type of investment whether it be commercial or residential

For the best deal call:
Jesse Singh (e-PRO, SFR, CIAS)
 Broker/Realtor
Cell: 847-606-3664
 25884 E. Route 83, Long Grove, IL 60060
 Email: jsingh@remax.net
 Web Site: jsingh.illinoisproperty.com

Call and Let's Find a Great Deal for you Today!

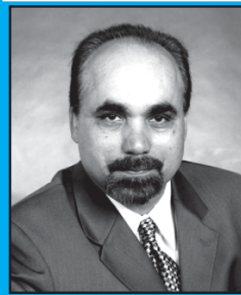
First Time Buyer?? Why pay rent if you can buy??
 Find out if you are qualified to buy a home!

Call for a free pre approval letter and the best mortgages rates.
 Loan Officer Jagmeet Singh (NMLS #378091), Ph: 815-908-7274

Sistar Mortgage

Minimizing Cost, Maximizing Investment
 www.SistarMortgage.com

Balbir (Bill) Grewal, Loan Officer (NMLS 353442)
 Residential & Commercial Loans
(734) 330-8859 Mobile
(586) 802-7385 Fax
 Balbir.Grewal@SistarMortgage.com

Loans Available In Most States!

*Refinance up to 125% value of the house.

- Residential Loans (Purchase, Refinance & Cash Out Refinance).
- Self Employed and H1 Visa
- Jumbo loans
- Commercial Property With Business or Business Only.
- Business Equity Line of Credit.
- Multi Unit Investment Property.

Madan Khatri

Want to Buy/Sell Homes, THs, Condos!

Call Madan Khatri
Ph: 847-530-1550

www.PropertyZoo.com

CALL TO BUY/SELL HOME TODAY!

Top Producer at the office in 2011-2013-2014
 *****A Broker who can work with you from Beginning to End, Call Now!!!*****

BHHS American Heritage

1010 Rohwing Road, Elk Grove Village, IL

ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਰੋ

ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਤੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ

ਨਾਮੀ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਣਗੇ

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਸੁਰਜੀਤ ਖਾਨ ਤੇ ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਖਾੜਾ ਲਾਉਣਗੇ

ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੇ ਇਨਾਮ ਢੀਂਡਸਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਸਵਰਗੀ ਮਿਹਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦੀ ਜਾਦ 'ਚ

24 ਅਗਸਤ 2019
ਸਥਾਨ: ਬਸੀ ਢੁੰਡੜ, ਐਲਕ ਗਰੇਵ ਵਿਲੇਜ

ਸੁਰਜੀਤ ਖਾਨ

ਮਿਸ ਪੂਜਾ

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਡਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਜਿੰਦਰ ਬੈਨੀਪਾਲ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੱਪੂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਹਰਇੰਦਰਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ

ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁਫਤ ਪਾਰਕਿੰਗ ਬੀਬੀਆਂ ਲਈ ਫਰੀ ਮਹਿੰਦੀ ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਹੋਣਗੇ ਗਾਇਕ ਸੁਰਜੀਤ ਖਾਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਕਲੱਬ ਮੈਂਬਰ

ਬਲਜਿੰਦਰ ਨੀਲੋਂ ਬਲਜੀਤ ਟਿਵਾਣਾ ਦੀਪਇੰਦਰ ਵਿਰਕ ਗਗਨ ਬਾਜਵਾ ਗੋਲਡੀ ਲਾਲੀ ਗੋਗਾ ਘੁਮਾਣ ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੱਖਰ ਧਰਮਿੰਦਰ ਜਸਵਾਲ ਹਨੀ ਖੰਗੂੜਾ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਗਿੱਲ ਹਰਬੰਤ ਗਰੇਵਾਲ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਮਰਾ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਗਜੀਤ ਨਾਹਲ ਜੰਗੀ ਬੋਲੀਨਾ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਮਠਾੜੂ ਜਿੰਦੀ ਖੰਗੂੜਾ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਜਸਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਜੱਸੀ ਸਹੋਤਾ ਜੋਤੀ ਸਹੋਤਾ ਕਾਲਾ ਪੱਡਾ ਕਮਲਜੀਤ ਘੁਮਾਣ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਨੀਲੋਂ

ਲਖਵਿੰਦਰ ਬਿਹਾਰੀਪੁਰੀਆ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ ਮਿੰਦਰ ਭੱਠਲ ਨੰਨਾ ਸਹੋਤਾ ਓਂਕਾਰ ਸਹੋਤਾ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਦੀ ਛੀਨਾ ਰਾਜਾ ਤੱਲੁਣ ਰਾਣਾ ਭੰਡਾਲ ਰਾਣਾ ਗਾਖਲ ਹਰਕਮਲਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਸ਼ੇਰਾ ਖਾਂਬੜਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਭੱਟੀ ਸੋਨੂੰ ਸਹੋਤਾ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ ਵਿੱਕੀ ਸ਼ੰਮੀਪੁਰੀਆ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਜਗਦੀਸ਼ ਸੰਧੂ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਰਪਾਲ ਸੰਧੂ ਗੁਰਜੀਤ ਸੰਧੂ ਰਾਜਵੀਰ ਟਾਂਡੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
 ਵਿੱਕੀ ਸ਼ੰਮੀਪੁਰੀਆ 215-917-9885
 ਬਲਜੀਤ ਟਿਵਾਣਾ 773-469-9384
 ਰਾਣਾ ਭੰਡਾਲ 847-778-7519
 ਜਿੰਦੀ ਖੰਗੂੜਾ 847-529-1464
 ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ 630-669-7175
 ਓਂਕਾਰ ਸਹੋਤਾ 708-745-1815
 ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ 847-732-9813
 ਰਾਜਾ ਤੱਲੁਣ 608-566-6655
 ਜੱਸੀ ਗਿੱਲ 773-759-0433

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ

ਸਵ. ਫੁੰਮਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਸਵ. ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਓਬਰਾਏ
ਟਿਵਾਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਭੁੱਲਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਫੁੰਮਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਅਤੇ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਓਬਰਾਏ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਇਨਾਮ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ

ਗੁਰਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਗੁਰਦੀਪ ਤੂਰ ਸਤੀਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ ਗੈਰੀ ਤੂਰ
ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਇਨਾਮ ਤੂਰ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰਦਵਾਜ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ

ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਤੀਜੇ ਇਨਾਮ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ

ਸਰਪੰਚ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗਰ ਰਣਦੀਪ ਪਾਲ ਰਿਕੂ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦੀ ਸਤਪਾਲ ਸੱਤਾ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਫਰੀ ਪੀਜ਼ਾ

ਵਲੋਂ: Expedited Transport ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ

Media Sponsor

ਚੈਨਲ ਚੈਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ

ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਜਬੇਦਾਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂ ਬੱਬੂ ਐਪਲਟਨ ਸੁਖਵੀਰ ਨਾਰੀਕੇ

ਸਵਰਗੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਧਾਮੀ ਸਵਰਗੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਬੈਂਸ

ਸਵਰਗੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਧਾਮੀ ਅਤੇ ਸਵਰਗੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਬੈਂਸ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਧਾਮੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਚੌਥਾ ਇਨਾਮ

ਚੌਥੀ ਟੀਮ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ ਬੱਬੂ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਧਾਮੀ (ਧਾਮੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ)

ਬੈਸਟ ਰੇਡਰ ਤੇ ਬੈਸਟ ਸਟਾਪਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਸਮਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਿਲੋਇਟ, ਵਿਸਕਾਨਸਨ ਵਲੋਂ

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰਜ਼

ਸੰਦੀਪ ਧਾਲੀਵਾਲ (Deputy Sheriff Harris County Sheriffs Office Houston TX), ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਜਿੰਮੀ ਲਸੋਈ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਗਿੰਘ ਗੋਲਡੀ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸਾਂ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਅਟਵਾਲ, ਸੰਨੀ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖੀ ਸਿੰਘ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ, ਸੋਨੀ ਹਿੰਦੂਸਟਨ, ਸਤੀਸ਼ ਖਟਾਣਾ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਲੀਲ, ਜੇ. ਪੀ. ਖਹਿਰਾ

ਗੋਲਡ ਸਪਾਂਸਰ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝੱਜ, ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਫੀਨਾ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਸਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਮਾਨ ਅਤੇ ਸੁੱਖੀ ਮਾਨ, ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ

ਲਖਵੀਰ ਢੀਂਡਸਾ, ਰਿਪੀ ਖੱਟੜਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੰਗ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਖੱਟੜਾ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ, ਬੋਬੀ ਖੱਟੜਾ, ਹਰਿੰਦਰ ਟਿਵਾਣਾ, ਸੱਤਾ ਖੱਟੜਾ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸੱਤਾ, ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ, ਰਾਣਾ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ

ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ. ਸੀ., ਪਰਮਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ, ਰਫ਼ਪਾਲ ਖੰਗੂੜਾ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਮਰਾ, ਰਵੀ ਹੰਝਰਾ, ਬੱਬੂ ਧਾਮੀ, ਸਨੀ ਧਾਮੀ, ਗੁਰਲਾਲ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਤਾਲੀ ਭੱਠਲ

ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਰੀ

ਸਿਲਵਰ ਸਪਾਂਸਰ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਓਹਾਇਓ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜਸਪਾਲ ਅਟਵਾਲ, ਮਨਜੀਤ ਮੱਟੂ, ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਸੰਦੀਪ ਸਹੋਤਾ, ਕੁਮਾਰ (ਮੁੱਲਾ ਟਰੱਕ ਰਿਪੇਅਰ), ਸਿੰਦਾ ਮੱਲੂ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਲੱਕੀ ਸਪਰਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਲਾਲੀ ਸਿੱਧੂ, ਕੁਲਵੰਤ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੁੱਖ ਬਾਬਾ, ਪਰਮਜੀਤ ਮਹਿਰਾਜ, ਕੰਵਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਕੇਪੀ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੋੜਾ, ਮਨਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਦੀਪੂ ਟੋਰਾਂਟੋ, ਜੱਗੀ ਟਿਵਾਣਾ, ਕਿੰਦਾ ਟਿਵਾਣਾ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਬੈਨੀਪਾਲ, ਸੁਖਬੀਰ ਸੋਰੀ, ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਪਾਲ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ, ਪਵਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਠਾਕਰੀ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ, ਮਸਤਾਨ ਸਿੰਘ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂ, ਹਰਪਾਲ (ਰਾਜ) ਸਿੰਘ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਫੀਨਾ, ਮੁਕੰਦ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ

ਭਿੰਦਰ ਪੰਮਾ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਆਗਿਆਪਾਲ ਚਾਹਲ, ਸੁਖਵੰਤ ਪਹਿਲਵਾਨ, ਲੱਕੀ ਸਿੰਘ ਮਿਲਵਾਕੀ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਲਾਲੀ ਨਾਗਰਾ ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਬੱਬੀ ਪ੍ਰਿਥਪਾਲ ਘੋਤੜਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ, ਗੁਰਚਰਨ ਝਾਵਰ

ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਝਾਵਰ, ਲਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਵੀ, ਗਗਨਦੀਪ ਰੰਧਾਵਾ, ਗੁਰਦੀਪ ਕਾਹਲੋਂ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਤੇਜਵੀਰ ਸੰਧੂ, ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਪੁਨੀਆ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ

ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਖੇਮ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਓ, ਮੋਹਿਤ ਵੇਦ, ਦੀਪਕ ਵੇਦ, ਪ੍ਰਿੰਸ ਵੇਦ, ਸ਼ਿਵਮ ਵੇਦ, ਕੀਪਾ ਟਾਂਡਾ, ਸੋਨੀ ਸਹੋਤਾ ਸਿਆਟਲ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੀ ਮਿਲਵਾਕੀ

ਸੁਖਦੀਪ ਗੁੱਗੂ, ਬਲਕਾਰ ਢਿੱਲੋਂ, ਬਿੰਦਾ ਔਜਲਾ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੱਧੂ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਟੀ ਸਿੰਘ, ਰਾਣਾ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਰੋਬੀ ਸੂਟਰ, ਸ਼ਰਨ ਸੰਘਾ, ਸ਼ਰਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁੱਖਾ ਬੱਲ

ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੱਜਣ: ਸੁਭਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਅਮਰੀਕਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਕਲਸੀ, ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਨਮੋਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਾਲ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਰਾਜਾ ਵਿਰਕ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਹੰਟਲੀ), ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ, ਚਿਤਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਜਗਦੀਪ ਵਿਨੀਪੈਗ; ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਹਨੀ ਵਿਰਕ, ਜੋਤੀ ਢਿੱਲੋਂ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਕੰਗ, ਨਿਰਮਲ ਬਰਾੜ, ਕਾਕਾ ਚਾਹਲ, ਬਿੱਲਾ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਕਿਰਨਾ ਢਿੱਲੋਂ; ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਧਰ, ਸੰਨੀ ਸ਼ਿਕਾਰੀ, ਦੀਪੂ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਬਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਹਰਦੀਪ ਸਹੋਤਾ, ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ।

Shere Punjab Sports and Cultural Club, Chicago

ਸਿਲਵਰ ਸਪਾਂਸਰ

ਅਮਨਦੀਪ ਹੁੰਦਲ ਸ. ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਸੇਖੋਂ ਪੱਪੂ ਫੋਰਟਵੇਨ ਬਿਕਰਮ ਸੇਹੀ ਕਮਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੈਸੀ ਸਿੰਘ

ਲਾਲੀ ਟਿਵਾਣਾ ਸੋਨੂੰ ਤੇ ਸੁੱਚਾ ਟਿਵਾਣਾ ਮਿੱਤਾ ਸਮਾਣਾ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੂੰ ਜੱਸੀ ਧਾਲੀਵਾਲ ਡਾ. ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਨੀਤ ਢਿੱਲੋਂ ਸੋਨੀ ਅੱਜਲਾ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਮਨਰਾਜ ਨੋਨਾ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਪਾਲੀ ਧਾਲੀਵਾਲ ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਹੈਪੀ ਸਿੰਘ ਹੀਰ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿਆਲ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ

ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਜੈਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ ਰਾਜ ਬੋਪਾਰਾਏ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਵਿਰਕ ਗਰੇਵਾਲ ਭਰਾ

ਹਰਵੀਰ ਵਿਰਕ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਜੱਸੀ ਖਹਿਰਾ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਤੂਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰੇਵਾਲ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਹਿਊਸਟਨ ਦੀਪਕ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਚਰਨਦੀਪ ਮਾਨ ਸੋਨੂੰ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਹਲਣ ਚੰਨਾ ਧੰਮ (ਵੰਡਾਲੀਆ)

ਟੋਨੀ ਸੰਘੇੜਾ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਭਰਾ-ਕੈਨੇਡਾ ਤਾਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਾਬ ਹੁੰਦਲ ਸਨੀ ਕੁਲਾਰ ਰੰਮੀ ਗਰੇਵਾਲ ਡਾ. ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ

ਇਸ਼ਾਨ ਸੈਣੀ ਸੰਦੀਪ ਗੁਰਨਾ ਬਰੈਟੀ ਗਿੱਲ ਮੋਹਣਾ ਜੋਧਾਂ ਮਨਜਿੰਦਰ ਮੰਨਾ ਹਰਜਸ ਸੋਮਲ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਗੁਰੀ ਸਤਨਾਮ ਸਿੱਧੂ ਦਮਨਦੀਪ ਵਿਰਕ ਸਵ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਸ. ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੀਵਾਨ ਐਵੇਨਿਊ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਿਯੋਗ

Jesse Singh
Broker/Realtor

Solutions
Financial
Mortgage Company

Regal Jewels
Ph: 773-262-4377
www.Regaljewels.Com

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ

ਇਸ ਸਾਲ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦਾ 550ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ, ਫਿਲਮਸਾਜ਼, ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ 'ਤੇ ਉਹ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਇਰਾਨ, ਇਰਾਕ, ਚੀਨ, ਤਿੱਬਤ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ, ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕੁਝ ਉਬਲ-ਪੁਬਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਟੀਮ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਫਿਲਹਾਲ ਦੂਰ ਹਨ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ: 'ਸਭਨਾ ਜੀਆ ਕਾ ਇਕੁ ਦਾਤਾ'; ਭਾਵ ਸਭ ਨੂੰ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਦਾਤਾ ਇਕ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਬਾਨੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਏਕਤਾ

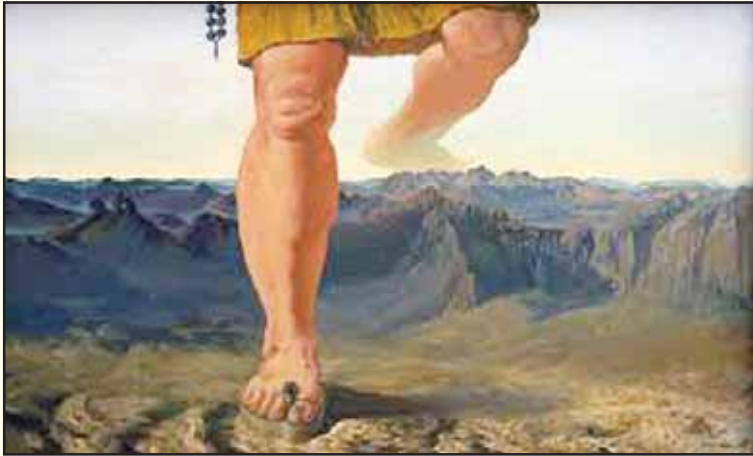
ਵਿਚ ਦੁਰਲੱਭ ਚਿੱਤਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ 550 ਸਾਲਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਤੱਕ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕਾਹਲ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਇਹ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਭਾਰਤ, ਇਰਾਕ, ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣਾ

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ 5 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ 70 ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ 80 ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ, ਇਰਾਕ, ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉਦਾਸੀਆਂ ਪੈਦਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕਿਸ਼ਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਸੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ

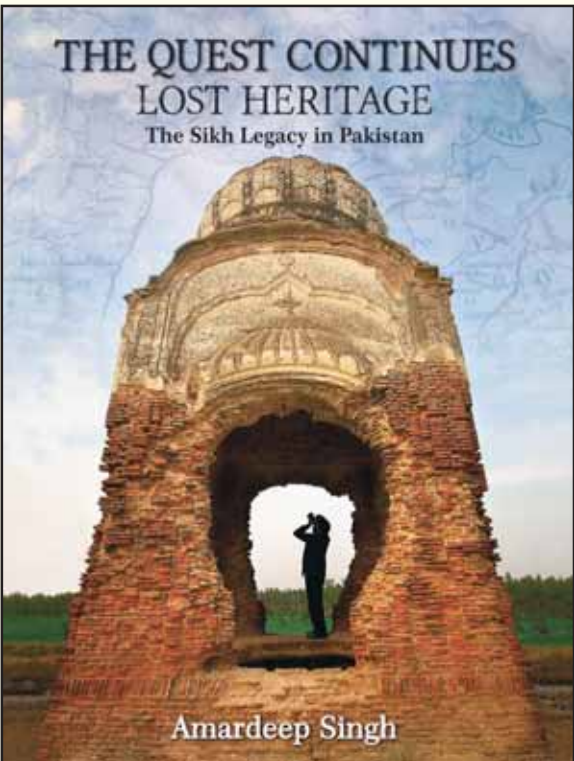
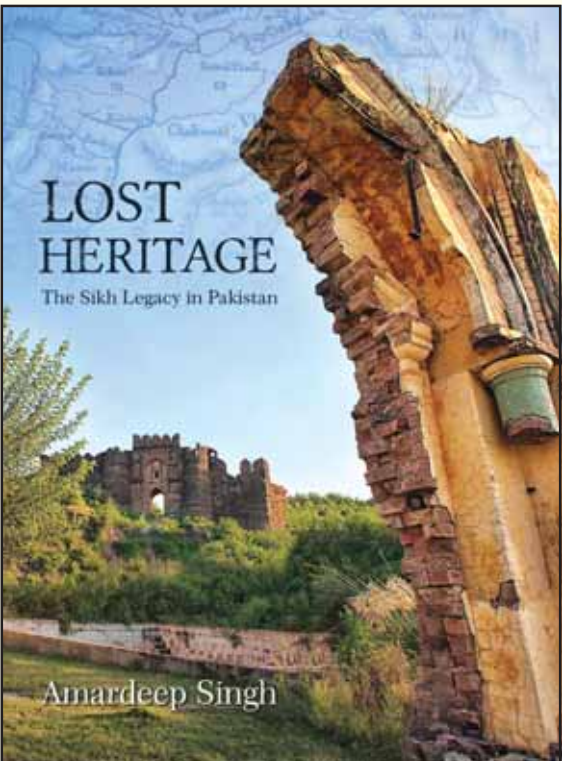
ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਬਣਾਈ ਪੇਂਟਿੰਗ ਹੈ। 9 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੁੱਲ 150 ਸਥਾਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੁਪਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਜਿਥੇ-ਜਿਥੇ ਉਦਾਸੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 60% ਸਥਾਨ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹਨ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਇਰਾਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣਾ ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਲਈ ਉਦਾਸੀਆਂ 9 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਧਰਤੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਂ

ਦਿਵਿਆ ਗੋਇਲ ਅਨੁਵਾਦ: ਸੀਮਾ ਸ਼ਰਮਾ

ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਲਗਣਾਂ ਤੋੜਨ ਲਈ, ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਖਾਤਰ 15ਵੀਂ ਅਤੇ 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਉਦਾਸੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਆਪਣੀ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਹਰਿਦੁਆਰ, ਸਿਲਹੱਟ ਤੋਂ ਕੈਲਾਸ਼ ਪਰਬਤ ਤੱਕ ਕਈ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਸਥਾਨ ਹਿੰਦੂ, ਇਸਲਾਮ, ਬੁੱਧ, ਜੈਨ ਆਦਿ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਉਸਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਨੂੰ 'ਜਨਮ ਸਾਖੀਆਂ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੰਭਾਲਿਆ ਵੀ ਗਿਆ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਅਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗੋਰਖਪੁਰ ਦੇ ਜੰਮਪਲ 52 ਸਾਲਾ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਿਹੜੇ ਪੇਸ਼ੇ ਤੋਂ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ, ਫਿਲਮਸਾਜ਼, ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਹਨ, ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ 9 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ

ਬਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸੇ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਇਰਾਨ, ਤਿੱਬਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਈ ਸਥਾਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹਨ: "ਲੋਸਟ ਹੈਰੀਟੇਜ: ਦਿ ਸਿੱਖ ਲਿਗੈਸੀ ਇਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ" ਅਤੇ "ਦਿ ਕੁਐਸਟ ਕਾਂਟੀਨਿਊਸ"। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਆਪਕ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ

ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਮੁਖੜੇ

"ਐਲੈਗਰੀ: ਏ ਟੈਪਸਟ੍ਰੀ ਆਫ ਨਾਨਕ'ਜ਼ ਟ੍ਰੈਵਲਜ਼" ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਫਿਲਮ 2020 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਫਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਦਾ ਸਾਰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਵਲਗਣਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਸਨ। ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਸਥਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਤੀਤ ਤੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਕਾਫੀ ਹਿੱਸਾ ਜਿਵੇਂ ਮੁਲਤਾਨ ਵਿਚ ਬਹਾਉਦੀਨ ਜ਼ਕਰੀਆ ਦਾ ਦਰਗਾਹ, ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹਿੰਗਲਾਜ ਮੰਦਰ, ਤਿੱਬਤ ਵਿਚ ਕੈਲਾਸ਼ ਪਰਬਤ, ਇਰਾਨ ਵਿਚ ਇਮਾਮ ਰਜ਼ਾ ਦਾ ਸਮਾਰਕ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੰਧਾਰ ਤੇ ਖੋਸਟ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿਚ ਨੁਵਾਰਾ ਇਲੀਆ ਆਦਿ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੂਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੋ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 17 ਅਗਸਤ 2019 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-390

ਟੈਡੀਬੀਅਰ ਨਾਲ ਲੱਗ ਸੌਂ ਜਾ ਭੁੱਚਰ, ਕਰ ਲੈ ਨੀਂਦਰ ਪੂਰੀ।
ਤੇਰੇ ਸੁੱਤਿਆਂ ਕੰਮ ਮੁਕਾਵਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-388

ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਬਾਕੀ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਖਾੜਕਵਾਦ ਜਵਾਨੀ ਕੁਝ ਹਜ਼ਮ ਕੀਤੀ ਮੁੱਲ ਪਿਆ ਨਾ ਜਿੰਦਗੀਆਂ ਵਾਰੀਆਂ ਦਾ, ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਭੰਗ ਹੋਇਆ ਮੇਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾ ਹੁਣ ਬਣ ਗਿਆ ਬਿਗਰੀਆਂ ਦਾ।
-ਮਾਸਟਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਲੰਮੇ
ਫੋਨ: 925-325-2486

ਬੇਕਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਬੰਬ ਵਰਸਾ ਕੇ ਅਮਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਈ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਮਾਰ 'ਤੀ' ਅੱਧੀ ਲੋਕਾਈ। ਵਿਧਵਾ, ਜ਼ਖਮੀ ਤੇ ਯਤੀਮ ਸਾਰੇ ਰਲ ਦੇਣ ਦੁਹਾਈ। ਰਹਿਮ ਕਰੋ ਜੰਗਾਂ ਵਾਲਿਓ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਉ ਬਚਾਈ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਹਾਕਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਢਾਂਚੀ ਹੈ ਜਨਤਾ 'ਤੇ ਕਿਆਮਤ। ਖੂਨ ਖਰਾਬੇ, ਹੋਣ ਉਜਾੜੇ ਪਾਈ ਰੱਖਦੇ ਸਦਾ ਪੁਆੜੇ। ਲੱਖਾਂ ਬੱਚੇ ਹੋ ਜਾਵਣ ਲਾਵਾਰਸ ਕੌਣ ਦੇਵੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢਾਰਸ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦੇ ਪੈਣ ਹਉਕੇ ਪੱਲੇ ਦੁੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾ ਝੱਲੇ।
-ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਰੁਲਿਆ ਬਚਪਨ ਜਬਰ ਜੁਲਮ ਸਭ ਝੱਲੀ ਜਾਵੇ। ਨੈਣੀਂ ਅੱਥਰੂ, ਮਨ ਵਿਚ ਗੁੱਸਾ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰੀ ਲਾਬੂ ਲਾਵੇ। ਸਮਾਂ ਆਏ ਤੋਂ ਰੰਗ ਦਿਖਾਉ ਅੱਜ ਨਾ ਸਮਝ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਵੇ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ
ਵਿਨੀਪੈਗ, ਐਮ.ਬੀ. (ਕੈਨੇਡਾ)
ਫੋਨ: 1-431-887-7222

ਸਿਆਸਤ ਨਿਗਲਿਆ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਮੇਰਾ ਨਸ਼ੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲੱਗੇ। ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਕਰ ਕੇ ਆਈਲੈਟਸ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਨੂੰ ਫੜ੍ਹ ਕਿਹੜਾ? ਲੋਕ ਆਪਣਾ ਆਪ ਬਚਾਉਣ ਲੱਗੇ।

ਹੋਵੇ ਅਰਬ, ਅਫਗਾਨ ਜਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਜੁਲਮ, ਸਿਤਮ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ। ਆਰਥਕ ਜੰਗਾਂ, ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ, ਤੇਲ ਦੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਬੱਚੇ, ਬੁੱਢੇ ਸਭ ਦਾ ਖੂਨ ਡੁਲ੍ਹਿਆ। ਜੰਗਬਾਜ਼ ਮਗਰਮੱਛ ਵਾਂਗ ਫਿਰ ਕੇਰਦੇ ਹੰਝੂ। ਦਿਖਾਵਾ ਹੀ ਦਿਖਾਵਾ ਸਿਆਸਤਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਅਨਾਥ ਹੋ ਬੱਚੇ ਵਿਲਕਦੇ ਕਰ ਕਰ ਯਾਦ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ। ਰਿਸਦੇ ਅੱਲ੍ਹੇ ਜਖਮ ਨਹੀਂ ਭਰੇ ਜਾਂਦੇ। ਤਬਾਹੀ ਹੀ ਤਬਾਹੀ ਬੰਜਰ ਬਣ ਗਏ ਘਰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲੋਥਾਂ, ਖੂਨ ਧਰਤ 'ਚ ਦੱਬਿਆ ਕੌਣ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕਿੱਥੇ? ਬੱਚੇ ਫੁੱਟ ਫੁੱਟ ਰੋਵਣ।
-ਦਰਸ਼ਨਪਾਲ ਦੋਸਾਂਝ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-387

ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਉਹ ਸਮੇਂ ਪੁਰਾਣੇ। ਹੁਣ ਤੇ ਬੱਸ ਟਾਈਮ ਪਾਸ ਆ ਨਾ ਰਹੇ ਉਹ ਰਿਵਾਜ ਤੇ ਲੋਕ ਸਿਆਣੇ। ਬਣਾਉਣੇ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਦੇ ਬਿਸਕੁਟ ਧੀ ਲਈ ਸੂਟ, ਜਵਾਈ ਲਈ ਵਰਦੀ। ਮਾਂ-ਪਿਓ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਧੀਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕੋਈ ਦਰਦੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਧੀਆਂ ਰਹਿਣ ਸਦਾ ਖੁਸ਼ ਪੁਰਮਾਤਮਾ ਅੱਗੇ ਇਹੋ ਮੇਰੀ ਅਰਜੀ, ਫੋਟੋ ਵਿਚ ਮਾਂ ਇਹੋ ਪਈ ਦਰਸਾਵੇ। ਭਰ ਕੇ ਬਿਸਕੁਟ ਦਾ ਪੀਪਾ, ਤੇ ਵਾਧੂ ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ ਪਾ ਝੋਲੇ ਵਿਚ ਬੋਥੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਮੁੜੀ ਆਏ।
-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ
ਫੋਨ: 718-640-6660

ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ

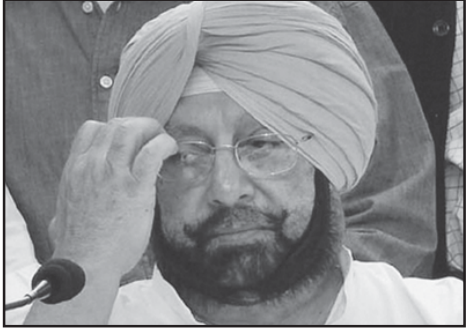
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਬੈਠਕ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੀ ਕੁਝ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਵਿਧਾਇਕ/ਮੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਾਅਦਾਖਿਲਾਫੀ ਤੋਂ ਵੀ ਔਖੇ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਬਰਗਾੜੀ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕੰਜੇ 'ਚੋਂ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਕੋਬਲ ਨੈੱਟਵਰਕ 'ਤੇ ਫਾਸਟਵੇਅ ਦੀ ਅਜ਼ਾਰੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੋਈ।

ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦਾ ਗਿਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ 'ਚ ਅਸਮਰਥ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਵਿਧਾਇਕ ਫਤਹਿ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਸਰਕਾਰ 1000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵੀ ਦੇਵੇ, ਪਰ ਲੋਕ ਸਾਨੂੰ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਚੋਣ ਵਾਅਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਮਾਇਤੀ ਹਨ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਖੋਂ-ਪਰਖੇ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਗਰਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਬਾਦਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਉਸ ਲਈ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਲੈਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਉੱਠ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਦਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਹੁਣ ਮੁੱਦਾ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ

2020 ਸਿੱਖ ਖੁਦ ਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੇ ਜਨਮਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਖਤਰੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 2020 ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ। ਲੋਕਾਂ ਲਈ 2 ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਪਸਾਰ ਦੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਅਜੀਤ ਡੋਵਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਜੀਤ ਡੋਵਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਹਨ

ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਦੇ ਚਰਚੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਅੱਜ ਵੀ ਬਾਦਲਾਂ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਸ਼ਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਾਈ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਗਲਬਾ ਬਾਦਲਾਂ ਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਬਾਦਲਾਂ ਦਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਪਾਰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਬਾਦਲਾਂ ਨਾਲ ਰਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਰੁਣਾ ਚੌਧਰੀ, ਜੋ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ 'ਚ ਹੋਏ ਦੱਬੇਬਦਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਸਨ, ਨੇ ਵੀ

ਬਾਦਲਾਂ ਨਾਲ ਲਿਹਾਜ਼ਦਾਰੀ ਤੇ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾਖਿਲਾਫੀ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਮੰਗੀ

ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਕੇ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਬੇਵੱਸ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਹੈਨਰੀ ਜੂਨੀਅਰ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਗਰਲੇ ਵਾਈ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬੱਸ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਬਣਾਏ ਗਏ।

ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਨਵੀਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਬੱਸ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਜੋ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਉਹ ਕਿਥੇ ਗਏ। ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਗਿੱਦਤਬਾਹਾ ਲਈ ਚੱਲਦੀ ਵਾਲਵੇ ਬੱਸ ਨੂੰ ਬਾਦਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੋਬਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਸਬੰਧੀ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੈੱਸ 'ਤੇ ਸੈਂਸਰਸ਼ਿਪ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਾਸਟਵੇਅ ਕੋਬਲ ਸਰਵਿਸ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪੀ.ਟੀ.ਸੀ. ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੈਨਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੂਜੇ ਕੋਬਲ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਆਉਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੀ ਅਤੇ ਫਾਸਟਵੇਅ ਦੀ ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕਿਉਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੋਬਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਲਿਆਉਣੀ ਸੀ, ਉਹ ਕਿਥੇ ਗਈ। ਵਿਧਾਇਕ

ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਨੇ ਕੋਬਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਉੱਤੇ ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰੀ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ 24 ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਬਾਦਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਬਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ੀਰਾ ਨੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਕਿ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਵੱਧ ਧੱਕਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ 'ਤੇ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤਰਨ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਹੀ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ 'ਚ ਅੱਗੇ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ ਜਦੋਂਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਕਹਿ

ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਪਾਏ ਉਕਤ ਬਿਆਨ ਬੱਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਕਿੰਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਡਰਾਮੇਬਾਜ਼ੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਇਦ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਤਿੱਖੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਬਾਕੀ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਜਿਵੇਂ ਬੈਂਚ ਬਖਸ਼ਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਸੀ।

'ਬਾਦਲ-ਕੈਪਟਨ ਫਰੈਂਡਲੀ ਮੈਚ' 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਮੋਹਰ ਲਾਈ: ਮਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: 'ਆਪ' ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਬੈਠਕ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ 'ਬਾਦਲ-ਕੈਪਟਨ ਫਰੈਂਡਲੀ ਮੈਚ' 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਬਾਦਲਾਂ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਮਿਹਰਬਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਖਰੀਆਂ-ਖਰੀਆਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਬੜੇ ਬਹੁਤ ਬਚਦੇ ਭਰਮ-ਭੁਲੇਖੇ ਵੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਕੈਪਟਨ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨੈਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਹੁਲਾਸ਼ੁਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਸਾਫ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲਾਂ ਦਾ ਟੱਬਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਥ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਖੁੰਜੇ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਪੁਸ਼ਤ ਪਨਾਹੀ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪੁਰਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕ ਆਗੂ ਕਿਹੜੇ ਮੂੰਹ ਅਜਿਹੇ ਖੁਦਰਾਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ-ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਬਾਦਲਾਂ-ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੀ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਜੱਗ-ਜਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਆਪਣੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਜੀਤ ਡੋਵਾਲ ਰਾਹੀਂ ਕਿੰਜ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ: ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਾਲਾਇਕੀ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਹੋਏ ਕੇਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬਰਗਾੜੀ ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਅਤ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਮੰਦਬਾਗਾ ਆਖ ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਅਤੁੱਲ ਨੰਦਾ ਨੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂਚ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਕੋਲ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਛਪਣ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਪ੍ਰਬੋਧ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ 'ਚ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਤੇ ਆਪੋਪਾਪੀ ਮਚੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਅਤੁੱਲ ਨੰਦਾ ਨੇ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤੇ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਗਲਤ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ

ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਤੋਂ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਤੰਬਰ, 2018 ਵਿਚ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਰਸਮੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਏਜੰਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਗੁਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਹ ਅਪਨਾਉਂਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਉਸ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ. ਬੀ. ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਲਿਆ ਫੈਸਲਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ 'ਚ ਕਮਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣ ਲਈ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਕਾਹਲ ਤੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਉਸ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ

ਵੀ ਹੈਰਾਨੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਣਜਾਣ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲੀਸ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਐਕਟ (ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ-6

ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਹੇਠ ਸਬੰਧਤ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬੀਤਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੜਤਾਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ: ਉਮਰਾਨੰਗਲ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰੱਦ

ਫਰੀਦਕੋਟ: ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਆਈ.ਜੀ. ਪਰਮਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਮਰਾਨੰਗਲ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਆਈ.ਜੀ. ਪਰਮਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਮਰਾਨੰਗਲ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਮਨਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ

ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਈ.ਜੀ. ਪਰਮਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਮਰਾਨੰਗਲ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ

ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੜਤਾਲ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ 6 ਦਿਨ ਤੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਬਾਣਾ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਫਾਈਲ ਵੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਭੇਜਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜਾਂਚ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਤੇ ਸੁਖਬੀਰ: ਖਹਿਰਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਏਕਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਭੁਲੱਥ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ

ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇਸ ਖੋਲ੍ਹਣ ਬਾਰੇ ਆਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਦੋਗਲੀ ਨੀਤੀ ਅਪਨਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਸ. ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਕੋਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਹ ਅਸਫਲ ਕਿਉਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਉਹ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਕੋਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇਸ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਡੇਰਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿੱਟ ਦੇਣ ਲਈ ਉਹ (ਕੈਪਟਨ) ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਿੱਟ ਨੂੰ ਬੇਅਦਬੀ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ 'ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੱਥ' ਦਿਸਣ ਲੱਗਾ

ਜਲੰਧਰ: ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਤੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਪੁਲਿਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ ਨੂੰ ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੱਥ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਟੀਮ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰਬੋਧ ਕੁਮਾਰ ਨੇ 29 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖ ਕੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅਣਛੋਹੇ ਰਹਿ ਗਏ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ।

ਪ੍ਰਬੋਧ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਬਰਗਾੜੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿੱਟ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ

ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਖਟਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਦੋ ਸਫੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ 'ਚ ਪ੍ਰਬੋਧ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਇਕ ਸਫੇ ਦੇ ਪੱਤਰ 'ਚ 'ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੱਥ' ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਤੇ ਫਿਰ 'ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ' ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਸਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ 2015 'ਚ ਬਰਗਾੜੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਬਣੀ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੱਥ ਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਗੜਬੜ ਫੈਲਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਭੁੱਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਹਰਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਗਰਮ ਖਿਆਲੀਆਂ ਨਾਲ ਤੰਦਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇਹ ਬਿਉਰੀ ਤੱਥ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਦਮ ਤੌੜ ਗਈ ਤੇ ਕੇਸ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੁਆਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਬੋਧ ਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਹ ਕਿਸ ਹੈਸੀਅਤ 'ਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਜਾਂਚ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੱਥ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

‘ਬੱਕਰੇ ਦੀ ਬਲੀ ਤੇ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ:ਬੁੱਭ ਤੋਂ ਭੁੱਬ ਤੱਕ’

ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ 3 ਅਗਸਤ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲੇਖ ‘ਬੱਕਰੇ ਦੀ ਬਲੀ ਤੇ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ: ਬੁੱਭ ਤੋਂ ਭੁੱਬ ਤੱਕ’ ਚੁੱਕੇ, ਕਬੂਤਰ, ਮੁਰਗੇ ਅਤੇ ਬੱਕਰੇ ਦੀ ‘ਬਾਤ’ ਪਾ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਚੂਹੇ ਲਈ ਕੁਝੀਕੀ ਲਿਆਇਆ, ਜੋ ਚੂਹੇ ਨੇ ਦੋਖ ਲਈ। ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਲਈ ਚੂਹਾ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਕਬੂਤਰ, ਕੁੱਕੜ ਤੇ ਬੱਕਰੇ ਕੋਲ ਗਿਆ, ਪਰ ਸਭ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਇਆ। ਕੁਝੀਕੀ ਵਿਚ ਸੱਪ ਫਸ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੇ ਚੂਹਾ ਸਮਝ ਕੇ ਕੁਝੀਕੀ ਚੱਕ ਲਈ ਤੇ ਸੱਪ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਲੜਾ ਬੈਠੀ। ਸੱਪ ਲੜਾ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਕਬੂਤਰ, ਮੁਰਗਾ ਅਤੇ ਬੱਕਰਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੂਹੇ ਦਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ, ਵਾਰੇ ਵਾਰੀ ਉਸ ਬੀਬੀ ਅਤੇ ਆਏ-ਗਏ ਦਾ ਖਾਜਾ ਬਣ ਗਏ ਤੇ ਜਾਨ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋ ਬੈਠੇ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਲਿਖਦੇ ਨੇ, “ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਪੰਦਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਲਾਲ ਵਿਹਲਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਬਾਣ ਨੇ ਮੋਚੀ ਦਾ ਪੰਦਾ ਚੋਪਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੇ. ਸੀ. ਟੀ. ਨੇ ਜੁਲਾਹੇ ਦੀ ਖੱਡੀ ਖੋਹ ਲਈ; ਦਰੀਆਂ, ਖੇਸੀਆਂ ਦਾ ਦੌਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਟਰੈਕਟਰ, ਟਿਊਬਵੈਲ ਤੇ ਕੰਬਾਈਨ ਆਈ ਤਾਂ ਲੁਹਾਰ, ਤਰਖਾਣ ਦਾ ਝੁੰਗਾ ਚੌੜ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਖਬਾਰੀ ਮੈਟਰੀਮੋਨੀਅਲ ਨੇ ਨਾਈ ਨਿਗਲ ਲਿਆ; ਰੇਡੀਓ, ਟੇਪਾਂ ਤੇ ਟੀ. ਵੀ. ਨੇ ਮਰਾਸੀ ਘਰੇ ਬਹਾ ਦਿੱਤੇ। ਫਰਿਜ ਨੇ ਘੜੇ ਖਾ ਲਏ, ਘੁਮਾਰ ਗਿਆ ਤੇ ਝਿਉਰ ਦੀ ਵੀ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮਸ਼ਕ ਗਈ। ਬਸ ਆਈ ਤਾਂ ਟਾਂਗੇ ਵਾਲੇ ਬਹੁ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ? ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਸਭ ਉਜੜ ਗਏ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਮ ਖਮ ‘ਤੇ ਵਸਦੇ ਵੀ ਰਹੇ। ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹਾਲ ਪਾਹਿਰਿਆ ਪਾਈ, ਨਾ ਪਿੱਟ ਸਿਆਪਾ ਕੀਤਾ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਨਾ ਕਿਸੇ ਮੰਗਿਆ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤਾ।” ਪ੍ਰੋ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਕਿਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਉਹ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੱਡ ਭੰਨ ਕੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ

ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬੱਕ-ਟੁੱਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਟੱਬਰਾਂ ਵਿਚ ਸੌਂ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਨੌਕੇ ਛੱਡਦਾ, ਸੱਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰੀਆਂ ਮਿਧਦਾ ਖੇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਟਾਂ ‘ਤੇ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦਾ ਰਿਹਾ; ਤਾਰਿਆ ਦੀ ਛਾਂਵੇਂ ਹੱਲ ਵਾਹੁੰਦਾ, ਤਿੱਖਤ ਦੁਪਹਿਰੇ ਫਲ੍ਹੇ ਹੱਕਦਾ ਨਾ ਗਰਮੀ ਦੇਖਦਾ, ਨਾ ਘਲਾਤੀਆਂ ਵਾਹੁੰਦਾ ਸਰਦੀ ਦੇਖਦਾ। ਉਹ ਕਿਰਤੀ ਹੈ-ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਰਤੀ, ਪਰ ਕਾਰੀਗਰ ਨਹੀਂ। ਖੇਤੀ ਕਰਦਾ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਾਰੀਗਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਆਉਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਕੋਈ ਹੁਨਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਜੇ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਿੱਤਾ ਜਾਣਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਰਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲ ਤੁਰਦਾ ਤੇ ਕੋਈ ਕਿੱਤਾ ਅਪਨਾਉਂਦਾ।

ਕਲਾਲ ਜੇ ਸ਼ਰਾਬ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਵਿਹਲਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਠੋਕਾ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਹੀ ਵੇਚਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੱਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੋਚੀ ਲਈ ਹੱਥੀਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਠੱਪ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ‘ਬਾਟਾ’ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਿਚ ਵੱਧ ਪੈਸਿਆਂ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਸ਼ੀਨੀਕਰਨ ਨੇ ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਧਾਏ ਨੇ, ਘਟਾਏ ਨਹੀਂ। ਕੰਬਾਈਨਾਂ-ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ, ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕਿਹੜਾ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਆਪ ਕਰਨੀ ਸੀ? ਉਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤਰਖਾਣ ਜਾਂ ਲੁਹਾਰ ਕਾਰੀਗਰ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਕਿਸਾਨ ਤੋਂ ਬਟੋਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਝਿਉਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਢਾਬੇ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਕਰਦਾ ਢਾਬੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਨਾਈ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਜਾਣਦੇ ਦੀਆਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ ਵੈਸੇ ਹੀ ਪੌ ਬਾਰਾਂ ਨੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਸਿੱਖ ਮੁੰਡੇ ਤਾਂ ਕੀ, ਬੀਬੀਆਂ ਵੀ ਵਾਲ ਕਟਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਨੇ। ਤੁਸੀਂ ਦਰਜੀ ਤਾਂ ਗਿਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਕੱਲ ‘ਨਾਈ’ ਤੇ ਦਰਜੀ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਜਾਣਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੌਖਾ ਹੈ, ਘਰ ਬੈਠੇ ਬਿਠਾਏ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਰਨਾ।

ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਿੱਤਾ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਹੇਤੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਮੀਨਾਂ ਹਥਿਆ ਲੈਣ ‘ਤੇ ਲੋਬਰ ਚੌਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਰਗਾ ਕੰਮ/

ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਲੱਭਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਨਾ ਕੁਝ ਪੱਲੇ ਪਿਆ ਤਾਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲ ਦੌੜ ਪਿਆ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੀ ਅਤੇ ‘ਖੇਤ ਦਾ ਮਾਲਕ’ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਿਸਾਨ ਵੀ। ਉਹ ਧਰਤੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ; ਕੇਵਲ ਧਰਤੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਬਲਦ ਵੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਖੇਤਾਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦਾ, ਬਿਜਲੀ ਮਿਲਦੀ ਰਹਿਣੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ।

ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਹਿਰਾਂ ਦਾ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਜਮੀਨ ਦੀ ਹਿੱਕ ਚੀਰ ਕੇ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ? ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਉਹ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ? ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਬੀਜਣ ਤੇ ਕਰਜੇ ਲੈਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਹੀ ਤੋਰਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਰਖਾਣਾਂ, ਲੁਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਹਲੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਹ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਬਦਲਵੇਂ ਰਾਹ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਨਿਕਲ ਆਏ, ਪਰ ‘ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਬਲਦ’ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਰਾਹ ਛੱਡਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਵਿਕਣ ਦਾ, ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੁੱਲ ਮਿਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਦਲਵਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ? ਉਸ ਨੂੰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬਜ਼ਬਾਗ ਦਿਖਾ ਕੇ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ, ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲੀਆਂ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮੋਰਚੇ ਲਾਏ ਸਨ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਤਾਂ ਕਾਇਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਰਤੀ ਲੋਕ ਹੋਰ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਣ, ਕਾਇਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਕਿਰਤੀ ਨੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਆਹਰ ਲੱਭ ਹੀ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਹਲੇ ਰਹਿਣਾ ਉਹਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸਾਰੇ ਕਿਰਤੀ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ ਆਹਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਪਾਲਦੇ ਨੇ, ਖੁਦ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਬੱਬਰ ਸ਼ੇਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦਹਾਤਾਂ ਜੈਜੀ, ਗਰੇਵਾਲ, ਗਿੱਪੀ ਤੇ ਦਲਜੀਤ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ‘ਚ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਬੱਬਰ ਸ਼ੇਰ ਇੱਕ ਢਿੱਡ ਹੈ, ਜੋ ਰੱਜਦਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਦਾ ਮੰਗਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਢਿੱਡ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਜੋ ਬਾਹਰੋਂ ਅੰਨ ਮੰਗਵਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਅੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ,

ਸਗੋਂ ਅੰਨ ਵਾਧੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਧਰਤੀ ਹੇਠਲਾ ਬਲਦ ਜੋ ਹੋਇਆ, ਸਭ ਦੇ ਢਿੱਡ ਦੀ ਫਿਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਐਵੇਂ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਬੋਝ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੁਲਕ ਭੁੱਖਾ ਮਰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ? ਕਿਉਂ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਆਖੇ ਲੱਗ ਕੇ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਬੀਜਦਾ ਰਿਹਾ?

ਕੁਝ ਅਰਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਾਬ ਗੁਲਾਮ ਮੁਸਤਫਾ ਡੋਗਰ ਨੇ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਵਿਚ ਛਪੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਰਾਸੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਮਰਾਸੀ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਚਲੇ ਗਏ, ਪਰ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਮਰਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਂਭ ਲਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਗਾਇਕ ਬਣੇ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲ ਸੀ।

ਜਨਾਬ ਮੁਸਤਫਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਹੀ ਜੱਟ ਗਾਇਕ ਹੋਏ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਤਾਂ ਅੱਲ੍ਹਾ ਨੂੰ ਪਿਆਰਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਦੋ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਗਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਜਨਾਬ ਮੁਸਤਫਾ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੂਕਰ ਹੈ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮੁੰਡੇ ਗਾਉਣ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ; ਉਥੇ ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਹ ਕਿੱਤਾ ਮਰਾਸੀਆਂ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਂਭਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ‘ਜੱਟਵਾਦ’ ਹੀ ਭਾਰੂ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਸਭ ਕੌਮਲ ਅਹਿਸਾਸ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਣੇ ਸਨ।

ਇੱਕ ਕਹਾਵਤ ਹੈ, ‘ਕੁਕੜ, ਕਾਂ, ਕੰਬੇ ਕਬੀਲਾ ਪਾਲਦੇ, ਜੱਟ, ਮੈਹਾਂ, ਸੰਸਾਰ ਕਬੀਲਾ ਗਾਲਦੇ’। ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਗਾਇਕ ਬਣ ਕੇ ‘ਬੱਬਰ ਸ਼ੇਰ’ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤੀ, ਕਿਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ‘ਜੱਟ’ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਫੜਾ ਦਿੱਤੇ, ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਕੱਢਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਦਾਰੂ ਦੇ ਗਲਾਸ ਫੜਾ ਕੇ ਬੱਕਰੇ ਬੁਲਾਉਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਰੱਬ ਜਾਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਖੇ ਲੱਗ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੋਕਿਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਇਸ ‘ਬੱਬਰ ਸ਼ੇਰ’ ਨੂੰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਆਖੇ ਲੱਗ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਰਤੀ ਤੋਂ ‘ਚੱਕਵੇਂ’ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਹੀਰੋ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ? ਕਿਸ ਖਜਾਨੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਸ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਮਹਿੰਗੇ ਮਹਿੰਗੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲਾਂ, ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ‘ਡਾਇਮੰਡ ਦੀ ਝਾਂਜਰ’ ਆਪਣੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤੀਵੀਂ ਲਈ ਖਰੀਦਣ ਜੋਗਾ ਹੋ ਗਿਆ? ਗਾਇਕ ਬਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ‘ਬੱਬਰ ਸ਼ੇਰ’ ਦਾ ਮੂੰਹ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਨ, ਸੁੱਚੀ

ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਤੇ ਵੰਡ ਕੇ ਛਕਣ ਵਾਲੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਲੋਂ ਮੋੜ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਝੂਠੀ ‘ਜੱਟਵਾਦ’ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਨਿਜੀ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨ ਕਰ ਆਇਐ। ਸਾਡਾ ਇੱਕ ਨੇੜੇ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਮੁੰਡਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਿੰਡ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਘਰ ਖੇਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਖੇਤ ਵਿਚ ਘਰ ਹੈ, ਬੱਕਰੀਆਂ ਪਾਲ ਲੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੱਕਰੀ ਦਾ ਦੁੱਧ ਮਹਿੰਗਾ ਵਿਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਾਲਣੀਆਂ ਵੀ ਸੌਖੀਆਂ ਨੇ। ਕਹਿੰਦਾ, ਕਿਉਂ ਪਾਲਾਂ? ਸਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਬੱਕਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ।

ਜਨਾਬ ਮੁਸਤਫਾ ਦਾ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਂ ਸੋਚਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਮਰਾਸੀ ਇਥੋਂ ਨਾ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਗਾਉਣ-ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ। ਉਹ ਜਜ਼ਮਾਨ ਤੋਂ ਦੱਖਣਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਵਡਿਆਈ ਹੀ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਵੱਡੀਆਂ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਆਖੇ ਲੱਗ ਕੇ ‘ਬੱਬਰ ਸ਼ੇਰ’ ਦੇ ਹੱਥ ‘ਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਫੜਾਉਂਦੇ, ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ ਗੋੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੁਆਉਂਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ‘ਘਰ ਫੂਕ ਕੇ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣ’ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਇੱਕ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਖੇਤੀ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਤੋਂ ਮੈਂ ਸੁਣਦੀ ਆਈ ਹਾਂ ਕਿ ਜੱਟ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ‘ਬੱਬਰ ਸ਼ੇਰ’ ਨੂੰ ਹੁਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮੀਨ ਦਾ ਮੋਹ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ‘ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ‘ਕਿਰਤੀ’ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ‘ਕਾਰੀਗਰ’ ਵੀ ਬਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਹੋਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਮਾਵੇ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਰਾਹ ਕਾਇਰ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਹੈ, ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਬਣਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਹਿੱਤਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਵੱਗ ਰਚ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੁੱਟਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਪੱਕਾ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ, ਥਾਂ ਥਾਂ ਖੋਲ੍ਹੇ ਠੋਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜੰਦਰੇ ਹੁਣ ਬੱਬਰ ਸ਼ੇਰ ਨੂੰ ਆਪ ਮਾਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸੋਦਾਗਰ, ਜੋ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਧੰਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੱਥ ਆਪ ਹੀ ਪਾਉਣੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਕਿਉਂ ਪੈਣਾ ਹੈ? ਗੁਰੂ ਨੇ ਤਾਂ ਜਿਉਣ ਅਤੇ ਮਰਨ-ਦੇਹਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਰਸਤਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸਹੀ ਉਚਾਰਨ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ?

ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਗਿਆਨ ਦਾ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੀ ਸਮਝ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਉਚਾਰਨ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਨਵੇਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਪਾਠਕ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਝਿਜਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਧਾਰਨ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਤੇ ਅਸ਼ੁੱਧ ਉਚਾਰਨ ਹੀ ਨਾ ਕਰ ਬੈਠਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਡਾ. ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾਓ
ਫੋਨ: 408-634-2310

ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਾਪ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ। ਦਰਅਸਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਠ ਸਮਝ ਕੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਆਕਰਣ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣ ਤੋਂ ਬੋੜੀ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੋਂ ਗਏ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰ ਕ੍ਰਿਆਵਾਚਕ ਤੇ ਸੰਗਿਆਵਾਚਕ ਸ਼ਬਦ ਵਧੇਰੇ ਨਾ ਵਰਤ ਕੇ ਕੇਵਲ ਵਾਧੂ ਲਗਾ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਲਾ ਕੇ ਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਅਰਥ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਲਿਖਤ-ਪੜ੍ਹਤ ਵਿਚ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਘਟ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਗੱਲ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਉਚਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਪਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖੀਆਂ ਜਰੂਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਪਾਠਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸਹੀ ਉਚਾਰਨ ਵਿਚ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਉਚਾਰੀਏ ਤੇ

ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਾ? ਪਰ ਘਬਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਇੰਨਾ ਔਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ 35 ਅੱਖਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਇੱਕ ਮੂਲ ਮੁਕਤਾ ਅਵਾਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਰਾਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਦੇ ਖੱਬੇ-ਸੱਜੇ ਜਾਂ ਉਪਰ ਹੇਠ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁਹਾਰਨੀ ਦਿਤਾਉਣ ਵੇਲੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੋ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਤੇ ਪੁਨੀਆਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਆਮ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਤੇ ਉਚਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਉਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ? ਇਹ ਗੱਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਆਮ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਜੇ ਜਗਿਆਸੂ ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਮਝ ਲੈਣ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਦੋ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਸ਼ੁੱਧ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰਨ ਦਾ ਗੁਰ ਜਾਂ ਢੰਗ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੜ੍ਹੋ ਜਿਵੇਂ ਸਾਧਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਤੇ ਸਭ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਨੀਆਂ ਇਥੇ ਵੀ ਆਮ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਆਖਰੀ ਅੱਖਰ ਨਾਲ ਆਈਆਂ ਸਿਹਾਰੀ ਤੇ ਅੱਕੜ ਦੀਆਂ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਅਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ, ਭਾਵ ਸਾਈਲੈਂਟ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਮੁਕਤੇ ਵਾਂਗ ਉਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ‘ਆਖਣਿ’ ਤੇ ‘ਆਖਣੁ’ ਦੋਵੇਂ ਆਖਣ ਹੀ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ, ਆਖਣੀ

ਤੇ ਆਖਣੁ ਨਹੀਂ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਆਖਰੀ ਅੱਖਰ ਨਾਲ ਜੇ ਸਿਹਾਰੀ ਜਾਂ ਅੱਕੜ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਅੱਖਰ ਪੁਨੀ ਮੁਕਤ ਭਾਵ ਮੁਕਤਾ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਦੱਸਿਆ ਗੁਰ ਵਾਵਲ ਅੱਖਰਾਂ ‘ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਾਵਲ ਅਖਰ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਗਲੇ ‘ਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਸਮੇਂ ਜੀਭ, ਤਾਲੂ, ਦੰਦ ਤੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਹੁੰਦੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਹ ਅਖਰ ‘ਓ’, ‘ਅ’ ਤੇ ‘ਏ’ ਹਨ। ‘ਹ’ ਭਾਵੇਂ ਪੂਰਾ ਵਾਵਲ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਅਰਥ-ਵਾਵਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਵੀ ਗਲੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਆਖਰ ਵਿਚ ‘ਓ’, ‘ਅ’, ‘ਏ’ ਤੇ ‘ਹ’ ਹੋਣ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਾਰੀ ਜਾਂ ਅੱਕੜ ਲੱਗੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਉਚਾਰੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਤੀਜੀ ਗੱਲ, ਇਸ ਗੁਰ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ‘ਅ’ ਨਾਲ ਅੱਕੜ ਤੇ ਸਿਹਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋ, ਸਿੱਧਾ ਅਸੂਲ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਗੁਰਮੁਖੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਅੱਖਰ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਸਿਹਾਰੀ ਤੇ ਅੱਕੜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਖੀਰਲਾ ਅੱਖਰ ‘ਓ’, ‘ਅ’ ਜਾਂ ‘ਹ’ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਅਵਾਜ਼ ਦੇਣਗੀਆਂ ਤੇ ਉਚਾਰੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸੋਧੇ ਨਿਯਮ ਵਿਚ ਵੀ ਸਮੇਟਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਲ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਅੱਖਰਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗੀਆਂ ਲਗਾਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪੜ੍ਹੋ, ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਆਖਰੀ

ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਸਿਹਾਰੀ ਜਾਂ ਅੱਕੜ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੁਕਤਾ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਉਚਾਰੋ। ਇਥੇ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਓ’ ਦੀ ਮੁਕਤਾ ਅਵਾਜ਼ ‘ਉ’, ‘ਅ’ ਦੀ ਮੁਕਤਾ ਅਵਾਜ਼ ‘ਆ’, ‘ਏ’ ਦੀ ਮੁਕਤਾ ਅਵਾਜ਼ ‘ਈ’ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ‘ਹ’ ਦੀ ਮੁਕਤਾ ਅਵਾਜ਼ ‘ਹਿ’ ਤੇ ‘ਹੁ’ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਵਲ ਅੱਖਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਕਤਾ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਨੀਆਤਮਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਾਰੀ ਜਾਂ ਅੱਕੜ ਲੱਗੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

ਬੜੇ ਲੋਕ ਮਿਲੇ
ਬੜੇ ਮਿਲੇ! ਰਾਹ ਦਾ ਰੋੜਾ ਬਣ ਅੜਕਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਘੱਟ ਹੀ ਮਿਲੇ ਬਾਹ ਫੜ ਕੇ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ।

ਬੜੇ ਮਿਲੇ! ਮਤਲਬ ਲਈ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਘੱਟ ਹੀ ਮਿਲੇ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ।

ਬੜੇ ਮਿਲੇ! ਮੈਨੂੰ ਖੂਨ ਦੇ ਹੰਝੂ ਰੁਆਉਣ ਵਾਲੇ ਘੱਟ ਹੀ ਮਿਲੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਹਸਾਉਣ ਵਾਲੇ।

ਬੜੇ ਮਿਲੇ! ਮਹਿਫਿਲ ਵਿਚ ਪੈਗ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਘੱਟ ਹੀ ਮਿਲੇ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ।

ਬੜੇ ਮਿਲੇ! ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਭਟਕਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਘੱਟ ਹੀ ਮਿਲੇ ਧਲੀਵਾਲ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਸਤੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ।
-ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਧਲੀਵਾਲ
ਫੋਨ: 91-99143-15191

ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ ਜੋ ਲਿਖੀ ਨਹੀਂ ਗਈ

ਚਿਰਾਗ-ਡਾਰ

ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ
ਫੋਨ: 216-556-2080

ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਆਪਣੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਫਰੋਲਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਦ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ ਕਾਵਿ-ਰੰਗ ਇੰਨਾ ਭਾਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਾਰਤਕ ਹੈ ਜਾਂ ਕਵਿਤਾ! ਪਿਛਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਡਾ. ਭੰਡਾਲ ਨੇ ਸੱਚ ਦਾ ਸੱਚ ਬਿਆਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੱਚ ਸੁਣਨ ਦਾ ਆਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਨੁੱਖ। ਕੁਝ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਕੁਝ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਦਾ, ਸੱਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਡਰਦਾ...ਸੱਚ ਕਦੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਥਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਡਾ. ਭੰਡਾਲ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, "ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਏ ਮਾਂ ਦੀ ਡੱਬੀਦਾਰ ਖੇਸੀ ਦੀ, ਬਰਕਤ ਬਣੇ ਬਾਪੂ ਦੇਸੀ ਦੀ, ਪੀੜਾ ਪੁੱਤ ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ, ਉਮਰਾ ਦਰਦ-ਵਰੇਸੀ ਦੀ ਅਤੇ ਹਉਕਿਆਂ-ਹਾਰ ਦਰਵੇਸੀ ਦੀ।" -ਸੰਪਾਦਕ

ਕਵਿਤਾ, ਮਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ, ਝਰੀਟਾਂ ਦੀ ਚੀਸ-ਚੱਸ, ਦਰਦਮੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਆਹਾਂ, ਸੂਖਮ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਦੀ ਆਹਟ, ਮਿਲਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਜਾਂ ਵਿਛੜਣ ਦੀ ਓਦਰੀ ਉਕਸਾਹਟ।
ਕਵਿਤਾ, ਗੁੰਗੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਜੁਬਾਨ, ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਬੋਲ, ਦੱਬੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਤਹਿਜ਼ੀਬ, ਕੋਰੇ ਵਰਕੇ ਨੂੰ ਸੁਬਦ-ਸ਼ਗਨ ਅਤੇ ਹਰਫਾਂ ਵਿਚ ਅਰਥ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦੀ ਭਾਅ।
ਕਵਿਤਾ, ਪੀੜ 'ਚ ਪੀੜ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਇੰਤਹਾ, ਜਿੰਦ ਦੀ ਬਾਜੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਸੁਦਾਅ ਅਤੇ ਆਪਣੇ 'ਚੋਂ ਆਪੇ ਨੂੰ ਮਨਫੀ ਕਰ ਖੁਦਾ 'ਚ ਵਿਸਰਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਚਾਅ।
ਕਵਿਤਾ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚ ਦਾ ਹਾਸਲ ਅਤੇ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸੁਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰਾਹਤ। ਕਵਿਤਾ, ਸੁਖਦ ਪਲਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਜਾਂ ਦੁਖਦ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪੀੜਾ ਵਿਚ ਉਭਰਨ ਦਾ ਸੁਚੇਤ ਹੰਝਲਾ।
ਕਵਿਤਾ, ਕਵੀ ਦਾ ਹਰਫਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਉਲਥਾਉਣਾ, ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨੂੰ ਸੁਬਦ-ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪਸਰੀ ਸੁੰਨ 'ਚ ਬਿਰਤੀ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਾ।
ਕਵਿਤਾ, ਸੂਖਮ ਮਨ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ, ਚੰਚਲ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਨੂੰ ਪਲੇਸਣਾ, ਖੁਦ ਨੂੰ ਹਰਫ-ਸੁਝ ਵਿਚ ਛੁਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅਗਿਆਤ ਹੋ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਹਿ ਜਾਣਾ।
ਕਵਿਤਾ, ਕਵੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹਦੀ ਖਿੜਕੀ ਜਦ ਕਿ ਕਵੀ, ਕਵਿਤਾ ਵੱਲ ਨੂੰ ਅਹੁਲਦਾ ਮਨ। ਤੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਦੂਜੇ 'ਚ ਅਭੇਦ ਹੋਣਾ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਨ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਸੁਰਖ ਸੁਨੇਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਆਭਾ ਵਿਚ ਹਨੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਓਹਲੇ ਦੀ ਭਾਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਤਲਬ 'ਚ ਅਨਹੋਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣੀਆਂ 'ਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਹੋਵੇ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਚਾਹੁੰਨਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਹਰਫਾਂ ਵਿਚ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਅੰਬਰੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੈਅ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਵੈਰਾਗ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਯੁੱਗ ਜਿਉਣ ਦੀ ਲਾਗ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਹਰਫ-ਬੰਦਨਾ ਵਿਚ ਕਲਮਾਂ ਬੀਜਣ ਦੀ ਜਾਗ ਹੋਵੇ।
ਕਵਿਤਾ, ਜੋ ਖੁਦ ਕਵਿਤਾ ਹੋ ਜਿਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਵਿਚੋਂ ਚਾਨਣ ਝਰੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗੀ ਧੁੰਦਲੀ ਦੀ ਗਰਦ ਝੜੇ, ਜੋ ਪਰਾਇਆਂ ਨੂੰ ਕੋਲ ਕਰੇ, ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਲਾਏ ਫੱਟਾਂ ਦੀ ਪੀੜਾ ਹਰੇ ਅਤੇ ਜਖਮਾਂ ਦੀ ਰੁੱਤੇ ਮਰਹਮ, ਫਹਿਰਿਆਂ ਤੇ ਪੱਟੀਆਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰੇ।
ਕਵਿਤਾ, ਜੋ ਅੰਬਰ ਨੂੰ ਗਾਹੁੰਦਿਆਂ ਪਤਾਲ ਦੀ ਹਾਥ ਵੀ ਲਵੇ, ਜੋ ਚੁੱਪ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੂਖਮਤਾ ਵਿਚੋਂ ਸਕੂਨ-ਸਰਵਰ ਭਰ ਉਛਲੇ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਹੀਲਾ ਕਰੇ।
ਕਵਿਤਾ, ਜੋ ਖੁਦ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸੂਝ-ਧੂਣੀ ਮਘਾਏ, ਧੁੰਦੇ 'ਚ ਧੁੰਦਾਂ ਹੋਏ ਚਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਲਾਏ, ਨਫਰਤ ਦੀ ਅੱਗ ਬੁਝਾਵੇ, ਮਜ਼ਹਬੀ ਜਨੂਨ ਸਾਹਵੇਂ ਹਿੱਕ ਤਣ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਹੱਥਿਆਂ, ਨਿਤਾਇਆਂ, ਨਿਮਾਇਆਂ ਅਤੇ ਨਿਥਾਇਆਂ ਦੀ ਧਿਰ ਬਣ ਜਾਵੇ।
ਕਵਿਤਾ, ਜੋ ਕਵਿਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਧਰਮ ਨਿਭਾਵੇ, ਆਪਣੀ ਕਰਮ ਜੋਤ ਨਾਲ ਗਿਆਨ-ਹੀਣਾਂ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰ ਜਾਵੇ, ਆਪੇ ਨੂੰ ਖੋਜਦਿਆਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜਗਾਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਚਿਰਾਗ ਖੁਦ ਹੀ ਬਣ ਜਾਵੇ।
ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ 'ਚ ਪਸਰੀਆਂ, ਸਾਨੂੰ ਹਲੂਣਦੀਆਂ, ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਦੇਖਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਰਫਾਂ ਦਾ ਜਾਮਾ ਪਾਉਣਾ ਲੋਚਦੀਆਂ। ਸਿਰਫ ਸੂਖਮ ਮਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਪਛਾਣਦੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬਾਹ ਪਾਉਂਦੇ।
ਕਵਿਤਾ, ਕੁਦਰਤ ਤੇ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਵੀ, ਪਹਾੜ ਤੇ ਜੰਗਲ-ਜੂਹ ਵੀ, ਲਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ, ਖਿੜੀ ਬਹਾਰ ਤੇ ਫੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਲਟਬੋਰੇ ਹੋਏ ਭੋਰੇ/ਤਿਤਲੀਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਜ਼ ਵੀ, ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਚਹਿਕਣਾ ਤੇ ਬੋਟਾਂ ਦੀ ਵਿਲਕਣੀ ਵੀ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਰਿਹਾੜ ਤੇ ਮਾਂ ਦੀ ਲੋਰੀ ਵੀ, ਬਾਪ ਦੀ ਝਿੜਕ ਤੇ ਕੌੜੀ ਨਸੀਹਤ ਵੀ। ਸਿਰਫ ਸੋਝੀ ਚਾਹੀਦੀ ਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਤੇ ਸਹਿਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ, ਬੋਲਦੀ ਤੇ ਹੁੰਗਾਰੇ ਭਰਦੀ ਪੇਂਟਿੰਗ

ਜਦ ਕਿ ਪੇਂਟਿੰਗ, ਖਮੋਸ਼ ਕਵਿਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਅੱਖ ਹੀ ਫਰੋਲਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਮਨ ਦੀ ਉਡਾਣ, ਸੁਬਦਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਲੋਕ-ਮੁਹਾਵਰੇ ਦਾ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਚੇਤ ਮਨ ਵਿਚ ਸੁੱਤੀ ਕਲਾ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤੀ ਪੱਖ, ਜੋ ਕਾਵਿ-ਬਿੰਬਾਵਲੀ 'ਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟਦਾ।
ਕਵਿਤਾ, ਜੋ ਕਹਿਣੀ ਅਤੇ ਕਥਨੀ ਦੀ ਪੂਰੀ, ਕਦੇ ਨਾ ਰਹੇ ਅਧੂਰੀ, ਨਾ ਹੀ ਬਣੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ, ਪਰ ਉਦਾਸ ਚਿਹਰੇ ਲਈ ਬਣ ਜਾਵੇ ਰੰਗਤ-ਸੰਧੂਰੀ।
ਕਵਿਤਾ ਵਾਸਤੇ ਹਰਫਾਂ ਲਈ ਮੰਗਤਾ ਬਣ ਕੁਕਦਾ ਹਾਂ,
ਹਰਫ-ਦਰਗਾਹੇ ਜਾ ਕੇ ਮੰਨਤਾਂ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ।
ਖੁਦ ਹੀ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸੂਲੀ ਉਤੇ ਟੰਗਦਾ ਹਾਂ।
ਅੱਖਰ ਅੱਖਰ ਹੋ ਕੇ ਸਰਥੀ ਬਣ ਜਾਵਾਂ,
ਬਿਖਮ-ਬੀਹੀ 'ਚ ਵਾਂਗ ਫਕੀਰਾਂ ਲੰਘਦਾ ਹਾਂ।
ਸੁਬਦ-ਅੱਖ ਦਾ ਅੱਬਰੂ ਬਣ ਜੇ ਉਹ ਬੰਦਾ,
ਜਿਸ ਦਾ ਹੋਕਾ ਰੂਹ-ਰੰਗਤਾ ਲਈ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ।
ਅਰਥ-ਦਵਾਖੀਏ ਘਿਓ ਦਾ ਦੀਵਾ ਬਾਲਣ ਲਈ,
ਨੀਲੀ ਲਾਟ ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਜੂਹ ਨੂੰ ਰੰਗਦਾ ਹਾਂ।
ਪੀੜ-ਪਤਿੱਖਣੇ ਬਹਿ ਕੇ ਜਿੰਦ ਨੂੰ ਪੱਥਦਾ ਹਾਂ,
ਵਾਕ-ਤ੍ਰੋਹ ਨੂੰ ਖਾਰਾ ਪਾਣੀ ਅੰਗਦਾ ਹਾਂ।
ਹਰਫ-ਕਿਰਤ ਦਾ ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹਦੇ ਕਬਰ ਮਿਲੇ,
ਕਲਮ-ਕਰਮ 'ਚ ਜਖਮੀ, ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਦਾ ਹਾਂ।
ਸੂਰਜ-ਸਰਗਮ ਸਫਿਆਂ ਉਤੇ ਮੌਲ ਪਵੇ,
ਤਾਰੇ-ਤਰਲਾ ਮਾਰਨੋਂ ਰਤਾ ਨਾ ਸੰਗਦਾ ਹਾਂ।
ਕਵਿਤਾ, ਜੋ ਕਾਵਿ-ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਪੈਗਮ

ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ, ਭੈਣ ਦੇ ਕਲੀਰਿਆਂ ਵਿਚਲੀ ਵੇਦਨਾ ਦੀ, ਬਾਪ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਜਟੂਰੀ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਜਿੰਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ, ਤਿੜਕੇ ਸ਼ਤੀਰਾਂ ਦੀ, ਲੱਥ ਰਹੇ ਲਿਓੜਾਂ ਦੀ, ਦੀਵੇ ਤੋਂ ਸੱਖਣੀ ਦੀਵਾਖੀ ਦੀ, ਆਲ੍ਹੇ 'ਚ ਪਈ ਸਲਫਾਸ ਦੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਦੀ, ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਨਿਲਾਮ ਹੋ ਗਈ ਗੈਰਤ, ਇੱਜਤ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ, ਵਿੱਕ ਰਹੇ ਖੇਤਾਂ ਦੀ, ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਕੁਰਕੀਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਉਗ ਰਹੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਹੀ ਪੈਣੀ ਏ, ਬਾਲ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਉਗ ਰਹੇ ਸੁਪਨਿਆਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਗੜ੍ਹੇਮਾਰ ਦੀ, ਸੁਪਨ-ਤਾਜਪੋਸ਼ੀ 'ਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦੀ, ਹਰਫਹੀਣ ਹੋ ਰਹੀ ਸੋਚ ਦੀ, ਬੁੱਧਹੀਣ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ, ਬੇਆਸ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਤੇ ਤਿੜਕ ਰਹੇ ਧਰਵਾਸ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਤਾਂ ਲਿਖਣੀ ਹੈ, ਆਪਣਿਆਂ ਹੱਥੋਂ ਹੋਈ ਜਲਾਲਤ ਦੀ, ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ 'ਚ ਫੈਲੀ ਗਲਾਜ਼ਤ ਦੀ, ਉਛਾਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮਲੀਨਤਾ ਦੀ ਅਤੇ ਮਨ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੀਣਤਾ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਨਾ, ਚੱਲੀਆਂ ਅਦਿੱਖ ਕੁਚਾਲਾਂ ਦੀ, ਬੇਹਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਾਲਾਂ ਦੀ, ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਭਿਆਲਾਂ ਦੀ, ਨਿਰਮੋਹੇ ਹੋ ਗਏ ਸਾਥ-ਸਿਆਲਾਂ ਦੀ, ਕਰਮ-ਹੀਣ ਹੋ ਗਏ ਖਿਆਲਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਤੰਗੀਆਂ-ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ 'ਚ ਬਾਲਗ ਬਣ ਗਏ ਬਾਲਾਂ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ, ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਰੁਲਦੀ ਪੱਗ ਦੀ, ਮਨਾਂ 'ਚ ਲਾਈ ਅੱਗ ਦੀ, ਸਾਹਾਂ 'ਚ ਸੁਲਘਦੀ ਸੋਚ ਦੀ, ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਏ ਹੋਸ਼ ਦੀ, ਬੇਸੁੱਧ ਹੋਈ ਬੇਬਾਕੀ ਦੀ, ਹਰ ਮੋੜ 'ਤੇ ਉਕਰੀ ਚਲਾਕੀ ਦੀ, ਇਖਲਾਕ ਤੋਂ ਗਿਰੀ ਇਖਲਾਕੀ ਦੀ, ਟੁੱਟ ਚੁਕੀ ਵੈਸਾਖੀ ਦੀ ਅਤੇ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੀ ਕੀੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਰਾਖੀ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ, ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਰੁਲਦੀ ਪੱਗ ਦੀ, ਮਨਾਂ 'ਚ ਲਾਈ ਅੱਗ ਦੀ, ਸਾਹਾਂ 'ਚ ਸੁਲਘਦੀ ਸੋਚ ਦੀ, ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਏ ਹੋਸ਼ ਦੀ, ਬੇਸੁੱਧ ਹੋਈ ਬੇਬਾਕੀ ਦੀ, ਹਰ ਮੋੜ 'ਤੇ ਉਕਰੀ ਚਲਾਕੀ ਦੀ, ਇਖਲਾਕ ਤੋਂ ਗਿਰੀ ਇਖਲਾਕੀ ਦੀ, ਟੁੱਟ ਚੁਕੀ ਵੈਸਾਖੀ ਦੀ ਅਤੇ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੀ ਕੀੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਰਾਖੀ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਤਾਂ ਲਿਖਾਂਗਾ, ਹੱਕ ਤੇ ਸੱਚ ਦੀ,

ਕਵਿਤਾ ਤਾਂ ਲਿਖਾਂਗਾ, ਰੱਦੀ ਬਣ ਗਈਆਂ ਝੋਲੇ 'ਚ ਪਈਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੀ, ਮਾਂ ਦੇ ਮਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ, ਭੈਣ ਦੇ ਕਲੀਰਿਆਂ ਵਿਚਲੀ ਵੇਦਨਾ ਦੀ, ਬਾਪ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਜਟੂਰੀ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਜਿੰਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ, ਤਿੜਕੇ ਸ਼ਤੀਰਾਂ ਦੀ, ਲੱਥ ਰਹੇ ਲਿਓੜਾਂ ਦੀ, ਦੀਵੇ ਤੋਂ ਸੱਖਣੀ ਦੀਵਾਖੀ ਦੀ, ਆਲ੍ਹੇ 'ਚ ਪਈ ਸਲਫਾਸ ਦੀ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਦੀ, ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਚ ਨਿਲਾਮ ਹੋ ਗਈ ਗੈਰਤ, ਇੱਜਤ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ, ਵਿੱਕ ਰਹੇ ਖੇਤਾਂ ਦੀ, ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਕੁਰਕੀਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਉਗ ਰਹੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ।

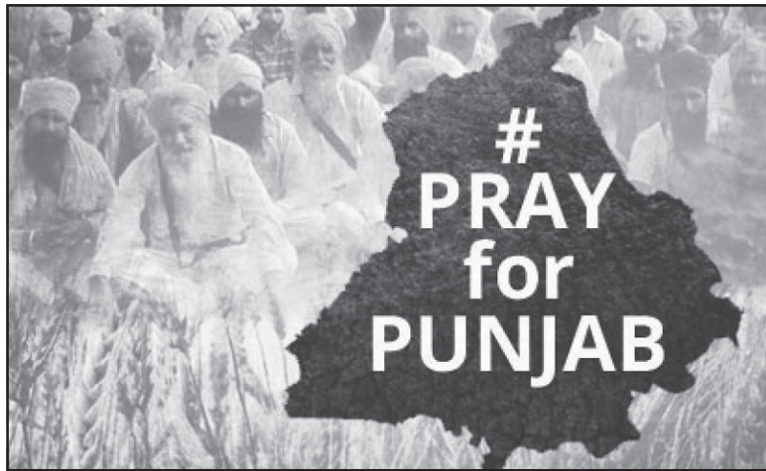
ਜੋਰ ਤੇ ਜਬਰ ਦੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਹਿੰਮਤ ਤੇ ਦਲੇਰੀ ਦੀ, ਬੇਹਿੰਮਤਿਆਂ ਦੀ ਢਾਹੀ ਢੇਰੀ ਦੀ, ਵਾਟ ਲੰਮੇਰੀ ਦੀ, ਹੋ ਰਹੀ ਦੇਰੀ ਦੀ, ਮਸਤਕ 'ਚ ਸੋਚ ਹਨੇਰੀ ਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਬਣ ਕੇ ਕੀੜੀ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਹੈ ਕਲਮ ਕਰਮਾਤ ਦੀ, ਕਲਮਾਂ ਬੀਜਣ ਦੀ ਵੱਤਰ ਤੇ ਵਿਉਂਤ ਦੀ, ਕਲਮਾਂ 'ਚੋਂ ਉਗਮਣ ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਦੀ, ਕਲਮ ਰਾਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹੋਸ਼ ਤੇ ਜੋਸ਼ ਦੀ, ਕਲਮ-ਕੀਰਤੀ ਦੀ ਕਰਤਾਰੀ ਆਭਾ ਦੀ, ਫੱਟੀ 'ਤੇ ਪਾਏ ਪੂਰਨਿਆਂ ਦੀ ਪੁੱਗ ਚੁਕੀ ਅਉਧ ਦੀ, ਦਵਾੜ ਵਿਚ ਪਈ ਸਿਆਹੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਚੋਂ ਉਘੜਵੀਂ ਲਿਖਾਈ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਹੈ ਵਕਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦੀ, ਵਸਤ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ, ਵਹਿਮ ਤੇ ਉਪਚਾਰ ਦੀ, ਵਹਿੰਗੀ ਤੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ, ਵਿਭਚਾਰ ਤੇ ਅਚਾਰ ਦੀ, ਵੈਣ ਦੀ ਤੇ ਆਏ ਲੰਗਾਰ ਦੀ, ਵਸੀਅਤ ਤੇ ਸੋਚ-ਸੰਸਾਰ ਦੀ, ਵਡੱਪਣ ਤੇ ਨਿੱਕੜੇ ਅਕਾਰ ਦੀ ਅਤੇ ਵਰਮੀ ਤੇ ਸੱਪ-ਮਾਰ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਚਾਹਾਂਗਾ, ਚੰਗਿਆਈ ਤੇ ਨੀਚਤਾ ਦੀ, ਭਲਾਈ ਤੇ ਬੁਰਾਈ ਦੀ, ਬੰਦਿਆਈ ਤੇ ਬਦਇਖਲਾਕੀ ਦੀ, ਬੰਦਗੀ ਤੇ ਗੰਦਗੀ ਦੀ, ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਤੇ ਬੇਰੁਹਮਤੀ ਦੀ, ਭਾਣੇ ਤੇ ਹੋਣੀ ਦੀ, ਹਾਦਸੇ ਤੇ ਹਾਸਲ ਦੀ, ਸਿਸਕੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਿਕਵਿਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਰੋਸਿਆਂ ਤੇ ਮਨੌਤਾਂ ਦੀ।

ਕਵਿਤਾ ਤਾਂ ਜਰੂਰ ਲਿਖਾਂਗਾ, ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਉਗੀਆਂ ਸੂਲਾਂ ਦੀ, ਪੱਥਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਜੀਆਂ ਠੋਕਰਾਂ ਦੀ, ਵਾੜਾਂ ਨੇ ਪਾਈਆਂ ਝਰੀਟਾਂ ਦੀ, ਫੁੱਲਪੱਤੀ 'ਚ ਉਪਜੇ ਸੋਗ ਦੀ, ਮਹਿਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਅਸਾਧ ਰੋਗ ਦੀ, ਜੋਗੀਆਂ 'ਚੋਂ ਵਿਸਰੇ ਜੋਗ ਦੀ, ਹੀਣੀ ਸੋਚ ਦੀ, ਬੋਣੀ ਹੋਸ਼ ਦੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਆਈ ਖਰੋਸ਼ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਤਾਂ ਅਹੁੜਦੀ ਏ ਫਿਰਨੀ 'ਤੇ ਉਗੀਆਂ ਰੋਕਾਂ ਦੀ, ਬੇਗਾਨੇ ਹੋ ਗਏ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ, ਬੇਅਰਥੇ ਹੋ ਗਏ ਸੁਲੋਕਾਂ ਦੀ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸਾਰੀਆਂ ਟੋਕਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਸੋਚ-ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਚਿੰਬੜੀਆਂ ਜੋਕਾਂ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖੀ ਤਾਂ ਲਿਖਾਂਗਾ, ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਤਰਸੀ ਆਸ ਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਗੁੰਮ ਹੁਲਾਸ ਦੀ, ਖਿਆਲੋਂ ਖੁੱਬੇ ਕਿਆਸ ਦੀ, ਪਿੰਡ ਵਿਚਲੇ ਉਜੜੇ ਖਰਾਸ ਦੀ, ਖਾਲੀ ਘਰਾਂ ਵਿਚਲੇ ਪਰਵਾਸ ਦੀ ਅਤੇ ਬੇਵਾ ਹੋ ਚੁਕੀ ਨਾ ਪਰਤਣ ਦੀ ਆਸ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ ਘਰਾਂ ਦੀ ਉਦਾਸੀ ਦੀ, ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁੰਮਸੁਦਾ ਹਾਸੀ ਦੀ, ਭੈਅ 'ਚ ਕੀੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਉਦਾਸੀ ਦੀ, ਖਿੜੋਣਿਆਂ ਦੀ ਲਾਚਾਰੀ ਦੀ ਅਤੇ ਬਚਪਨੇ 'ਤੇ ਚਿੱਪਕੀ ਬੇਚਾਰਗੀ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣੀ ਏ ਮਾਂ ਦੀ ਡੱਬੀਦਾਰ ਖੇਸੀ ਦੀ, ਬਰਕਤ ਬਣੇ ਬਾਪੂ ਦੇਸੀ ਦੀ, ਪੀੜਾ ਪੁੱਤ ਪਰਦੇਸੀ ਦੀ, ਉਮਰਾ ਦਰਦ-ਵਰੇਸੀ ਦੀ ਅਤੇ ਹਉਕਿਆਂ-ਹਾਰ ਦਰਵੇਸੀ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਲਈ ਮਨ ਹੈ, ਚਾਅ ਦੀ ਉਲਝੀ ਤਾਣੀ ਦੀ, ਰੁੱਤ ਉਤਰੀ ਖਸਮਾਂ ਖਾਣੀ ਦੀ, ਗੁਆਚੀ ਚੀਜ਼ ਪੁਰਾਣੀ ਦੀ, ਡਾਰੋਂ ਵਿਛੜੇ ਹਾਣੀ ਦੀ, ਜਿੰਦ ਹੰਝੁਆਂ ਹਾਰ ਨਿਤਾਣੀ ਦੀ ਅਤੇ ਹੰਝੂ 'ਚ ਹੰਝੂ ਹੋ ਜਾਣੀ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਉਤਰਦੀ ਏ, ਮਨੀਂ ਲਰਜੇ ਸੁਖਨ-ਸਕੂਨ ਲਈ, ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਰਅਤ ਜਨੂੰਨ ਲਈ, ਰੂੜੀ 'ਤੇ ਪਏ ਭਰੂਣ ਲਈ, ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਵਿਗੜੀ ਜੂਨ ਲਈ ਅਤੇ ਚਿੱਟੇ ਹੋ ਗਏ ਖੂਨ ਲਈ।
ਕਵਿਤਾ ਹੋਕਰਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਏ, ਹੱਕਾਂ 'ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਡਾਕਿਆਂ ਦੀ, ਉਚੱਕੇ ਬਣ ਗਏ ਰਾਖਿਆਂ ਦੀ, ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵੰਡੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ, ਰੱਤ ਲਿਬੜੀ ਕੰਧ 'ਤੇ ਖਾਕਿਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਪੈਂਦੇ ਸਿਆਪਿਆਂ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਲਈ, ਇਸ ਦੀ ਆਭਾ ਦੇ ਨਿਖਾਰ ਲਈ, ਅਰਥ-ਅਰਾਧਨਾ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਲਈ, ਆਸ-ਅਰਜੋਈ ਲਈ, ਸੁਹਜ-ਸੰਵੇਦਨਾ ਲਈ, ਹਰਫ-ਮੌਲਤਾ ਤੇ ਸਦਾ-ਬਹਾਰੀ ਲਈ, ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਤੇ ਚਿਰੰਜੀਵਤਾ ਲਈ, ਸਾਦਗੀ ਤੇ ਸਮਰਪਣ ਲਈ, ਸਹਿਜ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਲਈ ਅਤੇ ਅੱਖਰ-ਸਾਧਨਾ ਤੇ ਸੋਧ ਲਈ।
ਕਵਿਤਾ ਤਾਂ ਲਿਖਾਂਗਾ ਬਚਪਨਾ ਹੰਢਾਉਣ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਦੀ, ਬਚਪਨੀ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ 'ਚ ਬਚਪਨਾ ਨਿਹਾਰਨ ਦੀ, ਬਾਪ ਨਾਲ ਬੀਤੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਲਿਆਉਣ ਦੀ, ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਰਿਝਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਚਮਤਾ ਤੇ ਸੁੱਚਮ ਨੂੰ ਸਦਾ-ਬਹਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ, ਜੋ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਏ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਾਂਗਾ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੀ ਬੁਲੰਦੀ ਤੇ ਬੇਬਾਕੀ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਂਗਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਚੰਗੇਰਾ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਵਰਕੇ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰਾਂਗਾ।
ਕਵਿਤਾ ਜਿਉਂਦੀ, ਜਾਗਦੀ, ਹੱਸਦੀ, ਹਸਾਉਂਦੀ, ਰੁਆਉਂਦੀ, ਪੜਿਆਉਂਦੀ, ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਉਪਜਾਉਂਦੀ, ਸਲਾਹਾਂ ਦਿੰਦੀ, ਸਲਾਮਤੀ ਦਾ ਸਬੱਬ, ਮਾਣਮੱਤੀਆਂ ਮੱਤਾਂ, ਸੁਲੱਗ ਸੁਨੇਹੇ, ਅਦਬੀ ਹੁਲਾਰੇ, ਅੰਬਰੀ ਨਜ਼ਾਰੇ ਅਤੇ ਅਜੀਮ ਝਲਕਾਰੇ।
ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਜਦ ਪੁੰਗਰਨ, ਵਿਗਸਣ ਅਤੇ

ਪ੍ਰਫੁਲਤਾ ਵੰਨੀਂ ਤੋਰੀਦਾ ਤਾਂ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਮਾਣ, ਇਸ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਵਿਚ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ, ਰਿਦਮ ਅਤੇ ਰਸੀਲੇਪਣ ਵਿਚ ਰਚਿਆ ਹੋਇਆ ਏ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਵਿਕਾਸ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ ਕਰੁਣਾ ਤੇ ਕਰੋਧ ਦੀ, ਕਰੋਪੀ ਤੇ ਕਹਿਰ ਦੀ, ਕੁਦਰਤ ਤੇ ਕਾਇਨਾਤ ਦੀ, ਕਮੀਨਗੀ ਤੇ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਦੀ, ਕਾਲਖ ਤੇ ਕਾਲ ਕੋਠਤੀਆਂ ਦੀ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਕਿਤਾਬੀ ਮੋਹ-ਭੰਗ ਦੀ, ਕੀਰਨਿਆਂ ਤੇ ਕੁਬੋਲਾਂ ਦੀ, ਕੂੜ ਤੇ ਕੁਕਰਮਾਂ ਦੀ, ਕਿਆਮਤ ਤੇ ਕਠੋਰਤਾ ਦੀ, ਕੁਰਹਿਤ ਤੇ ਕਰਮ-ਹੀਣਤਾ ਦੀ ਅਤੇ ਕਲਯੁਗ ਤੇ ਕਰਮਵੇਤਾ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ, ਫੁੱਲਾਂ ਤੇ ਫੁਲਵਾੜੀਆਂ ਦੀ, ਬਹਾਰਾਂ ਤੇ ਬਾਗ-ਬਗੀਚਿਆਂ ਦੀ, ਮਹਿਕਾਂ ਤੇ ਲਬਰੋਜ਼ਤਾ ਦੀ, ਤਿਤਲੀਆਂ ਤੇ ਭੋਰਿਆਂ ਦੀ, ਬਿਰਖ-ਗਲਵੱਕੜੀ ਤੇ ਫੁੱਲ-ਗੁਫਤਗੂ ਦੀ ਅਤੇ ਫਿਜ਼ਾ ਤੇ ਫਿਜ਼ਾਈ ਰੰਗਰੋਜ਼ਤਾ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ ਸੂਰੇ ਬਿੰਬਾਂ ਤੇ ਸੰਦਲੀ ਬੋਲਾਂ ਦੀ, ਚੁੱਪ ਵਿਚੋਂ ਨਿਹਾਰਨ ਦੀ, ਸੁੰਦਰ ਮੁਖਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ, ਸੀਰਤ ਤੇ ਸੁਚਤ ਵਿਚਲੇ ਸੁਮੇਲ ਦੀ ਅਤੇ ਚਾਵਾਂ ਭਿੰਜੇ ਜੀਵਨੀ-ਖੇਲ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ, ਖੁਦ ਤੋਂ ਖੁਦ ਤੀਕ ਦੇ ਸਫਰ ਦੀ, ਖੁਦੀ ਵਿਚੋਂ ਮਿਟਾ ਦਿਤੇ ਗਏ ਅੱਖੜ-ਅੱਖਰ ਦੀ, ਮਰ ਜਾਣੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੀ, ਜੋ ਪੈ ਗਏ ਨੇ ਜੂਨੇ ਪੱਥਰ ਦੀ ਅਤੇ ਸੱਜਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਹਾਕ ਨਹੀਂ ਟੱਕਰਦੀ, ਪਰ ਹੋਂਦ ਕਿਉਂ ਹੈ ਅੱਖਰਦੀ!
ਕਵਿਤਾ ਤਾਂ ਲਿਖਾਂਗਾ ਹੀ ਰੋਂਦੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਦੀ, ਸਿਸਕਦੀਆਂ ਫਿਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ, ਸੁੱਕਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ, ਸਾਹ-ਸੱਤਹੀਣ ਹੋਈਆਂ ਧਰਤ-ਦੁਆਵਾਂ ਦੀ, ਤਿੱਤਰਖੰਭੀ ਬਣੀਆਂ ਸੰਘਣੀਆਂ ਛਾਂਵਾਂ ਦੀ, ਬਿਰਖੀ ਹਾਵਿਆਂ ਦੀ, ਫੋਕੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ, ਪਾਣੀ 'ਚ ਉਗਦੇ ਹਉਕਿਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਪੈ ਰਹੇ ਸੋਕਿਆਂ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਮੌਤ ਦਾ ਸਮਾਨ ਬੰਨ ਰਹੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ, ਆਲੁਣੇ ਵਿਹੂਣੇ ਰੁੱਖ ਦੀ, ਬਾੜ ਹੋਈ ਕੁੱਖ ਦੀ ਅਤੇ ਅਮਾਨਵੀ ਭੁੱਖ ਦੀ, ਜਾਨ ਦਾ ਖੋਅ ਬਣ ਗਏ ਸੁੱਖ ਦੀ ਅਤੇ ਹਰਫਾਂ ਵਿਚ ਸਹਿਮੀ ਚੁੱਪ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਬੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ, ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤੁਰੀ ਫਿਰਦੀ ਜੰਗਲੀ ਜਹਿਨੀਅਤ ਦੀ, ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੀਣੇ ਚੌਧਰੀਆਂ ਦੀ ਅਤੇ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਵਸੀਅਤੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ ਅਣਹੋਣੀ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ, ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਸਫਰ ਉਗਾਉਣ ਅਤੇ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੁਖਮਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਸਮਿਆਂ 'ਤੇ ਉਕਰੇ ਨਕਸ਼ਾਂ ਦੀ।
ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਾਂਗਾ ਉਸ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ, ਜੋ ਵਰਕੇ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਤੋਂ ਨਾਬਰ ਹੋ, ਗੁੰਗੀ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਸ ਦੇ ਹਰਫਾਂ ਵਿਚ ਡਰ ਦਾ ਡੋਰਾ ਅਤੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਹਿਮ ਦਾ ਸੰਤਾਪ। ਜਿਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਹੈ, ਸਮਾਜਕ ਕੁਰਹਿਤਾਂ ਲਈ ਖਤਰਾ। ਉਹ ਅਬੋਲ, ਮੂਕ, ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਮਰਜਾਣੀ ਕਵਿਤਾ ਦਿਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੈ ਕਰੀਬ ਅਤੇ ਮਾਰਗ-ਦਰਸ਼ਨਾ ਲਈ ਹੈ ਅਦੀਬ।
ਕਵਿਤਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਾਂਗਾ, ਜੋ ਮਿਲਣੋਂ ਵੀ ਗਏ। ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆ ਕੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਗੇ, ਕਿਥੋਂ ਭਾਲਣਗੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੱਥਰ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਗੇ? ਕਿੰਨਾ ਸਹੀ ਹੈ, ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ, "ਜੀਅ ਕਰਦੇ ਕਿ ਦੋਸਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੀ ਕਰ ਦਿਆਂ, ਇਸ ਬਹਾਨੇ ਉਹ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਤਾਰੀਕ 'ਤੇ ਤਾਂ ਮਿਲ ਹੀ ਪਿਆ ਕਰਨਗੇ।" ਮਿਲਣ ਦੀ ਜੁਸਤਜੂ ਪਾਲਣ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਜਰੂਰ ਲਿਖਾਂਗਾ, ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਲਏ ਹੋਏ ਸਾਹ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣ ਗਏ।
ਅਜਿਹੀ ਕਵਿਤਾ ਜਰੂਰ ਲਿਖਾਂਗਾ...।

ਪੰਜਾਬ ਸਿਹਾਂ! ਤੇਰਾ ਕੌਣ ਬੇਲੀ...

ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਵਰੋਸਾਈ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਸੰਤਾਪ

ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਗਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਤ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜ ਆਦਮੀਆਂ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਜਿਸਮ ਵੇਚਿਆ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੋਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਘਰ ਘਰ ਨਸ਼ਾ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨਹੀਂ ਫੜ ਰਹੀ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਇੱਕ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਧਵਾ ਨੇ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜਿਸਮਫਰੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਤੌਬਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰੋਟੀ ਰੋਜ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੋਲ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਹਰ ਮੋੜ, ਗਲੀ, ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਸ਼ੋਰਾਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੀ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਇਕ ਜਵਾਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਖਬਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੋਸ਼ ਉਡਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਆਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਨਾਤਾ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਨਸ਼ਿਆਂ-ਮੈਡੀਕਲ ਨਸ਼ਾ, ਕੋਕੀਨ, ਸਮੈਕ, ਆਇਸ, ਹੈਰੋਇਨ, ਚਿੱਟਾ ਆਦਿ ਨੇ ਅਫੀਮ, ਭੁੱਕੀ, ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਖੁੰਜੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚਿੱਟਾ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦੀ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਫਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁੜ ਨਿਕਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਸਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫੀਮ, ਭੁੱਕੀ ਜਿਹੇ ਨਸ਼ੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਅਫੀਮ, ਭੁੱਕੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਖੁਰਾਕ ਖਾਣ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਮੋਹਤਬਰ ਨੇ ਆਮ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬਾਬੇ, ਜੋ ਪੰਜ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਭਰਾ ਸੀ, ਨੇ ਅਫੀਮ ਖਾ ਕੇ 100 ਏਕੜ ਜਮੀਨ ਬਣਾਈ ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬੀੜਾਂ ਪੁੱਟ ਕੇ

ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵਾਹਿਯੋਗ ਬਣਾਇਆ; ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ 'ਚਿੱਟਾ ਪੀਣ ਵਾਲੇ' ਕਾਗਜ਼ੀ ਸ਼ੇਰ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਕੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਤੰਗਲੀਆਂ ਨਾਲ ਉਡਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੀ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗ ਗਈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਕੰਮ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਖੰਭ ਲਾ ਕੇ ਉਡ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਲਟਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਨੇਵਾਹ ਕੀਤੋਮਾਰ ਦੁਆਈਆਂ ਤੇ ਯੂਰੀਏ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਜੋਗਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਬੋੜੀ ਬਹੁਤੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਵੀ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤਾਂ ਹਨ ਹੀ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਹੀ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਬੀਬੀ ਤੋਂ ਪਰਸ ਖੋਹਣ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਇਕਬਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਪੇ ਰੁਲ ਗਏ। ਘਰ ਬਾਰ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਵੀ ਆਮ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜਾ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ 'ਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਘਟੋ ਘਟੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨੇ ਕੀ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ? ਜੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਕੀ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ!

ਨਿੱਤ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਣ ਜਾਂ ਘਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੋਗਾ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਮਾਣੂਕੇ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਹੱਥੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਨਸ਼ੇੜੀ ਪੁੱਤਰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਪੁੱਤ ਮਰ ਗਿਆ ਤੇ ਪਿਓ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਬਾਣੇ ਲੈ ਗਈ। ਹੋ ਗਿਆ ਘਰ ਬਰਬਾਦ। ਸੱਬਰ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੋਹਤਬਰਾਂ, ਸਰਪੰਚ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਘਰ ਘਰ ਨਸ਼ਾ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਸਫੈਦ ਹਾਥੀ ਹਨ, ਜੋ ਸਭ ਕੁਝ ਲੁਟਾ ਚੁਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਉਥੇ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਆਮ ਮਿਲਣ ਦੇ ਚਰਚੇ ਹਨ। ਨਾਂ ਦੇ ਹੀ 'ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ' ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ 'ਨਸ਼ਾ ਵਧਾਉ' ਹੀ ਹਨ।

ਨਾਭਾ ਨੇੜਲੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਸੰਗਲ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਘਰੇ ਬਿਠਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰੀਬ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਚਿੱਟਾ ਪੀ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਦੇ ਪੁਜਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਕਿਥੇ ਤਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਇਸ ਦਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਸ਼ਾ ਜੁਟਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਘਰ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੋਰੀਆਂ, ਲੁੱਟਾਂ ਖੋਹਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ, ਪਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਫੇਰ ਵੀ ਪੁਰਾ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜੁਆਬ ਵਿਚ

ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਬੈਠਾ ਹੀ, ਜਿੰਨਾ ਕਹੋ, ਉਨਾ ਨਸ਼ਾ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜੁੰਡਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਮੁਫਤ ਪੁਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਨਸ਼ਾ ਨਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਰਹਿੰਦੀ ਖੂਹਦੀ ਕਸਰ ਪੁਲਿਸ ਕੱਢ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਸ਼ਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਮਗਰਮੱਛਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਹਵਾ ਖੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਆਲੇ

ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਜਿਹਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦਾ।

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੋਣੀ 'ਤੇ ਤਰਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਕੰਗਲਾ, ਨੰਗਲਾ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜਾ ਕਿਹੜਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਕਲ੍ਹ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਅੱਜ ਕਿਵੇਂ ਢਹਿੰਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਰਥਕਤਾ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਆਪਣਾ ਸਾਹੀ ਵਿਰਸਾ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸਮਾਜਕਤਾ ਗੁਆ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਤਾਂ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਮੁੰਨੀਆਂ, ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ, ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਦਾ ਗੁੱਠੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗਰੀਬੀ ਲਾਚਾਰੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਵਿਭਚਾਰ, ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ, ਚਾਪਲੂਸੀ ਨੇ ਇਥੇ ਪੱਕੇ ਡੇਰੇ ਲਾ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਨਸ਼ਾ ਖੋਹੁ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਅਜਮਾਤ ਨੂੰ ਤਾਰ ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿਰਦੇ ਵਿੰਨਦੀਆਂ ਇਹ ਖਬਰਾਂ ਕਲੋਜੇ ਧੂਹ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਤਮ ਗਿਲਾਨੀ ਰਾਤਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਦਾ ਅਜਿਹੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਾਂ! ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇੱਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਮੰਝਧਾਰ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ, ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਦੇ ਲਖਾਇਕ ਆਪ ਬਣਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਰਹਿਬਰਾਂ ਦੇ ਕਦਮਾਂ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਕਿਰਤ ਦਾ ਰਾਹ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਨਾਮ ਜਪਿਆ, ਗੁਹਿਸਬ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਇਆ ਤੇ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਦਾ ਪਰਚਮ ਵੀ ਬੁਲੰਦ ਰੱਖਿਆ। 'ਕਿਰਤ ਕਰਨਾ, ਵੰਡ ਛਕਣਾ' ਦੇ ਮੁਕੱਦਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੀ ਚਕਾਚੌਂਢ ਵਿਚ ਭੁਲਾ ਚੁਕੇ ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੱਛਮ ਨੇ ਇਸ ਗੁਰਮੰਤਰ ਨੂੰ ਸਿਰਮੋਰਤਾ ਨਾਲ ਅਪਨਾਇਆ ਹੈ।

ਇੰਟਰਨੈਟ ਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਕਰਤਾ ਧਰਤਾ ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਨੇ ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਲੱਭਵੰਦਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਗੁਰਮੰਤਰ ਨੂੰ ਅਪਨਾਇਆ ਹੈ। ਦੁਜਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪ ਮਾਡਲ ਬਣਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ, ਅਲਕ ਵਹਿਤਕਾ ਤੇ ਗੱਭਰੂ ਪੁੱਤ, ਜਿੰਨਾ ਵਾਹੇ ਓਨਾ ਕੰਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਛੋਟੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪਾਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਹਿੰਦੀ ਸਹਿੰਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਪਾਓ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਓ, ਆਪ ਹੱਥੀਂ ਕਿਰਤ ਕਰੋ। ਵੱਖਵਾਦੀ, ਜਾਤੀਵਾਦੀ, ਉਚ ਨੀਚ ਵਰਗੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਓ। ਆਓ ਹੱਥਲਾ ਮਾਰੀਏ, ਆਪਣੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਵੱਲ ਮੁੜੀਏ। ਭਵਿੱਖ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਾਹਾਂ ਅੱਡੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ 'ਤੇ ਧਤਾਧਤ ਵੀਡੀਓ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਲਾਹਨਤਾਂ ਹਨ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਰਿਸ਼ੀਆਂ ਮੁੰਨੀਆਂ, ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ, ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ; ਸਾਡੀ ਰੋਟੀ ਬੋਟੀ ਦੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਤਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਹ ਹਿਰਦੇਵੇਦਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਾਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਵੰਗਾਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਜਾਗਾਂਗੇ?

ਅਟਾਰੀ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਦੀ 4 ਸਾਲਾ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੀ ਅਧਿਆਪਕ ਵਲੋਂ ਵਿਭਚਾਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਕਲਯੁਗੀ ਪਿਤਾ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀ ਹੀ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਕਾਮ-ਕ੍ਰਿਆ, ਇੱਕ ਹੋਰ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਹੋਮ ਗਾਰਡਾਂ ਵਲੋਂ ਸਰੀਰਕ ਸੋਸ਼ਣ, ਲਹਿਰਾਗਾਗਾ (ਸੰਗਰੂਰ) ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੇ 6 ਸਾਲਾ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਲੋਂ ਕੁਕਰਮ, ਨਾਭਾ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮਤਰੇਏ ਪਿਓ ਵਲੋਂ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੀ ਤੇ ਧੂਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬਸ ਕੰਡਕਟਰ ਵਲੋਂ ਜਬਰਦਸਤੀ ਅਤਿ ਸ਼ ਰ ਮ ਨ ਾ ਕ

ਸੁਕੰਨਿਆ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨਾਭਾ
ਫੋਨ: 815-307-3112

ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ, ਚੈਨਲਾਂ ਤੋਂ ਖੂਨ ਦੇ ਹੰਝੂ ਵਹਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਕਿਣਕਾ ਮਾਤਰ ਹਨ, ਇਹ ਅਤਿ ਘਿਨਾਉਣੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ 'ਚਲ ਹੋਊ' ਕਹਿ ਕੇ ਪਰ੍ਹੇ ਵਗਾਹ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ, ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਉਣ ਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵੱਲ ਵੱਧ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਲਾਉ ਖਬਰਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 'ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਫਰਜ਼' ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੁਪ ਸਾਧੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਮੀਡੀਏ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਨਿੱਤ ਉਹਦੀ ਖਬਰ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹੀ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਹੈ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਚੋਲੀ ਦਾਮਨ ਦਾ ਸਾਬ ਹੈ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੈਰਮਨੁੱਖੀ ਤੇ ਅਸਮਾਜਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਮੀਨ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁਖਤਾ ਨਾਲ ਨਸ਼ਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਤਾਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਹੀ ਨਸ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵੀ ਇਸ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਲਿਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਫੀ ਚਰਚੇ ਹਨ। ਉਹ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਤੇ ਖਾਣ ਵਿਚ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਹਨ।

ਮੋਗੇ ਤੋਂ 17 ਸਾਲਾ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਤਰਲੇ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਸਾਵੀਂ ਪੱਧਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਲਮ ਵੀ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਜੁਆਬ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਹ ਹਲਫ ਬਿਆਨੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਤਲਬ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇ ਘਟੋ ਘਟੋ 100

ਅਜੋਕੇ ਬਾਬੇ
ਪੀਲੇ, ਨੀਲੇ, ਚਿੱਟੇ ਕਾਲੇ, ਸਭ ਚਾਤੁਰਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਹੈ।
ਬਣਾਉਂਦੇ ਨੇ ਮੂਰਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਫਿਰ ਖੁਦ ਕਰਦੀ ਮੌਜ ਹੈ।
ਜਾਪਦਾ ਹੱਥ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਪੂਰੇ ਮਾਹਰ ਨੇ।
ਸਭ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾ ਕੇ, ਆਪ ਲੁੱਟਦੇ ਬਹਾਰ ਨੇ।
ਲੰਬੇ ਚੋਲੇ ਇਹ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਤੇ ਰੱਖਦੇ ਲੰਬੀ ਜੁਬਾਨ ਹੈ।
ਉਂਜ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਛੁਪ ਕੇ ਬੈਠਾ ਸੈਤਾਨ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਧਰਮ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਫਿਰਕਾ, ਨਾ ਜਾਤ ਹੈ।
ਪਾਪ ਸੰਤਾਪ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ 'ਚ, ਬੱਸ ਭਰਮਾਉਣਾ ਔਕਾਤ ਹੈ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਕੌੜਾ ਪਰ ਸੱਚ
ਜਿੰਨੇ ਬੰਦੇ ਓਨੇ ਬਣਾ ਲਏ ਰੱਬ ਨੇ, ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਵੱਖਰੇ ਯੱਠ ਨੇ। ਬਾਣਿਆਂ ਦੇ ਵੀ ਵੰਡ ਲਏ ਰੰਗ ਨੇ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਫਿਰਦੇ ਪਖੰਡੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗ ਨੇ।
ਪੈਰ ਪੈਰ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ ਡੇਰੇ ਬਈ, ਭੀੜ ਰਹਿੰਦੀ ਲੱਗੀ ਸ਼ਾਮ ਸਵੇਰੇ ਬਈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿ ਮਿਲਦੀ ਪੂਰੀ ਹੈ, ਕਲੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਖਿਲਦੀ ਪੂਰੀ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਵੀ ਵਹਿਮ ਦੇ ਰੱਸੇ ਨੇ,

ਬੱਚੇ, ਬੁੱਢੇ, ਜਵਾਨ ਸਭ ਪਏ ਕੱਸੇ ਨੇ।
ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਗੰਦਾ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਾ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾ।

ਪ੍ਰੇਮ ਲੀਲਾ
ਪ੍ਰੇਮ ਲੀਲਾ ਰਚਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ, ਈਦਾਂ ਖੂਬ ਮਨਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ। ਚੋਦੋਂ ਜਿਹੀਆਂ ਨੂਰੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਮੇਰੇ ਖਾਤੇ ਲਿਖਦੇ, ਕੁਥਾਵੇਂ ਚੰਦ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ। ਨੀਂਦਰ ਮੇਰੀ ਚੋਰੀ ਕਰ ਕੇ ਆਪ ਨੇ ਘੁਕਰ ਸੌਂਦੇ, ਘੁਰਾਤੇ ਮਾਰ ਜਗਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ। ਵਿਜੇਮਾਲਾ ਗੁੰਦਦੇ ਨੇ ਜੋ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਜਪ ਜਪ ਕੇ, ਗੈਰਾਂ ਦੇ ਗਲ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ।
ਇਸ਼ਕ ਪੇਚੇ ਲੜਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਹਰ ਐਰੇ ਗੈਰੇ ਨਾਲ, ਪੀਘਾਂ ਖੂਬ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ। ਨੈਣਾਂ ਵਾਲੇ ਤੀਰ ਖੁਭੋ ਕੇ ਡੱਬੀ ਮਲੂਮ ਦਿਖਾਉਂਦੇ,

'ਲਾਲਪੁਰੀ' ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਤੁਰਿਆ ਜਮਾਨਾ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਨਸ਼ੇੜੀ, ਤੇ ਕੋਈ ਦੀਵਾਨਾ ਹੈ। ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਦਰਿਆ ਡਾਹੜਾ ਵੱਗੇ ਜੀ, ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ ਵੀ ਚਿੱਟਾ ਲੱਗੇ ਜੀ।

ਦਿਲ ਨੂੰ ਖੂਬ ਸਤਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ। ਦਿਲ ਸਾਡਾ ਲੁੱਟਦੇ, ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਗਹਿਣੇ ਸਾਹਾਂ ਕੋਲ, ਮਰੂੰਡੇ ਲੈ ਕੇ ਚਬਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ। ਇਸ ਦਰ ਚਮਕਣ, ਓਥੇ ਗਰਜਣ ਗੜਗੜ ਕਰਕੇ, ਸਾਗਰ 'ਚ ਮੀਂਹ ਵਰਸਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ। ਮੇਰੀ ਬੋਤਲ 'ਚੋਂ ਪੈਗ ਲਾ ਕੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗੇ ਮਸਤੀ, ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਉਠ ਖਿੜਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ। ਗਜ਼ਲ ਮੇਰੀ ਦੇ ਟੋਟੇ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਛਪਾਉਂਦੇ, ਉਸਤਾਦ ਜੋ ਬੜੇ ਕਹਾਉਂਦੇ ਨੇ ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ। ਸੀਨੇ ਉਤੇ ਆਰੀ ਚੱਲਦੀ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿੰਦਾ ਜਾਵਾਂ, ਜੁਲਫਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਛਪਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ। ਭੋਰੇ ਵਾਂਗੂ ਭੀ ਭੀ ਕਰ ਕੇ ਭਿਣਭਿਣਾਉਂਦੇ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ, 'ਪੰਨੂ' ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਅਜਮਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਮੈਥੋਂ ਚੋਰੀ ਚੋਰੀ।
-ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ

ਕੋਈ ਕਰੇ ਉਪਰਾਲਾ ਮਾਰੇ ਹੰਭਲਾ ਬਈ, ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਡਾ ਹੋਇਆ ਕਮਲਾ ਬਈ।
-ਰਵਿੰਦਰ ਲਾਲਪੁਰੀ
ਫੋਨ: 91-94624-52261

ਸਮਾਰਟ ਪਿੰਡ

ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਨੇ ਫਿਰਨੀ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਚਾਚੀ ਜੀ, ਦਿਸਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।"

ਚਾਚੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਹੁ ਦੇਖ, ਕੋਠੀ ਵਾਲੀ ਬਾਹਰ ਖੜ੍ਹੀ। ਤੁਰ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲ।"

ਕੋਠੀ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਚਾਚੀ ਨੇ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੀ ਬੜੀ ਭੈਣ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਡੀਕਦੀ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ।"

ਕੋਠੀ ਵਾਲੀ ਵੀ ਬੋਲੀ, "ਆ ਭੈਣ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਦੀ ਉਡੀਕਦੀ ਹਾਂ। ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਤਾਂ ਹਰ ਪਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।" ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਬੋਲੀ, "ਆਵੋ, ਲੰਘ ਆਵੋ।"

ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਨੇ ਨੇੜੇ ਆ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁਲਾਈ। ਕੋਠੀ ਵਾਲੀ ਪਿਆਰ ਤੇ ਅਸੀਸ ਦਿੰਦੀ ਬੋਲੀ, "ਧੀਏ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਨਾਲੋਂ ਉਪਰ ਦੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪੈਰਾਂ ਵੱਲ ਨਾ ਹੋਇਆ ਕਰ। ਕਿਧਰ ਚੱਲੀਆਂ?"

ਉਤਰ ਚਾਚੀ ਨੇ ਦਿਤਾ, "ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਜਾਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਟੋਭੇ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ

ਕਿਰਪਾਲ ਕੌਰ
ਫੋਨ: 815-356-9535

ਚੱਲੀਆਂ, ਉਥੇ ਅੱਜ ਕਥਾ ਹੋਈ ਹੈ।"

ਕੋਠੀ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ, "ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਸੁਣਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਨਿਆਣਾ ਦਿਸ ਪਵੇ ਤਾਂ ਹੱਟੀ ਭੇਜ ਕੇ ਰੀਲਾਂ ਮੰਗਵਾ ਲਵਾਂ। ਕੱਲ੍ਹ ਬੜੀ ਝੀਰੀ ਦੀ ਕੁੜੀ ਦੇਖੀ, ਪਤਲਾ ਸੂਟ ਪਾਇਆ ਸੀ ਠੰਢ ਵਿਚ। ਇਹ ਦੋ ਸੂਟਾਂ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਸੋਚਿਆ ਸਿਉਂ ਦੇਵਾਂ।"

ਚਾਚੀ ਨੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਵੱਟ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਆਹੋ ਭੈਣੇ ਜੇ ਠੰਢ ਲੱਗ ਗਈ ਤਾਂ ਕੰਮ ਖੜ੍ਹ ਜਾਉ।" ਚੰਗਾ ਚੱਲਦੇ ਆਂ, ਕਹਿ ਕੇ ਚਾਚੀ ਤੁਰ ਪਈ। ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਵੀ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁਲਾ ਕੇ ਚਾਚੀ ਦੇ ਮਗਰ ਹੋ ਪਈ।

ਨਿੰਮ ਵਾਲੀ ਖੂਹੀ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ, ਨਾ ਕੋਈ ਟਰਾਲੀ, ਨਾ ਕੋਈ ਬੰਦਾ। ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲੀ। ਚਾਚੀ ਨੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀ। ਸੁੰਨਸਾਨ।

ਚਾਚੀ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੱਟ ਪੈ ਗਏ। ਉਹ ਬੋਲੀ, "ਬਹੁਤ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦੇ ਮੱਥੇ ਲੱਗ ਕੇ ਆਈ ਆਂ। ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਚਲੀ ਗਈ।"

ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਚੁੱਪ ਰਹੀ। ਸਾਹਮਣੇ ਜੀਪ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਚਾਚੀ ਨੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ, "ਟਰਾਲੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਜੀਪ ਲਗਦੀ ਹੈ।"

ਪਿੱਛੇ ਰਤਨਾ ਤਰਖਾਣ ਆ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, "ਚਾਚੀ ਜੀ, ਕਿਤੇ ਟੋਭੇ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲੀਆਂ?"

ਚਾਚੀ ਨੇ 'ਹਾਂ' ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪੁਛਿਆ, "ਤੂੰ ਵੀ ਜਾਣਾ?"

ਉਸ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ, "ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਦੱਸਣ ਆਇਆਂ ਕਿ ਅੱਜ ਕਥਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਥਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਸਤਮਹਾਂ ਬੱਚਾ ਹੋ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਸੂਤਕ ਪਾਤਕ, ਦੋਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ ਕਥਾ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਮੁੜ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਨੇ ਪਾਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੀਣਾ।"

"ਅੱਛਾ।" ਚਾਚੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਵੀ ਸੋਚਾਂ, ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਕੋਈ ਸੰਗਤ ਹੋ ਗੀ ਨਹੀਂ। ਚੱਲ ਇਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ। ਸੂਤਕ ਪਾਤਕ ਵਾਲੇ ਘਰ ਤਾਂ ਲੰਗਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਿਹੜਾ ਸੰਤ ਖਾਉ।"

ਪਿੱਛੇ ਖੜ੍ਹਾ ਗੁਰਭਜਨ ਬੋਲਿਆ, "ਚਾਚੀ, ਗੁਰਸਿੱਖ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਖਾਉ।"

ਚਾਚੀ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਬੋਲੀ, "ਵੇ ਕਮਲਿਆ, ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਤੂੰ ਕੁਝ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਥਾ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਸੂਤਕ ਪਾਤਕ ਹੋ ਗਿਆ।"

"ਹਾਂ ਜੀ ਚਾਚੀ ਜੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਮਝਿਆ ਸੀ, ਤੁਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਣਾ। ਕੋਈ ਗੁਰਸਿੱਖ ਵੀਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਥਾਵਾਚਕ, ਪਰ ਨਹੀਂ। ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਸੂਤਕ ਪਾਤਕ ਵਹਿਮ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਨਾਲੇ ਲੰਗਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਬਣਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਘਰੋਂ ਬਣ ਕੇ ਕਿਉਂ ਆਵੇਗਾ। ਚਲੋ ਸੱਚਾਈ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਈ। ਕੋਈ ਪਖੰਡੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਥਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।"

ਚਾਚੀ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੋਲੀ, "ਮੁੰਡਿਆ, ਰੱਬ

ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤਾਂ ਸਾਧਾਂ ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਬੁਰਾ ਵੀ ਨਾ ਬੋਲੋ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ-ਵਾਹਿਗੁਰੂ। ਨਾ ਜਾਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਭਾਣਾ ਵਰਤਿਆ, ਬੋਲਣ ਲੱਗੇ ਡਰਦੇ ਨਹੀਂ।" ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਚਾਚੀ ਤੁਰ ਪਈ। ਗੁਰਭਜਨ ਨੇ ਮੋਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਚਾਚੀ ਜੀ, ਮੇਰੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਜੀਪ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆਂ।" ਉਹਨੇ ਚਾਚੀ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਜੀਪ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਤੇ ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਤੂੰ ਵੀ ਬੈਠ।"

ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹ ਤਾਂ ਮੁੜ ਗਿਆ, ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਨੇ ਚਾਚੀ ਨੂੰ ਖੁੱਪੇ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਚਾਹ ਪਿਆਈ, ਪਿੰਨੀ ਖੁਆਈ। ਫਿਰ ਬੋਲੀ, "ਚਾਚੀ ਜੀ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਅਰਾਮ ਕਰੋ।" ਫਿਰ ਹੱਥ 'ਚ ਫੜੇ ਖੇਸ ਦੀ ਤਹਿ ਖੋਲ੍ਹ ਉਸ ਦੇ ਉਪਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਚਾਚੀ ਲੰਮੀ ਤਾਂ ਪੈ ਗਈ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਨ ਅੰਦਰ ਸੋਚਦੀ, ਖਬਰੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨੂੰ ਕੀ ਲੋਹੜਾ ਆ ਗਿਆ! ਧਰਮ ਕਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਾਡੀ ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਵੀ ਕੋਠੀ ਵਾਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਠਾਣੇਦਾਰਨੀ ਬਣੀ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ, ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਨਾ ਪਾਵੇ। ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਹੇਠ ਪੰਛੀਆਂ ਲਈ ਦਾਣੇ ਨਾ ਪਾਵੇ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਜੋੜ ਦੇ ਵੀ ਉਲਟ ਬੋਲਦੀ।

ਚਾਚੀ ਉਠ ਕੇ ਬੈਠ ਗਈ। ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੀ ਕੁਝ ਚੁਗ ਰਹੀ ਸੀ। ਬੋਲੀ, "ਚਾਚੀ ਜੀ ਕੀ ਗੱਲ, ਕੁਝ ਚਾਹੀਦਾ?" ਫਿਰ ਆਪ ਉਠ ਕੇ ਆ ਗਈ ਤੇ ਪੁਛਿਆ, "ਪਾਣੀ ਲਿਆਵਾਂ?" ਚਾਚੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਧੀਏ! ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬੈਠ।"

ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਚਾਚੀ ਦੇ ਕੋਲ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ ਤੇ ਚਾਚੀ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਬੋਲੀ, "ਕੀ ਗੱਲ ਚਾਚੀ ਜੀ, ਤੁਹਾਡੀ ਤਬੀਅਤ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਘਬਰਾਏ ਲੱਗਦੇ ਹੋ?" ਫਿਰ ਚਾਚੀ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਦਬਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ।

ਚਾਚੀ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੁਖਦਾ, ਮੈਂ ਚੰਗੀ ਭਲੀ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ।"

"ਚਾਚੀ ਜੀ, ਜਿੰਨੀਆਂ ਚਾਹੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹਾਂ।"

ਚਾਚੀ ਨੇ ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਬੋਲੀ, "ਧੀਏ, ਜਿੰਨਾ ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੀ ਏਂ, ਐਨਾ ਕੋਈ ਧੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਜੇਠ ਜਠਾਣੀ ਦੀ ਨੂੰਹ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਵੀ ਹੋ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਕੀ ਕੁਝ ਬੋਲ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ। ਤੇਰੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਕਦੀ ਵੱਟ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ।"

ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਨੇ ਮੋਢੇ ਦੱਬਣੇ ਛੱਡ ਕੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਚਾਚੀ ਜੀ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਛੱਡੋ, ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨੀਂਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਈ? ਮੈਂ ਫੁਲਕਾ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਆਵਾਂ?"

"ਧੀਏ ਅਜੇ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ। ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ।"

"ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਕਰ ਹੀ ਰਹੀਆਂ ਹਾਂ ਚਾਚੀ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਸੁਣਾਉ ਕੋਈ ਗੱਲ?"

"ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਪੁਛਦੀ ਹਾਂ, ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝਾ। ਤੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਮੱਛੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਆਣੇ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾ ਪਾਉ। ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚਬੂਤਰੇ 'ਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਣੇ ਨਾ ਪਾਉ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਜੋੜ ਜਲਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਚਿਮਨੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਤੂੰ ਉਹਦੇ ਵੀ ਉਲਟ ਬੋਲਦੀ ਹੈਂ। ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕੁੰਭ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤੂੰ ਖਿਲਾਫ ਹੈਂ। ਅੱਜ ਗੁਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਬਚਨ ਕਰ ਗਿਆ ਕਿ ਸੂਤਕ ਪਾਤਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅੱਜ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਰਾਹ ਭੁੱਲਾ ਬੰਦਾ ਘਬਰਾ ਜਾਂਦਾ, ਡਰ ਜਾਂਦਾ, ਉੱਜ ਹੋਈ ਪਈ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਂ ਤੇਰਾ ਚਾਚਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿੰਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਤੂੰ ਦੱਸ, ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕੀ ਨਹੀਂ? ਜੋ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਉਹ ਕਿਉਂ?"

"ਅੱਛਾ ਚਾਚੀ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮਝ ਜਾਵੋਗੇ। ਪਹਿਲਾਂ

ਦੱਸੋ, ਫੁਲਕਾ ਇਥੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਹੀ ਖਾਉਗੇ ਜਾਂ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ।"

ਚਾਚੀ ਦਾ ਫਿਰ ਉਹੀ ਉਤਰ ਸੀ, "ਮੈਂ ਫੁਲਕਾ ਨਹੀਂ ਖਾਣਾ, ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਚਾਚੀ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੋਵੇਂ।"

ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਚਾਚੀ ਦੇ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਈ। "ਮੈਂ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਚਾਚੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ। ਪੁੱਛੋ ਸਵਾਲ।" ਕਹਿ ਕੇ ਚਾਚੀ ਦੇ ਗੋਡਿਆਂ 'ਤੇ ਖੇਸ ਦੇ ਕੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਦੱਬਣ ਲੱਗ ਪਈ।

"ਦੱਸ ਮੈਨੂੰ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਮੱਛੀਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਲੰਗਰ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿਸੇ ਨੇ? ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਤੀਰਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਘਰੋਂ ਆਣਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਜਾ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੇ ਸੀ।"

"ਚਾਚੀ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ।" ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਰੋਵਰ ਤੇ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਫਰਕ ਹੈ। ਦਰਿਆ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵਹਿੰਦਾ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਤਾਂ ਕੱਛ, ਮੱਛ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਖਾਣ ਲਈ; ਦੂਸਰਾ ਜੋ ਪਾਉ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਰੋਵਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਦਲ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਉਸੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੱਛੀਆਂ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਆਣੇ ਦੀਆਂ

ਗੋਲੀਆਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਸੜਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੱਛੀਆਂ ਲਈ ਬਿਮਾਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਖੜ੍ਹੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਖੁਰਾਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਪਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੱਛੀਆਂ ਲਈ ਤਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੜੀ ਮੱਛੀ ਛੋਟੀ ਨੂੰ ਖਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।"

ਚਾਚੀ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣ ਰਹੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਬੋਲੀ, "ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਣੇ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ?"

"ਨਹੀਂ ਚਾਚੀ ਜੀ, ਮੈਂ ਰੋਕਦੀ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਦੇਖਿਆ ਹੋਣਾ, ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਥੜ੍ਹੇ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬਿੱਠਾਂ ਪਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਵਾਲੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ, ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਲਗਦੀਆਂ। ਜੇ ਦਾਣੇ ਪਾਉਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਪਾਉ ਜਿਥੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਬਿੱਠਾਂ ਨਾ ਲੱਗਣ। ਪੰਛੀ ਤਾਂ ਦਾਣੇ ਚੁਗਦੇ ਬਿੱਠਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਰੁੱਖ ਲਾਈਏ ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਰੁੱਖ ਕੱਟਣ ਨਾ ਦੇਈਏ। ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਭਾਂਡ-ਭਾਂਡ ਦੇ ਪੰਛੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਆਲ੍ਹਣੇ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਰੁੱਖ ਲਾ ਕੇ ਤੇ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਅਸੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਾਂਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਤੇ ਖੁਰਾਕ-ਦੋਵੇਂ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਰੁੱਖ ਤੇ ਪੰਛੀ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਗੇ।"

"ਅੱਛਾ।" ਚਾਚੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਤੇਰਾ ਮਤਲਬ ਰੁੱਖ ਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਲ ਫੁੱਲ ਖਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਾ।" ਫਿਰ ਬੋਲੀ, "ਅੱਛਾ, ਹੁਣ ਦੱਸ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜੋੜ ਲਈ ਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ?"

"ਚਾਚੀ ਜੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਕੋਣ ਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ। ਚਾਚੀ ਜੀ, ਉਹ ਜੋੜ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਰਾਹ ਭੁੱਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਸ ਵਿਚ ਰਾਤ ਦਿਨ ਦੇਸੀ ਘਿਉ ਫੁਕਦੇ ਹਾਂ। ਗਰੀਬ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਰੋਟੀ ਚੋਪੜਨ ਲਈ ਘਿਉ ਦਾ ਚਮਚਾ ਨਹੀਂ। ਚਾਚੀ ਜੀ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਭੁੱਲੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ? ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਥੇ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਸੁਣਨ ਨੂੰ

ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਬਚਨ ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਨਾਮ ਜਪੋ, ਵੰਡ ਛਕੋ।' ਮਹਿੰਗਾ ਰੁਮਾਲਾ ਭੇਟ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਦਾ ਤਨ ਖੱਦਰ ਨਾਲ ਢੱਕ ਦੇਣਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜੇ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਦਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਚਾਚੀ ਨੇ ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਧੀਏ ਤੇਰੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਤਾਂ ਸੋਲਾਂ ਆਨੇ ਠੀਕ।"

ਕੁਝ ਚਿਰ ਚਾਚੀ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਪਈ ਰਹੀ। ਫਿਰ ਕੁਝ ਪਲ ਰੁਕ ਕੇ ਬੋਲੀ, "ਅੱਜ ਸਮਝ ਆਈ, ਤੂੰ ਸੰਗਰਾਂਦ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕਦੇ ਰਸਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਮੱਝ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਘਿਉ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ। ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤੂੰ ਭੱਠੇ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਪਿੰਨੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਸਕੂਲ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਛਕਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਧੀਏ! ਲੈ ਅੱਜ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਇਸ ਚਾਚੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਬਣ ਬਣਾ ਲੈ।"

"ਚਾਚੀ ਜੀ, ਆਪਣਾ ਸਾਬ ਗੁਰੂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।" ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਬੋਲੀ। ਚਾਚੀ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਅੱਜ ਤੋਂ ਜਿਵੇਂ ਤੂੰ ਕਹੇਗੀ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਕਰੂੰਗੀ।"

"ਚਾਚੀ, ਕੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।" ਸਾਹਮਣੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨਸੀਬ ਕੌਰ ਨੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਵੜਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਚਾਚੀ ਨੇ ਉਸ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਆ ਨਸੀਬ ਕੁਰੇ, ਸਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦੀ ਸੀ ਤੂੰ।"

"ਚਾਚੀ ਜੀ, ਮੈਂ ਬਾਹਰੋਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਆਈ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਹੜੇ ਦਾ

ਦੇਣੇ ਆ।"

"ਫਿਰ ਹੋ ਗਿਆ ਬੰਦ?" ਚਾਚੀ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਪੈਂਦਿਆਂ ਪੁਛਿਆ।

"ਚਾਚੀ ਜੀ ਸੁਣੋ, ਮੈਂ ਇਹੀ ਦਸਦੀ ਪਈ ਹਾਂ। ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਮੈਡਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਐਨਾ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀਆਂ। ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਹੋਣਗੇ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਜਵਾਬ ਮਿਲਣਗੇ ਜਾਂ ਖਬਰੇ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਬਦਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਦੂਜਾ, ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਘਰੋਂ-ਘਰੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਕੂਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਥੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੋਈ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਤੇ ਕੋਈ ਗਿਆਰਵੀਂ ਫੇਲ੍ਹ। ਦੋ ਲਾਈਨਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਦੇ ਕਹਿੰਦੇ, ਸਾਡਾ ਬੱਚਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਫਿਰ ਦੋਹਾਂ ਭੱਠਿਆਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਉਥੋਂ ਬੱਚੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ। ਮੈਡਮ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲਿਜਾ ਕੇ ਫਾਰਮ ਭਰਵਾਏ। ਆਪ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਦੀ ਤੇ ਬਸਤੇ, ਫੱਟੀ, ਸਲੇਟ, ਕੈਂਦੇ, ਕਾਪੀ-ਸਭ ਕੁਝ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤਾ। ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰਵਾਉਂਦੀ। ਕਦੇ ਦਲੀਆ, ਰੋਟੀਆਂ, ਪਰੌਠੇ, ਪਿੰਨੀਆਂ, ਦੁੱਧ, ਚਾਹ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਲੰਗਰ ਛਕਾ ਦੇਣਾ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਚਾਚੀ ਜੀ ਕਿਸੇ ਕਾਮੇ ਦਾ ਬੱਚਾ ਜਿਹੜਾ ਪੜ੍ਹਨ ਜੋਗਾ, ਘਰ ਨਹੀਂ; ਸਗੋਂ ਜਿਹੜਾ ਸਕੂਲ ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨੇ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਬੱਚੇ ਉਥੋਂ ਹਟ ਕੇ ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹਾ ਕੇ ਸਾਫ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਭੇਜੋ।"

"ਅੱਛਾ।" ਚਾਚੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਨੀ ਸੱਚੀ।"

"ਹੋਰ ਮੈਂ ਝੁਣ ਬੋਲਦੀ ਹਾਂ।" ਨਸੀਬ ਕੌਰ ਬੋਲੀ, "ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਫਾਈ, ਫਲ, ਬੂਟੇ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਆਪ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੂਸਰੇ ਕੋਲੋਂ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਨਾ ਉਸ ਦਾ ਹੁਨਰ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਰੁੱਖ ਲਵਾ ਕੇ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਖੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਅਤੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਹਰਿਆਵਲ ਹੈ।"

"ਕੱਲ੍ਹ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਅਫਸਰ ਸਕੂਲ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬੱਚੇ ਤਾਂ 200 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾ ਕੇ, ਲਿਖਾ ਕੇ, ਜ਼ਬਾਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ; ਬੱਚੇ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਸਾਫ ਕਿਆਰੀਆਂ ਵਿਚ ਫੁੱਲ ਬੂਟੇ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉ।"

"ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, 'ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਸੀ, ਇਸ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਬੰਦ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਡਲ ਤੋਂ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ'। ਸਰਪੰਚ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਫਲ ਹੈ।"

ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਗਦਗਦ ਹੋਈ ਚਾਚੀ ਬੋਲੀ, "ਸੱਚ ਹੈ ਇਹ।"

ਨਸੀਬ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਕਿਉਂ ਕਹਾਂਗੀ।"

"ਦੇਖ ਨਸੀਬ ਕੁਰੇ, ਇਸ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਆਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਸਫਾਈ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ ਆਪ ਨਾਲੀਆਂ ਜਾਂ ਗਲੀ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬਾਲਟੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਸਫਾਈ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਕਰੋ। ਕੁੜਾ ਬਾਲਟੀਆਂ, ਡੱਬਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖੋ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਫਾਈ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣ ਗਈ।"

ਚਾਹ ਪੀਂਦਿਆਂ ਨਸੀਬ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੁਣ ਸਫਾਈ ਵੱਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਨੇ ਖੇਡ ਲਈ ਗਰਾਊਂਡ ਬਣਵਾਈ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਹੈ। ਮੁੰਡੇ ਰੋਜ਼ ਖੇਡਦੇ। ਫਿਰ ਦੇਖਦੇ, ਕੋਣ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜਿਹੜਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਉਸ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਦੇ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਕਿਥੇ ਹੈ? ਮੁੰਡੇ ਆਪ ਹੀ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਮਾੜੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਬਚੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਰੱਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਮੱਤ ਬਖਸ਼ੇ।"

ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਬੋਲੀ, "ਬੀਬੀ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਆਪ ਆਪ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਨਾ ਸੋਚੀਏ। ਆਪ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਮੋਦੀ ਜੀ ਦੇ ਸਮਾਰਟ ਸ਼ਹਿਰ ਬਣਨ ਜਾਂ ਨਾ ਬਣਨ ਆਪਣਾ ਪਿੰਡ ਸਮਾਰਟ ਪਿੰਡ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਚਾਚੀ ਨੇ ਸਤਿਨਾਮ ਕੌਰ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਧੀਏ ਤੇਰੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਤਾਂ ਸੋਲਾਂ ਆਨੇ ਠੀਕ।"
ਕੁਝ ਚਿਰ ਚਾਚੀ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਪਈ ਰਹੀ। ਫਿਰ ਕੁਝ ਪਲ ਰੁਕ ਕੇ ਬੋਲੀ, "ਅੱਜ ਸਮਝ ਆਈ, ਤੂੰ ਸੰਗਰਾਂਦ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕਦੇ ਰਸਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਮੱਝ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਘਿਉ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ। ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤੂੰ ਭੱਠੇ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਪਿੰਨੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਸਕੂਲ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਛਕਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਧੀਏ! ਲੈ ਅੱਜ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਇਸ ਚਾਚੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਬਣ ਬਣਾ ਲੈ।"

ਘਰ ਪਰਦੇਸ

19 ਫਰਵਰੀ 2007; ਟੋਰਾਂਟੋ ਏਅਰਪੋਰਟ; ਮੈਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹਾਂ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ: “ਕਿਥੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?”

ਹਰ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਦਾ: ‘ਘਰ’ ਅਚਾਨਕ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ: ‘ਘਰ ਹੈ ਕਿਥੇ?’

ਮਗਰ ਮਗਰ ਹੋਰ ਸੁਆਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ: ‘ਘਰ ਹੁੰਦਾ ਕਿਥੇ ਹੈ?’

‘ਮੇਰਾ ਘਰ ਕਿਥੇ ਹੈ?’

‘ਘਰ, ਮੇਰਾ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?’

‘ਘਰ ਹੈ ਹੀ ਕੀ?’

‘ਘਰ ਵਿਚ ਕੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ?’

‘ਘਰ ਛੱਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?’ ‘ਉਹ ਕੌਣ ਹਨ, ਜੋ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਜੜਦੇ?’

‘ਮੈਂ ਘਰ ਲੱਭ ਹੀ ਕਿਉਂ ਰਿਹਾ ਹਾਂ? ਕੀ (ਮੈਂ) ਉਜੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ?’

‘ਘਰ...’

ਮੈਂ ਘਰ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਵੀ ਘਰ ਲੱਭਦੇ ਹਨ। ਚਿੜੀਆਂ

ਆਲ੍ਹਣੇ ਵਿਚੋਂ, ਗਾਈਆਂ-ਮੱਝਾਂ ਕਿੱਲੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਖਰਗੋਸ਼ ਘੁਰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪਰਤਦੇ ਹਨ।

ਘਰ, ਉਹ ਥਾਂ ਜਿਸ ਸਦਕਾ

ਸੁਖਪਾਲ

ਬੰਦਾ ‘ਵਸਦਾ’ ਹੈ। ਵਸਣਾ ਸਦਾ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਘਰ ਉਸੇ ਥਾਂ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਜਿਸ ਘਰ ਜੰਮਿਆ ਪਿਲਾਆ ਸਾਂ, ਉਹ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਛੁੱਟ ਗਿਆ। ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਮਕਾਨ ਪਟਿਆਲੇ ਖਰੀਦਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਵਿਕ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਕੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ।

ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ‘ਘਰ’ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ‘ਮੈਂ ਘਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।’ ਭੌਤਿਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਉਸਰਿਆ ਕੋਈ ਘਰ ਨਹੀਂ।

ਹੁਣ ਤਾਂ ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਦੋਸਤਾਂ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਹਨ। ਉਹ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਆਖਦੇ ਹਨ, ‘ਇਹ ਵੀ ਤੇਰਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਘਰ ਹੈ।’ ਉਹ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ਪਰ ‘ਆਪਣਾ ਘਰ’ ਅਤੇ ‘ਵੀ ਆਪਣਾ ਘਰ’ ਵਿਚ ਜੋ ਫਰਕ ਹੈ, ਉਹ ਮੇਰੇ ਅਚੇਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ।

ਮਿੱਤਰਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਕ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ‘ਆਪਣੇ’ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਤੇ ਵੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮੁੱਲ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ, ਕਰਜ਼ਾ ਜਾਂ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੋਸਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ‘ਰਹਿਣ ਦੇਣ’ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮੋੜਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੱਲ ਮੋੜ ਕੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਰ ਓਵੇਂ ‘ਆਪਣਾ’ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ‘ਆਪਣਾ ਘਰ’ ਆਪਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਹੀ ਵਾਰੀ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲੋਂ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਘਰ ਵੱਧ ਆਪਣਾ ਲਗਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੁਝ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਘਰ ਵੱਧ ‘ਆਪਣਾ’ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਘਰ ਵੱਧ ‘ਆਪਣਾ’। ਉਹ ਘਰ ਕਿਹੜਾ ਤੇ ਕਿਥੇ ਹੈ, ਜੋ ਹਰ ਅਰਥ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹੋਵੇ।

ਉਹ ਘਰ, ਜਿਥੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੱਢ ਸਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ, ‘ਕਿਥੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?’ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ‘ਘਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।’ ਪੰਜਾਬ ਆਪਣਾ ਘਰ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ।

ਇਹ ਗੱਲ ਸੋਚਦਿਆਂ ‘ਘਰ’ ਦੇ ਅਰਥ ਬਦਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਘਰ ਚਾਰ ਕੰਧਾਂ ‘ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਵੱਡੇ ਕਿਤੇ ਵਿਚ ਫੈਲਣ ਲੱਗਾ ਹੈ।

ਜਦ ਮੈਂ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ‘ਘਰ’ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ

ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਸਦੇ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਖਪਾਲ ਨੇ ‘ਘਰ’ ਅਤੇ ‘ਪਰਦੇਸ’ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਸਹਿਜ ਹਨ, ਓਨੀ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੱਚਾਈ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਖਪਾਲ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਤੋੜਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹਰ ਮਸਲੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੰਦਾਂ ਉਪੜਦੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਹਾਂ, ਕੈਨੇਡਾ ਮੇਰਾ ਘਰ ਨਹੀਂ।

ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਤੇ ਅਚੇਤ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਹ ਥਾਂ ਮੇਰੀ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਇਥੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਣਦਿਸਦਾ ਡਰ ਹੈ। ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਆਇਆ ਸੀ...।

ਹਰ ਬੰਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਉਂਦਾ

ਘਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਦੋ ਜਣੇ ਇਕੋ ਘਰ ਵਿਚ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

‘ਆਪਣੇ ਘਰ’ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਫਿਰ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ।

‘ਆਪਣਾ ਘਰ’ ਉਹ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜੀਅ ਸਕਾਂ। ਜੇ ਮਰਜ਼ੀ ਖਾਵਾਂ ਪਕਾਵਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਭੁੱਖਾ ਰਹਾਂ। ਕੱਪੜੇ ਪਾਵਾਂ ਜਾਂ ਨੰਗਾ ਫਿਰਾਂ। ਕੂਕਾਂ

ਟੋਰਾਂਟੋ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੀ ਇਕ ਝਲਕ।

ਹੈ, ਪਰ ‘ਪਹਿਲਾਂ’ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ‘ਥਾਂ’ ਨੂੰ ‘ਆਪਣਾ’ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ‘ਪਿੱਛੋਂ’ ਆਉਣ ਨਾਲ ‘ਆਪਣੇ’ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਆ ਵੱਸੇ ‘ਨੇਟਿਵ ਇੰਡੀਅਨ’ ਲਈ ਇਹ ਥਾਂ ਗੋਰੇ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਗੋਰੇ ‘ਪਰਵਾਸੀ’ ਨੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ‘ਉਸ ਦੀ’ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਵਾਗੀ ਕਰਨ, ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ, ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ।

ਕੁਝ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਏ ਗੋਰੇ ਲਈ, ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਇਆ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ‘ਬਾਹਰਲਾ’ ਹੈ: ਕੈਨੇਡਾ ਉਸ ਦਾ ‘ਘਰ’ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰੇਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਕਰਨ 1991 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਗਿਆ ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਗਾਈਡ ਡਾ. ਮੈਕਡੋਨਲਡ ਨੇ ਆਖਿਆ,

“ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਤੂੰ ਡਿਗਰੀ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਚਲਾ ਜਾਵੇਂ। ਇਹ ਗਿਆਨ ਉਥੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਾ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਮੈਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਥੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਝ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਲਿਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਪੋ ਹੱਲ ਕਰੋ। ਅਸੀਂ ਮਦਦ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਇੰਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ।”

“ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਇਸ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁਲਕ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ (ਸਭਿਆਚਾਰ) ਨਾਲ ਹੀ ਚੁੱਕੀ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਇਸਾਈ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਇਸਾਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਇਸ ਲਈ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰੋਲਾ ਪਾਇਆ, ਉਹ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ? ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਇਸਾਈ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਪਾਲ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਕਿਥੇ ਜਾ ਕੇ ਪਾਲਾਂ? ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ?”

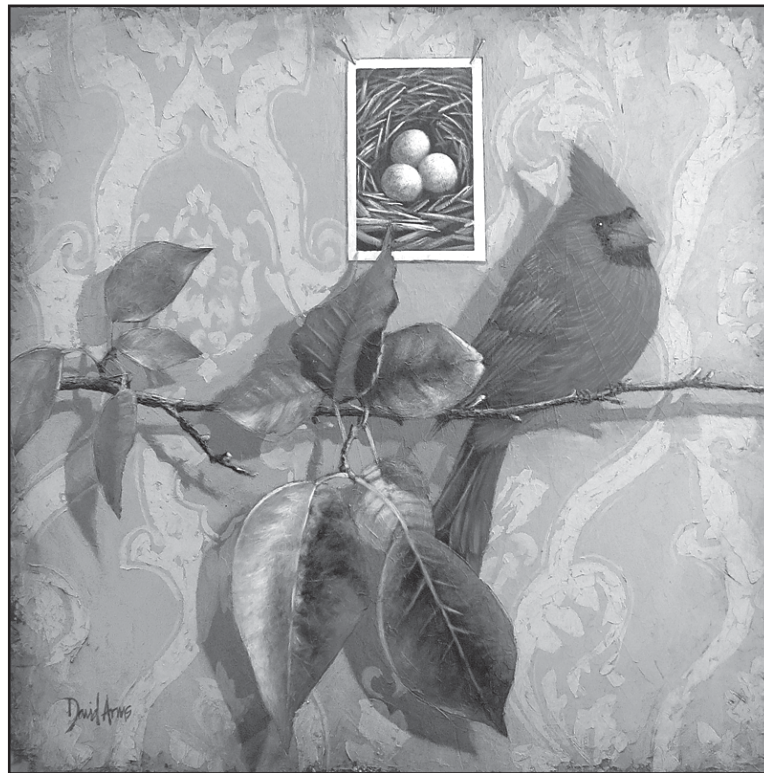
ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ: ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ‘ਘਰ’ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਤੂੰ ਮੇਰਾ ਘਰ ਖੋਹ ਰਿਹਾ ਹੈਂ...।

ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ: ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕਾਂ, ਉਹ ਥਾਂ ‘ਮੇਰਾ

ਮਾਰਾਂ, ਚੁੱਪ ਰਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਾਂ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰੇ ਸੱਦਾਂ, ਜੀਅ ਕਰੇ ਬੂਹਾ ਢੋਅ ਲਵਾਂ।

ਅਜਿਹੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ‘ਆਪਣਾ ਘਰ’ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮਰਦ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਔਰਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਨਾਲੋਂ। ਘਰ ਦੇ ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਅਤਾ ਅਜੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁਕਾਮ ਤਾਈਂ ਨਹੀਂ ਅੱਪੜੀ, ਜਿਥੇ ਦੋ ਜਣੇ ‘ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ’ ਨਾਲ ‘ਇੱਕੋ ਛੱਤ’ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿ ਸਕਣ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਵੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਘਰਾਂ

ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਡੇਵਿਡ ਆਰਮਜ਼ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚਿੱਤਰ: ਘਰ ਦੀ ਤਾਂਘ (ਦਿ ਲੌਗਿੰਗ ਫੌਰ ਹੋਮ)

ਦੀ ਇੰਨੀ ਤੰਗੀ ਹੈ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ‘ਆਪਣਾ ਘਰ’, ‘ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਘਰ’ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ ਮੈਕਡੋਨਲਡ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ‘ਘਰ’ ਖੋਹ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਹਰ ਗੋਰਾ ਬੰਦਾ ਇਉਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ। ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਂਟਰੀਆਲ ਤੋਂ ਟੋਰਾਂਟੋ ਆਉਂਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਇਕ ਗੋਰੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਖਿਆ, “ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੀ, ਉਹ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਘਰ, ਕਾਰ, ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੁਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਟੈਕਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਚਲਦੀ ਹੈ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।”

“ਦੂਜੀ, ਅਮਰੀਕਾ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਸਭ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੀਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਗੁਆਂਢ, ਪਰਛਾਵੇਂ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਤਾਕਤ ਹੇਠ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਲੋਨੀ ਬਣ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਭੁਲਾ ਕੇ ‘ਅਮਰੀਕੀ’ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਂਦਾ ਪਰਵਾਸੀ ਆਪਣੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਰੰਗ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਧਰਤੀ ਬਹੁ-ਰੰਗੀ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਕਰਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।”

ਉਸ ਗੋਰੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਕਰਕੇ ‘ਆਪਣਾ ਘਰ’ ਵਧ ਆਪਣਾ ਲਗਦਾ ਸੀ।

ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤਾਈਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆਪਣਾ ਘਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ? ਕੀ ਮੈਂ ‘ਬਾਹਰੋਂ’ ਆਇਆ ਹਾਂ? ਕੀ ਮੈਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੁਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਿਲ ‘ਤੇ ਲਾ ਲਿਆ ਹੈ? ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਅਤੇ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਇਸ ਲਈ ‘ਬਾਹਰਲਾ’ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹਾਂ? ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ? ਬੜੇ ਪਰਵਾਸੀ ਰਵਾਇਤੀ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਲਈ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਵੇਂ ‘ਘਰ’ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਸਕਣ। ਕੀ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਜੀਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ‘ਆਪਣਾ ਘਰ’ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ, ਘਰ ਉਹ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕਾਂ। ਘਰ ਵਿਚ ਸਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਾਨਵਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਂਡੇ ਟੀਡੇ, ਕੱਪੜੇ, ਕਿਤਾਬਾਂ, ਸੰਗੀਤ ਆਦਿ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ‘ਦੂਜਾ’ ਹੋਏ, ਉਸ ਦੀ ਵੀ ਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਲੋੜ ਹੋਏਗੀ। ਘਰ ਵਿਚ ਪਈ ਕੁਰਸੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਰੱਖਣ, ਸਿੱਧੀ ਰੱਖਣ, ਝਾੜਨ ਪੂੰਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੋਏਗੀ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਘਰ ਵਿਚ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਵਾਂ ਪਰ ਇਕੱਲੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਘਰ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

ਘਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਫਿਰ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ। ‘ਆਪਣਾ ਘਰ’ ਉਹ ਨਹੀਂ, ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕਾਂ। ਘਰ ਉਹ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਜਿਵੇਂ ਰਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਹੋਵਾਂ, ਸਵੀਕਾਰ ਹੋਵਾਂ।

ਆਖਦੇ ਹਨ, ਘਰ ਮਾਂਵਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਂਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਵੇਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਉਸ ਦਾ ‘ਘਰ’ ਖੋਹਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ-ਮੇਰਾ ਬੱਚਾ, ਮਿੱਤਰ, ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਸੜਕ ‘ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਓਪਰਾ ਬੰਦਾ।

ਘਰ ਖੋਹਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ‘ਥਾਂ’ ਤੋਂ ਕੱਢਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਨੂੰ ‘ਥਾਂ’ ਨਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਬਾਵਾਂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਥਾਂ ਸਦਾ ਦਿਸਦੀ ਨਹੀਂ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਮੈਕਡੋਨਲਡ ਦੀ ਇਸਾਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਘਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਬਿਹਾਰੀ ਬੰਦੇ ਦਾ ਗਾੜ੍ਹਾ ਰੰਗ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਬਾਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਮੇਰੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹੀ ਜਾਵੇ।

ਮੈਨੂੰ ਅਚੇਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ‘ਬਾਹਰੋਂ’ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖ ਦਾ ਬੇਟਾ, ਜੌਨ ਬਾਹਰੋਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

‘ਜੌਨ’ ਉਸ ਦਾ ‘ਕੈਨੇਡੀਅਨ’ ਨਾਂ ਹੈ, ਅਸਲੀ ਨਾਮ ਯੁਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਹੈ।

ਉਸ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਉਚਾਰਨ ਸੁੱਧ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਘੱਟ ਵੱਧ ਹੀ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਮਾਸ ਬਿਨਾ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਗੋਰਿਆਂ ਵਰਗੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਂਦਾ, ਆਈਸ ਹਾਕੀ ਅਤੇ ਬੇਸਬਾਲ ਚਾਅ ਨਾਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਗਾਣੇ ਸ਼ੌਕ ਨਾਲ ਸੁਣਦਾ ਹੈ। ਜੌਨ ਸਭਿਅਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੁੰਡਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਤੇਰੇ ਦੋਸਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ?’ ਬੋਲਿਆ, ‘ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਦੇਸੀ ਮੁੰਡੇ।’

ਦੇਸੀ ਦਾ ਅਰਥ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਹੀਂ। ਏਥੇ ਜੰਮ ਪਲ ਕੇ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਜੌਨ ਦਾ ‘ਦੇਸ’ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਗੋਰੇ ਲੜਕਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ?’

‘ਮੇਰਾ ਰੰਗ ਪੱਕਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਲਾਉਂਦੇ।’

‘ਤੂੰ ਕਿਥੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੇਗਾ?’

‘ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਾਂ ਬੰਬਈ ਵਿਚ!’

‘ਕੀ ਕੈਨੇਡਾ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਘਰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ?’

‘ਨਹੀਂ। ਮੇਰੇ ਚਾਹੁਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ...।’

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ‘ਜਨਮ-ਜਾਤ’ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਹੈ। ‘ਜਨਮ-ਸਿੱਧ’ ਵੱਡਾ ਹੱਕ ਹੈ। ਜਨਮ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮਾਂ ਮੇਰੀ ਹੈ। ਜਨਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਜਨਮ-ਤਿਥੀ ਹੈ, ਜਨਮ-ਭੂਮੀ ਹੈ, ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਸੁਭਾਵਕ ਮੁਲਕ ਹੈ ਪਰ ਜੌਨ ਦੀ ‘ਬਾਹਰਲਾ’ ਹੋਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਕੈਨੇਡਾ ਜੰਮ ਪਲ ਕੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਜੌਨ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਦੂਜੀ ਪੁਸ਼ਤ ਹੈ। ਜੌਨ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਂ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਲਗਭਗ ਗੁਆਚ ਗਏ ਹਨ। “ਘਰਿ ਘਰਿ ਮੀਆ ਸਭਨਾਂ ਜੀਆਂ ਬੋਲੀ ਅਵਰ ਤੁਮਾਰੀ॥” ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਹਾਲੇ ਬਚਿਆ ਹੈ।

ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਚਾਰ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦੇ ਦੂਜੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੁਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੌਨ ਦੇ ਪੋਤਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਫੀ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਕੈਨੇਡਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ‘ਘਰ’ ਹੋਏਗਾ। ਉਹੀ ਥਾਂ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ‘ਆਪਣਾ ਘਰ’ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਵਾਲੇ ਬਾਬਾ ਗੁਰਚਿੰਤ ਸਿੰਘ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਓਨਾ ‘ਆਪਣਾ’ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿੰਨਾ ਜੌਨ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ, ਜਾਂ ਜੌਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ‘ਆਪਣਾਪਨ’ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਕਮਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਪੁਸ਼ਤ ਆਪਣਾ ‘ਪਰਾਇਆਪਨ’ ਅਤੇ ‘ਨਵੇਂ ਘਰ’ ਨੂੰ ‘ਆਪਣਾ’ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਫਲ ਵੀ ਅਗਲੀ ਪੁਸ਼ਤ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ‘ਪਰਾਇਆ’ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ‘ਤੇ)

ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਆਪਣੀ' ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਬੇੜਾ ਜਿਹਾ ਓਪਰਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇੜਾ ਜਿਹਾ ਬੇਘਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਮੇਰਾ ਚੇਤਨ ਮਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵੀ ਤਾਂ ਸੁੰਦਰ ਹੈ! ਇਹ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ? ਤੈਨੂੰ ਔਬ, ਟਾਹਲੀ, ਪਿਪਲ ਜਾਂ ਕਿੱਕਰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਯਾਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ? ਤੈਨੂੰ ਮੇਪਲ, ਬਰਚ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਰੁੱਖ ਕਿਉਂ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ? ਤੂੰ ਪਿਛਲੇ ਦੇ ਹੋਰਵੇ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ?"

ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ, "ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ, ਪੰਛੀਆਂ, ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੋਲਿਆ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾ ਮੰਨ ਕੇ, ਕੀ ਤੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਅਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ? ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਗੋਰੇ ਵਸਨੀਕ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ? ਜਿਸ 'ਘਰ' ਨੂੰ ਤੂੰ ਆਪਣਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਿਉਂ ਮੰਨੇ?"

ਮੈਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਧਰਤੀ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਮੇਰੀ ਥਾਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਧਰਤੀ ਦੀ 'ਥਾਂ' ਹਾਂ। ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ, ਇਸ 'ਥਾਂ' ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਬੰਧੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਏਦਾਂ ਕਿਉਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ? ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਮੈਂ ਬੁੱਧ ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਆਖਦਾ ਹੈ, "ਤੂੰ ਅਚੇਤ ਜੀਵੀਂ ਹੈਂ। ਅਚੇਤ ਮਨ ਸੰਸਕਾਰ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਚੇਤਾ। ਹਰ ਬੀੜੀ ਨਿੱਕੀ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਚੇਤਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਘਟਨਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਚੇਤਾ ਲੀਹ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

"ਮਨ ਵਾਸਤੇ ਲੀਹ 'ਤੇ ਤੁਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਰਨ ਨੂੰ ਲੀਹ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਮਨ ਗੁਆਚਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਤੈਨੂੰ ਪਰਦੇਸ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਗੁਆਚਣ ਸਮਾਨ ਲਗਦਾ ਹੈ।"

"ਤੇਰੇ ਕੋਲ ਚੇਤਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਲੀਹ 'ਤੇ ਹੀ ਤੁਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਵਾਂ ਰਾਹ ਲੱਭਣਾ ਹੈ? ਕਰਮ ਚੇਤੇ ਵਿਚੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਇਸੇ ਪਲ ਮੁੜ ਚੁਣਨਾ ਹੈ।"

"ਬੱਚੇ ਵਰਗਾ ਹੋ ਜਾ। ਦੁਖ ਹੋਵੇ, ਰੋ ਪੈਂਦਾ ਹੈ; ਸੁਖ ਹੋਵੇ ਹੱਸ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪਲ ਦਾ ਚੇਤਾ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਸੀਸੇ ਵਰਗਾ ਹੋ ਜਾ: ਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਸੰਪੂਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੀਸਾ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।"

"ਇਸ ਰੁੱਖ ਨੂੰ ਦੇਖ, ਮਾਣ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਚੇਤਾ ਨਾ ਸੰਭਾਲ। ਤਾਂ ਹੀ ਅਗਲਾ ਰੁੱਖ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖ ਸਕੇਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਰੁੱਖ ਵਿਚ ਨਾ ਜੀ। ਪਿਛਲੇ ਵੇਲੇ ਵਿਚ ਨਾ ਜੀਆਂ। ਜੀਵਨ ਤਾਂ 'ਹੁਣ' ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਮੈਥੋਂ ਇੰਜ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਮੈਥੋਂ

ਆਪਣੀ ਜੜ੍ਹ ਹਰ ਪਲ ਪੁੱਟ ਕੇ ਅਗਲੇ ਪਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਉਹ ਘਰ, ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਜੰਮਿਆ ਪਲਿਆ, ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ ਮਨਫੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ ਮੇਰਾ ਮੈਂ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਿਚੋੜ, ਕੱਢਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।

ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਨਵਾਂ 'ਮੈਂ' ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਮੈਂ ਨੂੰ ਕੱਢਾਂ! ਬੁੱਧ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ ਪਿਛਲਾ 'ਮੈਂ' ਕੱਢੇ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਨਵੇਂ 'ਮੈਂ' ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇ! ਭਾਂਡਾ ਖਾਲੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪਏ!

ਬੁੱਧ ਸੱਚਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਥੋਂ ਉਹਦਾ ਸੱਚ ਜੀਵਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਨਿੱਖੜ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਹੋਰ ਰਾਹ ਲੱਭਦਾ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਵਿਧੀ ਲੱਭਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸਿਆ ਘਰ, ਹਰ ਨਵੇਂ ਘਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿਚ ਥਾਂ ਦੇਵੇ, ਜਾਂ ਉਹ ਨਵੇਂ ਘਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਉਂ ਇਹ ਘਰ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦਾ ਰਹੇ।

ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਵੇਂ ਹੀ ਤਾਂ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਮੁੱਕਦੇ ਹਨ, ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛਲਾ ਸਰੀਰ ਲੋਪ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਸ ਦੇ ਗੁਣ ਨਵੇਂ ਵਿਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੈ, ਮੁਕਾਮ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਇਕ ਥਾਂ-ਠਾਂ ਗੱਡਿਆ ਘਰ ਨਹੀਂ।

ਮੈਂ ਆਪ ਹੀ ਤਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਦੀ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਚੁਣੀ ਸੀ, ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ। ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਲੋਕ ਪਰਦੇਸ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵੱਸੇ ਵਸਾਏ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਵਧੇਰੇ ਲੋਕ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਡਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹਨ। ਕੁਝ ਲਈ ਰੋਟੀ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਭਿਵਾਦੀ ਖੋਫ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿਰਫ ਇਸੇ ਲਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਦੂਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਕਿਥੇ ਪਹੁੰਚਣਗੇ ਪਰ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ 'ਪਛੜਨਾ' ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਆਮ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪਛੜਨ ਦਾ ਅਰਥ ਥਾਂ-ਠਾਂ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਮਕਾਨ ਨਾ ਖਰੀਦਿਆ, ਉਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਵਧੇਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਮੁਤਾਬਕ ਮੈਂ ਵੀ 'ਪਛੜਿਆ' ਬੰਦਾ ਸਾਂ।

ਨੌਕਰੀ, ਪੜ੍ਹਨੀ, ਮਕਾਨ ਅਤੇ ਬੱਚਾ 'ਵੱਸੇ ਹੋਣ' ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਨ। ਪੰਜ ਵਰ੍ਹੇ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਕਮਰੇ ਜਾਂ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਚੈਨ ਨਾਲ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸਾਂ, ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ 'ਉਜੜਿਆ' ਲਗਦਾ ਸਾਂ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਪੜ੍ਹਨੀ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਖਰੀਦੇ ਹੋਏ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮੈਂ 'ਵੱਸੇ' ਗਿਆ ਹਾਂ।

ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਵੀ ਚੈਨ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ

ਇਹ (ਚੈਨ) 'ਵੱਸੇ' ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਚੈਨ ਨਾਲ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੂੰ 'ਉਜੜਿਆ' ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਉਹ ਖਰੀਦੇ ਹੋਏ ਘਰ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਸਾਥਣ ਨਾਲ ਅੱਤ ਦੇ ਕਲੋਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਵੱਸਿਆ' ਸਮਝਦੇ ਸਨ।

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ, ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਦੀ ਉਜੜਿਆ ਸਾਂ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਸੰਗੀਤ, ਤਸਵੀਰਾਂ, ਡਾਇਰੀਆਂ, ਸੁਪਨੇ, ਖਿਆਲ, ਫਿਕਰ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਸਦਾ ਰਹੇ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਹ ਬੰਦਿਆਂ ਜਿੰਨੇ ਹੀ ਜਿਉਂਦੇ ਜਾਗਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਣ ਤਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਘਿਰਿਆ ਹੋਇਆ ਵੀ ਮੈਂ ਮੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਾਂ।

ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਕੱਲਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਸਾਂ, ਪਰ ਉਜੜਿਆ ਨਹੀਂ। ਉਜੜਿਆ ਬੰਦਾ ਇਕੱਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 'ਵੱਸਿਆ' ਬੰਦਾ ਵੀ ਇਕੱਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕੱਲਾ ਬੰਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਜੜਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਬਹੁਤੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਜਿਹੀਆਂ ਬੇਚੈਨੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖਰੀਦਿਆ ਮਕਾਨ 'ਘਰ' ਲਗਦਾ ਹੈ: ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਮਕਾਨ ਸਦਾ ਘਰ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਘਰ ਦੇ 'ਆਪਣੇ' ਹੋਣ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਹੋਣਾ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਾਡਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਵੇ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ 'ਆਪਣਾ' ਗਿਣਦੇ ਹਾਂ। 'ਆਪਣੇਪਨ' ਦੀ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਬੇਗਾਨੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ 'ਬਿਲੋਗ' ਲਈ ਕੋਈ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਿਲੋਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਉਹ 'ਮੇਰਾ' ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਮੈਨੂੰ 'ਆਪਣਾ' ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ? ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ ਮੈਂ 'ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ' ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਰੀਦਿਆ। ਕੀ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਖਰੀਦ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਆਪਣਾਪਨ ਲੱਭਦਾ ਹੈ?

ਮਕਾਨ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਾ ਆਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ 'ਘਰ' ਖਰੀਦਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਖਰੀਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰਨ ਨਾਲ ਹੀ 'ਘਰ' ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ; ਪਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 'ਆਪਣਾ ਘਰ' ਆਖਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਇੱਟ ਖਰੀਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਰਹੇ, ਜਦੋਂ ਬੰਦਾ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਕੁਟੀਆ ਪਾ ਕੇ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਹਰ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਹੈ।

ਖਰੀਦ, ਮੰਡੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ 'ਆਪਣੇ ਘਰ' ਵਿਚ ਲੁਕ ਕੇ ਵੀ ਮੰਡੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਖਰੀਦੇ ਹੋਏ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਸਰਕਾਰ ਮੈਨੂੰ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਡਾਢੇ ਮੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਬੈਂਕ ਕਬਜ਼ਾ

ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਖਰੀਦ ਕੇ ਵੀ 'ਆਪਣਾ ਘਰ' ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਕਰੋੜਾਂ ਮੀਲਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਵਰਗਾ ਹੀ ਬੇਵਸ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਉਜੜ ਗਏ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ 'ਆਪਣਾ' ਘਰ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਰੁੱਖ ਵੱਢ ਦਿੱਤੇ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਰਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘੁਰਨੇ ਮੇਰੇ ਘਰ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਢਹਿ ਗਏ।

ਸਿਰਫ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਵ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਈ ਪੱਥਰ ਵੀ ਪਏ ਸਨ। ਇਹ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ 'ਘਰ' ਸੀ। ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਥਾਂ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਹੱਕਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਹੁਣ ਦਾ ਘਰ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਬੇਘਰ ਕਰਕੇ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਖਾਤਰ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਬੇਘਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਪਲ ਵਿਚ ਇਹੋ ਲਗਦਾ ਹੈ, 'ਰਹਣੁ ਕਿਥਾਉਂ ਨਾਹਿ...।'

ਜੇ ਮਕਾਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਨੂੰ ਇਉਂ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਬਾਵਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਨਾ ਥਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਹੈ, ਨਾ ਮੱਲ ਸਕਣ ਦੀ ਤਾਕਤ! ਉਹ ਜਿਥੇ ਵੀ ਟਿਕਦੇ ਹਨ, ਉਥੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਈ ਕਰੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਨਿਬਾਵੇਂ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹੈ...।

ਇਹ ਜੀਵਨ ਏਦਾਂ ਹੋਵੇ ਕਿ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਰ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਵ ਅਤੇ ਹਰ ਅਣਜਿਉਂਦੀ ਚੀਜ਼ ਕੋਲ ਆਪਣਾ 'ਘਰ' ਹੋਵੇ; ਤੇ ਇਹ ਘਰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੇਘਰ ਕੀਤਿਆਂ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇ।

ਅਜਿਹਾ ਘਰ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਧਰਤੀ ਉਤਲੀ ਹਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ, ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਸ਼ਾਇਦ ਓਵੇਂ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਮਨ ਵਿਚ ਖਿਆਲ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਉਤਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਬੱਚਾ।

ਮੇਰਾ 'ਪਹਿਲਾ ਘਰ' ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਖ ਸੀ।

ਸਿਆਣੇ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਬੰਦਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਇਸੇ ਘਰ ਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ 'ਘਰ' ਜਿਹਾ ਨਿੱਘ, ਸਾਂਝੀ, ਚੁੱਪ, ਆਰਾਮ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਭੋਜਨ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਉਦਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਉਨੀਂਦਰਾ ਜਾਂ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਬੰਦਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਇਸੇ ਘਰ ਨੂੰ 'ਬਾਹਰ' ਰਚਣ ਦੇ ਆਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੁੱਖ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮੈਨੂੰ 'ਆਪਣੇ ਘਰ' ਦੀ ਸੋਝੀ ਕਦੋਂ ਆਈ ਸੀ? ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ 'ਘਰ' ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਬੱਚੇ ਜਿਥੇ ਹੋਣ, ਉਥੇ ਹੀ ਸੌਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਘਰੀਂ ਖੇਡਦਿਆਂ ਉਥੇ ਹੀ ਰੋਟੀ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਡੌਣਿਆਂ, ਵਸਤਾਂ, ਉਸੇ ਘਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੰਨਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਜਿਥੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ 'ਘਰ' ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦ ਉਹ ਓਦਰ ਕੇ 'ਆਪਣਾ ਘਰ' ਲੱਭਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ 'ਥਾਂ' ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਭਦੇ। ਮਾਂ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਗੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਟਿਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ 'ਘਰ' ਹੈ।

ਮੈਂ ਅਲੁੜ ਬੱਚੇ ਵਰਗਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿੰਦਾ? ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮਾਂ ਤੇ ਪਿਤਾ ਸਦਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ।

ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਦੀ ਡਾਢੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੀ ਦਾਦੀ ਚੇਤੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਖਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਹੁਕਮ ਬਿਨਾ ਵਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਗਦੀ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਦਾਦੀ ਨੂੰ ਲਕਵਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੱਧਾ ਸਰੀਰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਦਾਦੀ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਸੁੰਗੜ ਗਈ। ਸਿਰਫ ਮੰਜੇ ਤੱਕ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਇਸ ਬਦਲੇ ਹੋਏ 'ਘਰ' ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਬੂਹਾ ਸੀ, ਨਾ ਡਿਊਢੀ, ਨਾ ਵਿਹੜਾ। ਕੱਪੜੇ ਅਲਮਾਰੀਆਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਇਕੋ ਗੰਢ ਜੋਗੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਰੱਜੇ ਪੁੱਜੇ ਘਰ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਦਾਦੀ ਆਖਦੀ, 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਚੱਕ ਲੈ ਹੁਣ ਤਾਂ!'

ਦਾਦੀ ਕੋਲ 'ਆਪਣਾ ਘਰ' ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਇਥੋਂ ਉਜੜ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਜੇ ਲੋਕ ਸਦਾ ਲਈ ਉਜੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਆਏ ਨਵੇਂ ਬੰਦੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "ਮੈਂ ਐਸਟੋਨੀਆ ਮੁਲਕ ਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਬਾਲਟਿਕ ਰਿਆਸਤ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰ੍ਹੇ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ। ਸਿਵਾਏ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਵਾਲੇ ਵੀਹ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦੇ, ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਸਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਇਟਲੀ, ਪੁਰਤਗਾਲ, ਰੂਸ, ਜਰਮਨੀ-ਅਸੀਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਰਹੇ। ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਚਾਰ ਵਾਰੀ ਸਾਡੇ ਮਾਲਕ ਬਦਲੇ-ਕਦੀ ਜਰਮਨ, ਕਦੀ ਰੂਸੀ। ਜੰਗ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਮਾਰਸ਼ਲ ਸਟਾਲਿਨ ਹੀ ਰਾਜ ਕਰੇਗਾ, ਅੱਧੇ ਲੋਕ ਮੁਲਕ ਛੱਡ ਗਏ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ 'ਆਪਣਾ ਘਰ' ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ?"

ਮੇਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਣ 'ਤੇ ਜੀਅ ਕੀਤਾ: ਮੇਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ 'ਤੇ ਹੁਣ ਕੋਈ ਬਾਹਰਲਾ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਪਰ ਆਮ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ। ਹਾਲੇ ਵੀ ਇਹ ਸਾਡਾ 'ਆਪਣਾ ਘਰ' ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਸੱਚ ਦੀ ਸੱਚ

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਸੰਪਾਦਕ ਸਾਹਿਬ,
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ 3 ਅਗਸਤ 2019 ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੇਖ 'ਸੱਚ ਦੀ ਸੱਚ' ਵਿਚ ਸੱਚ ਬਾਰੇ ਕਈ ਕੋਣਾਂ ਤੋਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੱਚ ਕਹਿਣਾ, ਸੱਚ ਸੁਣਨਾ, ਸੱਚ 'ਤੇ ਟਿਕਣਾ, ਸੱਚ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਣਾ ਬਹੁਤ ਕਠਿਨ ਅਭਿਆਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਕੌੜਾ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਸੱਚ ਬਾਰੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਵੀ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਦਬੰਗ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਬਾਕ! ਸੱਚ ਦਰਪਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਦੇ ਲਾਵੇ ਵਾਂਗ ਫੁੱਟਦਾ ਹੈ। ਦੇਰ-ਅਵੇਰ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਧੇਰੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਬੂਠ/ਕੂੜ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬੱਦਲ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਟਿਕਦੇ ਨਹੀਂ। ਸੱਚ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਕੁਝ ਵਕਫ਼ੇ ਬਾਅਦ ਨਿਕਲ ਹੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੱਚ ਦੀ ਉਮਰ ਲੰਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੱਚ ਸਦੀਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਬੰਬ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਰਲਾ ਟਾਵਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੱਚ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਭੁਗਤਦਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਕਹਿਣ ਦੀ ਬੇਬਾਕੀ ਡਾ. ਭੰਡਾਲ ਦੇ ਲੇਖ ਵਿਚੋਂ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਚੋਣ, ਨਵੇਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਘਾੜਤ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚਲਾ ਕਾਵਿਕ ਮੁਹਾਵਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਗਿਣਤੀਆਂ ਉਪਰ ਛਾਏ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮਿਸਾਲਾਂ ਸਹਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਨੂੰ ਸਮਕਾਲ ਵਿਚ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ, ਵਰਤਾਰਿਆਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਚਰਿੱਤਰ ਆਦਿ ਦੀ ਗੱਲ ਬਾਖੁਬੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।
ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੈਸ਼ਨਜ਼

ਦੀ ਗਲੋਬਲ ਇਨਵਾਇਰਮੈਂਟਲ ਆਊਟਲੁਕ ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਬਚਾਓ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।
-ਡਾ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰੋਕ
ਫੋਨ: 91-98885-10185

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਖੜਾਵਾਂ?

ਪਹਿਲੀ ਅਗਸਤ ਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖਬਰ ਛਪੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਕੱਛ ਜਿਲੇ ਵਿਚਲੇ ਪਿੰਡ ਲਖਪਤ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀਆਂ ਖੜਾਵਾਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਫਦ ਉਹ ਖੜਾਵਾਂ ਲੈਣ ਗੁਜਰਾਤ ਵੱਲ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਫਦ ਦੀ ਫੋਟੋ ਛਾਪੀ ਹੈ। 550ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੜਾਵਾਂ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ।
ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਮੈਂ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਅਧਿਯਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਪੁਰਾਤਨ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਖੜਾਵਾਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਮਾਲਾ ਫੇਰੀ ਹੋਵੇ।
ਖੜਾਵਾਂ ਰੋਕ, ਖੜੋਤ, ਠਹਿਰਾਓ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹਨ। ਸਾਧੂਆਂ, ਸਨਿਆਸੀਆਂ ਦੇ ਬੋਲ, ਤੋਰ, ਹਰ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਸੰਜਮ ਹੋਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਖੜਾਵਾਂ ਪਹਿਨਣੀਆਂ ਉਚਿਤ ਸਮਝੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਸਮਾਜਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਰੂਹਾਨੀ ਖੜੋਤ ਤੋੜਨ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨੀ ਸੀ, ਯਾਤਰਾ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਖੜਾਵਾਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ? ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਸਾਰਥਕ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ।

-ਡਾ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ
ਕੇਂਦਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਬਠਿੰਡਾ।

ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ

(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550ਵੇਂ ਜਨਮ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ)

-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

- ਜਦੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਉਤੇ, ਬੱਚਾ ਆਮ ਜਿਹਾ ਬਰਖੁਰਦਾਰ ਹੁੰਦਾ।
- ਬੰਦਾ ਜਨਮ ਤੋਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਰੱਬ ਹੁੰਦਾ, ਰੱਬ ਵਰਗਾ ਉਹਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੁੰਦਾ।
- ਜਦੋਂ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਜੱਗ ਅੰਦਰ, ਸੱਚ, ਹੱਕ, ਨਿਆਂ, ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੁੰਦਾ।
- ਦੀਨ ਦੁਖੀ ਲਈ ਦਇਆਵਾਨ ਹੋਵੇ, ਸੇਵਾ ਭਾਵ ਦਿਲ 'ਚ ਪਿਆਰ ਹੁੰਦਾ।
- ਨਿਭਾਵੇ ਘਰ ਗੁਹਿਸਬ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਤੇ ਗਿਆਨ ਭੰਡਾਰ ਹੁੰਦਾ।
- ਫਿਰ ਵੀ ਰਹੇ ਸਦਾ ਉਦਾਸ ਜੱਗ ਤੋਂ, ਕਰੇ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਪਰਬਤੋਂ ਪਾਰ ਹੁੰਦਾ।
- ਤੁਰ ਜਾਵੇ ਲੰਬੀਆਂ ਉਦਾਸੀਆਂ 'ਤੇ,
- ਸੋਧ ਧਰਤ ਕਰਦਾ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੁੰਦਾ।
- ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਵੀ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹੇ, ਉੱਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੁੰਦਾ।
- ਕਰੇ ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਨਾਲੇ, ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ, ਜਪਦਾ ਕਰਤਾਰ ਹੁੰਦਾ।
- ਖਾਵੇ ਆਪ ਤੇ ਵੰਡੇ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਤਾਈਂ, ਹੁਕਮ ਆਇਆ ਧੁਰੋਂ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ।
- ਜਾਤ ਪਾਤ, ਉਚ ਨੀਚ ਦਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ, ਦੇਖਦਾ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਸਾਰ ਹੁੰਦਾ।
- ਗੁਣਗਾਨ ਸਿਫਤ ਸਾਲਾਹ ਹਰ ਵੇਲੇ, ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਰੱਬ ਦਾ ਤਾਬਿਆਦਾਰ ਹੁੰਦਾ।
- ਇੱਦਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, 'ਕੱਲਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ।

ਉਹ ਹੋਰ ਸੀ

“ਰੱਬ ਰੱਬ ਕਰੋ ਜੀ! ਰਹਿਮ ਕਰੋ ਮੇਰੇ ਹਾਲ ’ਤੇ। ਜੀਅ ਲੈਣ ਦਿਓ ਮੈਨੂੰ ਚੱਜ ਨਾਲ। ਕਿਥੇ ਰਾਜਾ ਭੱਜ ਤੇ ਕਿਥੇ ਗੰਗੂ ਤੇਲੀ! ਅਜਿਹੀਆਂ ਜੱਗੋਂ ਬਾਹਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ।”

“ਲੈ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਕੀ ਮਾਤੀ ਗੱਲ ਆ। ਤੂੰ ਟਰਾਈ ਤਾਂ ਕਰ!”

“ਚੜ੍ਹ ਜਾ ਬੱਚਾ ਸੂਲੀ ’ਤੇ, ਰੱਬ ਭਲੀ ਕਰੂ! ਉਹੀਓ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਨਾ ਤੁਸੀਂ!”

“ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਸੋਚ ਵੀ ਕਿੱਦਾਂ ਲਿਆ, ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੇਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਨਾ, ਵੀਰ ਮੇਰੇ, ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਭੁੱਲ ਕੇ ਵੀ ਚਿਤ ਵਿਚ ਨਾ ਲਿਆਵੀ।”

“ਇਹ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ, ਤੁਸੀਂ ਦੋਸਤ ਹੋ ਮੇਰੇ, ਪਰ ਕਦੇ ਕਦੇ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਲਗਦਾ, ਕਿਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਣਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹੇ!”

“ਇਹਦਾ ਤਾਂ ਵਰਕਾ ਈ ਪਾਤ ਦੇ, ਇਹ ਨਾ ਕਦੇ ਹੋਇਆ ਤੇ ਨਾ ਹੋਣਾ!” ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ।

“ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ ਤੂੰ।” ਦੂਜਾ ਬੋਲਿਆ।

“ਮੈਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ, ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਜਿਆਦਾ ਈ ਸੀਰੀਅਸ ਹੋ ਗਏ ਓ, ਇਕ ਖਿਆਲ

ਅਸ਼ੋਕ ਵਾਸਿਸ਼ਠ
ਫੋਨ: 91-98106-28570

ਆਇਆ ਸੀ ਮਨ ਵਿਚ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਬਸ ਗੱਲ ਖਤਮ, ਹੁਣ ਕੰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੋ।” ਜੀਤ ਨੇ ਗੱਲ ਖਤਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

“ਯਾਰ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪਿਐ, ਤੇਰੀ ਚਹੇਤੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਆ ਰਹੀ ਐ, ਉਹਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆ।” ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ।

“ਕੌਣ? ਮੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ!” ਜੀਤ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਹਾਂ ਉਹੀ!” ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ।

“ਹਾਏ ਰੱਬ ਜੀ, ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਖਬਰ ਸੁਣਾਈ ਏ। ਬੋਲਿਆ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿ, ਨਹੀਂ ਰੀਸਾਂ ਤੇਰੀਆਂ।” ਜੀਤ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਉਛਲ ਪਿਆ।

“ਲੈ, ਹੁਣ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦੈ, ਜਦ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਚਾਰੇ ਖੁਰ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦਾ ਸੀ।” ਦੂਜੇ ਨੇ ਮਸਕਰੀ ਕੀਤੀ।

“ਤੁਸੀਂ ਘੁੰਮਾ ਫਿਰਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ, ਸਿੱਧੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ।” ਜੀਤ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੀ। ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਮੀਤ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੀਤ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਉਹ ਮੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਦੀਵਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਸ ਦਾ ਈ ਦੀਵਾਨਾ ਬਣ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਰਾਤ-ਦਿਨ ਉਸੇ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਦਾ, ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਇਸ਼ਕ-ਮੁਸ਼ਕ ਛੁਪਾਇਆਂ ਨਹੀਂ ਛੁਪਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਕਤਰਫਾ ਈ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ! ਜੀਤ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਹਾਲ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਯਾਰ-ਬੇਲੀ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਦੇ ਕਦੇ ਹਾਸਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਇਹੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ।

ਮੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਦੀਵਾਨਗੀ ਜਦ ਬੰਦੇ ਦੇ ਸਿਰ ’ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਦੀ ਅਕਲ ਨੂੰ ਜਿੰਦਰੇ ਵੱਜ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਜੀਤ ਸਭ ਜਾਣਦਿਆਂ ਵੀ ਇਹੋ ਕਿਆਸ ਕਰਦਾ, ‘ਮੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਉਸ ਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਰਹੇਗੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ’, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਾਪਦਾ। ਜੀਤ ਨੇ ਕਾਰਡ ਪੜ੍ਹਿਆ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਇਕ ਹਫਤਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਜਰੂਰ ਜਾਣਾ, ਉਸ ਨੇ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

“ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਤਰੀਕ ਯਾਦ ਰੱਖੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਯਗੀ ਤਗੀ ਫੇਰਦਾ ਰਹੇਗਾ, ਅਖੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ।” ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਟਕੋਰ ਲਾਈ।

“ਤੂੰ ਘਾਬਰ ਨਾ ਪਿਆਰੇ, ਮੈਨੂੰ ਤਰੀਕ ਉੱਜ ਈ ਯਾਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਚੇਤਾ ਕਰਾ ਦਿਆਂਗਾ, ਆਖਰ ਯਾਰ ਏਂ ਸਾਡਾ, ਏਨਾ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਰ ਈ ਸਕਦੇ ਆਂ।” ਦੂਜੇ ਨੇ ਬਾਪੜਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਜੀਤ ਨੇ ਕਿਥੇ ਭੁੱਲਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਦਿਨ ਗਿਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰੋਜ਼ ਮਨ ਵਿਚ ਉਚਰਦਾ ਪੰਜ, ਚਾਰ, ਤਿੰਨ, ਦੋ ਦਿਨ ਰਹਿ ਗਏ ਨੇ। ਉਸ ਚਾਈ ਚਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਟਿਕਟ ਖਰੀਦੀ, ਤੇ ਉਸ ਪਲ ਦੀ ਇੰਤਜਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ।

“ਟਿਕਟ ਸਾਂਝ ਕੇ ਰੱਖੀ, ਕਿਤੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੱਥ ਮਲਦਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ, ਤੇ ਤੇਰੀ ਮੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਕੇ ਉਡ ਜਾਵੇਗੀ।” ਯਾਰਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹ ਚਾਂਬਲ ਗਿਆ, “ਜੇ ਕਹੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਵੀ ਲੈ ਆਵਾਂ?”

“ਨਾ ਬਈ ਨਾ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਉਈਂ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਬੋੜੀ ਬਹੁਤੀ ਹੁੰਦੀ ਵੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਹੋਰ ਬੋੜੇ ਕੰਮ ਨੇ, ਤੇ ਨਾਲੇ ਤੇਰੀ ਯਾਰੀ ਐ, ਤੂੰ ਜੰਮ ਜੰਮ ਜਾਹ, ਸਾਡਾ ਕੀ ਕੰਮ!” ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਸਾਫ਼ਗੋਈ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

ਦੂਜੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਸੀ। ਜੀਤ ਯਾਰਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਹਲਾ ਹੋ ਘਰ ਪੁਜਾ। ਬੇਬੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਉਹ ਕੁਝ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸੀ। ਜੀਤ ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾ ਖਲੋਤਾ,

ਪਰ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲਿਆ ਨਹੀਂ, ਇਹਨੂੰ ਕੀ ਹੋਇਐ।

“ਬੇਬੇ!” ਉਸ ਪੁਕਾਰਿਆ।

“ਪੁੱਤਰ ਜੀਤ, ਤੂੰ ਆ ਗਿਐ?”

“ਹਾਂ ਮਾਂ!”

“ਖਬਰ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ!”

“ਕੀ ਹੋਇਐ?”

“ਤੇਰੀ ਭੈਣ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਸੀ, ਤੇਰਾ ਜੀਜਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ!”

“ਕੀ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਉਹ?”

“ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਮੈਥੋਂ ਕੱਲੀ ਤੋਂ ਸਾਂਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤੁਸੀਂ ਜੀਤ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿਓ!”

“ਕਦ ਜਾਣੈ?”

“ਕਦ ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ, ਮੈਂ ਰੋਟੀ ਲਾਹੁੰਦੀ ਆਂ, ਖਾ ਕੇ ਤੁਰ ਜਾਈ!”

“ਪਰ ਮਾਂ?”

“ਹਫਤੇ-ਦਸ ਦਿਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆ, ਪਰ ਪੁਰ ਨਹੀਂ ਕਰੀਦਾ। ਨਾਲੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਵਿਚ ਭੈਣ-ਭਾਈ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤਨਗੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੌਣ ਬਹੁਤਾ! ਚਲ ਪੁੱਤ ਮੇਰਾ, ਛੇਤੀ ਕਰ!” ਮਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਿੱਠ ਬਾਪੜਦੀ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਚਲੀ ਗਈ।

ਜੀਤ ਨੇ ਕਮੀਜ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਹੱਥ ਪਾਇਆ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਟਿਕਟ ਦੇਖੀ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਸੀ। ਦੋ-ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰੁਕ ਈ ਸਕਦੇ ਆਂ, ਪਰ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਦਾਂ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਕੁਝ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਿੱਧੀ ਭੈਣ ਨਾਲ ਈ ਗੱਲ ਕਰ ਲਵਾਂ। ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ ਪੈਂਦੀ ਸੱਟੇ ਭੈਣ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੀ, “ਜੀਤ ਕਦ ਆ ਰਿਹੈ ਤੂੰ?”

“ਤੇਰਾ ਹੁਕਮ ਸਿਰ ਮੱਥੇ, ਜੇ ਕਹੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤਕ ਆ ਜਾਵਾਂ, ਕੋਈ ਜਰੂਰੀ ਕੰਮ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਰੁਕਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਦ ਤਕ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰ ਲੈ।” ਉਸ ਭੈਣ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰਕ ਦਿੱਤੇ, ਸਮਝਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ, ਪਈ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਭੈਣ ਨਾ ਮੰਨੀ। ਗੱਲ ਵੱਧਦੀ ਦੇਖ ਮਾਂ ਨੇ ਬਚਾਓ ਕੀਤਾ,

“ਦੇਖ ਐਵੇਂ ਅਤੀ ਨਾ ਕਰ, ਇਹ ਮੰਨ ਤਾਂ ਗਿਆ ਏ, ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਗੋਡੇ ਨੇ, ਇਹ ਆ ਜਾਊ, ਤੂੰ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ!” ਮਾਂ ਧੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ।

ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਚੌਰਾਹੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਕੱਲੇ-ਦੁਕੱਲੇ ਲੋਕ ਵੀ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਉਥੇ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਸੀ ਤੇ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਮੌਜ ਵਿਚ ਮਜੇ ਨਾਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ

ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੌਕਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨਾਂ ’ਤੇ ਲੱਗੇ ਗਾਇਕਾ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕੱਟ ਆਉਣ ਆਉਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਦੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਰਾਹ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕ ਉਸ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਛਵੀ ਦੇਖ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਲਈ ਠਹਿਰ ਜਾਂਦੇ, ਪਰ ਜਦ ਪਿੱਛੋਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਹਾਰਨ ਵੱਜਣ ਲੱਗਦੇ ਤਾਂ ਮਜਬੂਰਨ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਜਾਂਦੇ ਵੀ ਗਾਇਕਾ ਦੇ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਗਵਾਚੇ ਰਹਿੰਦੇ।

ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੇਲੇ ਵਰਗਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸੀ। ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਇੰਤਜਾਰ ਸੀ, ਕਦੋਂ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੁਲ੍ਹਣ, ਉਹ ਅੰਦਰ ਜਾਣ। ਮੌਜੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਯਾਰ-ਬੇਲੀ ਇੰਤਜਾਰ ਦੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਹੱਸ ਹੱਸ ਗਿਣ ਰਹੇ ਸਨ।

“ਲੈ ਬਈ, ਹੁਣ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕਿ ਖੁੱਲ੍ਹਾ।” ਇਕ ਨਾਲ ਖਲੋਤੇ ਦੋਸਤ ਦੇ ਕੂਹਣੀ ਮਾਰਦਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ।

“ਅਜੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਹੋਰ ਲੱਗੂ।” ਦੂਜਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ।

“ਓ ਜਾਣ ਦੇ ਤੂੰ, ਇਥੇ ਉਡੀਕ ਕਰਦਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨਿਕਲੀ ਪਈ ਆ, ਤੇ ਤੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ, ਅਜੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲੱਗੂ।” ਤੀਜਾ ਵਿਚ ਬੋਲ ਪਿਆ।

“ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਏਦਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਜਿੰਦਾਂ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ’ਤੇ ਈ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦੇ ਦਰ ਖੁਲ੍ਹਣੇ ਨੇ।” ਦੂਜੇ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੇ ਕਿਹਾ।

“ਨਾ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਚੱਲ ਛੱਡ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਜਦ ਖੁਲ੍ਹਣੇ ਹੋਣਗੇ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਣਗੇ, ਤੂੰ ਦੱਸ ਚਾਹ ਪੀਣੀ ਆ।” ਚੌਥਾ ਬੋਲਿਆ।

“ਨਾ ਭਾ ਜੀ, ਜੇ ਦਰ ਖੁਲ੍ਹ ਗਏ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਚਾਹ ਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਦੇਖੀ ਜਾਊ।” ਜਵਾਬ ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਦਿੱਤਾ।

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਹਾਸਾ ਕਦੇ ਉਚਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਕਦੇ ਮੱਧਮ, ਪਰ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਕ ਲੈਅ ਵਿਚ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ-ਦੋ ਜਣੇ ਵਿਚ ਵਿਚਾਲੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦੇ ਗੇਟ ਵੱਲ ਝਾਤ ਮਾਰ ਲੈਂਦੇ। ਸਭ ਕਾਹਲੇ ਸਨ, ਕਦ ਗੇਟ ਖੁਲ੍ਹੇ, ਕਦ ਉਹ ਅੰਦਰ ਜਾਣ। ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅੱਤਰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਪਣਾ ਪਰਸ ਫੇਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਕ-ਅੱਧ ਵਾਰ ਉਸ ਆਪਣੀ ਟਿਕਟ ਵੱਢ ਕੇ ਦੇਖੀ, ਕਿਤੇ ਘਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ। ਕਈ ਲੋਕ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੁਲ੍ਹੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਦੀ ਰੌਣਕ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਚਾਹਾਂ ਪੀਂਦੇ, ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਹਾਸਾ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸਨ।

ਉਡੀਕ ਦੇ ਪਲ ਖਤਮ ਹੋਏ, ਗੇਟ ਖੁਲ੍ਹ ਗਏ, ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਸੀ। ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਧੱਕਾ-ਮੁੱਕੀ ਹੋਈ, ਫਿਰ ਸਭ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ।

“ਬੋਲਿਆ, ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।” ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਦੂਜੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ

ਪੁੱਛਿਆ।

“ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਾਣਾ ਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨਾ ਮੈਨੂੰ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਮਝ ਐ, ਬੋਰ ਹੋਣ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗੀ, ਇਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਚਾਹ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣੀਏ। ਤੂੰ ਆਪਣੀ ਸੁਣਾ, ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ?” ਦੂਜੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਫਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਇਹਦਾ ਹਾਲ ਵੀ ਤੇਰੇ ਵਾਲਾ ਈ ਐ।” ਤੀਜੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ।

“ਇਹਨੂੰ ਮੇਰੀ ਨਾਲਾਇਕੀ ਸਮਝੋ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ, ਪਰ ਸੋਚ ਤਾਂ ਇਹੋ ਈ ਐ, ਮੇਰੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਸਭ ਸਿਰ ਉਪਰ ਦੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ। ਇਕ ਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਆ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਚੁਕਾਏ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਫਿਲਮੀ ਗਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਰਾਗ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਐ।” ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਗੱਲ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

“ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਸਭ ਕੁਝ ਸਮਝਦਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਹੋ ਈ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਯਾਰ ਜੀਤ ਤਾਂ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹੋਣਾ?” ਚੌਥਾ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ ਸੀ।

“ਆਹੋ ਜੀ, ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਅਨੰਦ ਮਾਣਨਾ ਈ ਐ, ਦੇਖੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮਗਰੋਂ ਕਿੱਦਾਂ ਉਛਲਦਾ ਆਊ, ਉਹਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਡੁੱਲੂ ਡੁੱਲੂ ਪੈਣੀ ਐ।”

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਖਤਮ ਹੋਇਆ, ਲੋਕ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਪਿੱਛੋਂ ਜੀਤ ਬਾਹਰ ਆਇਆ, ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਚੁੱਪ ਚੁਪੀਤਾ ਤੁਰਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।

“ਇਹਨੂੰ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਆਪਣੀ ਚਹੇਤੀ ਗਾਇਕਾ ਨੂੰ ਦੱਖਣ-ਸੁਣਨ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹਦੀ ਚਾਹ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਏ, ਇਹਨੂੰ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ...।”

ਏਨੇ ਨੂੰ ਜੀਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਖਲੋ ਗਿਆ।

“ਕਿਉਂ ਬਾਈ ਜਵਾਨਾ, ਦੇਖ ਆਇਐ ਆਪਣੀ ਚਹੇਤੀ ਗਾਇਕਾ ਨੂੰ?” ਸਾਰਿਆਂ ਇਕੋ ਸਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਉਹ ਹੋਰ ਸੀ!” ਉਹ ਨਿਮੋਝਣਾ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

“ਨਾ ਤੈਨੂੰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਚੌਕਾਂ ਵਿਚ ਏਨੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਕੱਟ ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਨੇ, ਤੂੰ ਦੇਖੇ ਨਹੀਂ ਸੀ!” ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਮੇਰਾ ਉਧਰ ਧਿਆਨ ਈ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ; ਫੇਰ ਨਾ ਇਕ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਮੈਂ ਗੋਲਿਆ ਨਹੀਂ।” ਉਹ ਬੁਦਬੁਦਾਇਆ। ਉਸ ਪਾਸ ਕਹਿਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ

ਠੋਕਰ

“ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹਾਂ, ਜਵਾਨ ਹਾਂ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਹਾਂ। ਬਰਾਬਰ ਕਮਾਉਂਦੀ ਹਾਂ, ਕਿਉਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਈਨ ਮੰਨਾਂ।” ਡਾ. ਸੁਲੇਖਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

“ਹਾਂ...ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਬਰਾਬਰ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਕਦੋਂ ਮੁਕਰਦਾਂ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਮਾਉਣਾ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਮਾਉਣਾ ਨਹੀਂ। ਕਦੇ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਬੀਏਟਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਝਾਕ ਕੇ ਵੇਖਿਆ? ਜੇ ਔਰਤ ਰੋ ਰੋ ਅਰਜ਼ੋਈਆਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਰਦ ਵੀ ਸਿੱਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮੁਕ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਆ। ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਹੀ ਕਿਵੇਂ ਭੱਜ ਕੇ ਦੇਖਦੇ ਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ’ਚ ਆਪਣਾਪਨ ਹੁੰਦਾ, ਦੂਸਰੇ ਦਾ ਦਰਦ ਆਪਣੇ ਤਨ ’ਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਆਂ, ਪਰ ਅਸੀਂ...।” ਬੋਲਦਿਆਂ-ਬੋਲਦਿਆਂ ਡਾ. ਰਾਜਨ ਹਫ ਕੇ ਸੌਢੇ ’ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

ਦੋਨੋਂ ਜੀਅ ਸਫਲ ਸਰਜਨ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਡਾਕਟਰ ਹਨ, ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨੌਕ-ਝੋਕ ਤੇ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਵਾਲਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸੁਲੇਖਾ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ

ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਰਾਜਨ ਦੇ ਦੋ ਬੱਚੇ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ‘ਚੋਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਸੁਲੇਖਾ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਵੀ ਅਜੀਬ ਹੈ। ਐਮ. ਬੀ. ਬੀ. ਐਸ. ਪਿਛੋਂ ਮਾਂ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਜਿੰਦ ਹੋਰ ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ। ਐਮ. ਡੀ. ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਪਿਉ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਘਰਾਣੇ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਿਉ ਨੂੰ ਠੀਕ ਲਗਦਾ ਤਾਂ ਸੁਲੇਖਾ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਾ ਆਉਂਦਾ। ਇਸੇ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ ਵਿਚ ਉਮਰ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਆਖਰ ਸਭ ਪਾਸਿਉਂ ਹਾਰ ਰਾਜਨ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਇਹ ਸ਼ਾਦੀ ਵੀ ਕੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸੇਜ ਬਣ ਗਈ।

ਸੁਲੇਖਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਰਹੀ। ਰਾਜਨ ਨਾਲ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਅਣਬਣ ਰਹਿਣ ਲੱਗੀ। ਰਾਜਨ ਨੇ ਬੜਾ ਨਿਉ ਕੇ ਕੱਟਣ ਅਤੇ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਅਖੀਰ ਸੁਲੇਖਾ ਸਭ ਕੁਝ ਛੱਡ ਛੁੱਡ ਕੇ ਹੋਸਟਲ ਰਹਿਣ ਲੱਗੀ। ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੇ ਘਰ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਗਈ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਕਿਰਾਏ ‘ਤੇ ਕੋਠੀ ਲੈ ਉਥੇ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋ ਗਈ।

ਇਕੱਲ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਢ ਵੱਢ ਖਾਂਦੀ, ਜਿੱਥੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਸੁੱਝਦਾ। ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲਾਂ

ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਫਰੋਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ।

“ਬੀਬੀ ਜੀ, ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਕੰਮ ’ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੁੜੀ ਲੱਭ ਲਵੋ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੈਂ ਵੇਖਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ।” ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਨੇ ਚਾਹ ਫਤਾਉਂਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ।

“ਕਿਉਂ! ਕੀ ਹੋਇਆ?” ਉਹ ਇਕਦਮ ਸੋਚਾਂ ‘ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਈ।

“ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ।” ਬੀਬੀ ਨੇ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹਾ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ।

“ਵਿਆਹ! ਕੁੜੀ ਤਾਂ ਅਜੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਲੱਗਦੀ ਏ, ਤੇ ਵਿਆਹ...।” ਸੁਲੇਖਾ ਇਕਦਮ ਬੋਲੀ।

“ਨਹੀਂ ਜੀ, ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਵੀਹਾਂ ਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਗਰੀਬ ਘਰ ’ਚ ਕੁੜੀਆਂ ਕਿੱਥੇ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਨਾਲੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰੇ ਵਿਆਹੀਆਂ ਦਾ ਲਗਾਓ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ, ਪੱਕੀ ਉਮਰ ’ਚ ਤਾਂ...।” ਬੀਬੀ ਗੱਲ ਅਧੂਰੀ ਛੱਡ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਈ। ਸੁਲੇਖਾ ਸੋਚਣ ਲੱਗੀ, “ਲਗਾਓ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਦਾ ਉਮਰ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ...।” ਬੀਬੀ ਕਹਿ ਕੇ ਜਾ ਚੁਕੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸੁਲੇਖਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੁਛਣ ਦੱਸਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਇਆ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਬੈਠਿਆਂ ਬੈਠਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾ. ਵਿਨੀਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ।

“ਹਾਂ, ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਲੋਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਵੱਧ ਜੁੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,

ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੌੜ ਆਦਮੀ ਦੇ ਖਿਆਲ ਖਿੰਡਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਉਮਰ ਪਿੱਛੋਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ।” ਡਾ. ਵਿਨੀਤਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ।

ਹੁਣ ਸੁਲੇਖਾ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ‘ਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੱਲ ਲੱਗੀ। ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਖਾਸ ਕਰ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਰਾਜਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਚੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਲੋਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਉਸ ਅੱਗੇ ਕਿਵੇਂ ਤਰਲੇ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕਰਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰੱਬ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਸੀ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਰਪਣ ਭਾਵਨਾ ਦੇਖ ਕੇ ਈਰਖਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ। ਅੱਜ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਮੁੜਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰ ਕੋਠੀ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ ਗਲੀਆਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਗਈ। ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਪਤਾ ਨਾ ਚੱਲਿਆ, ਕਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰ ਆਪਣੇ ਉਸ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰ ਅੱਗੇ ਬਰੇਕ ‘ਤੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ। ਘਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਰਗੀ ਸੀ। ਹਰਾ ਘਾਹ, ਫੁੱਲ ਬੂਟੇ-ਸਭ ਸੁੱਕ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪਲੇਟਾਂ ਉਖੜ ਕੇ ਲਟਕ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ‘ਚੋਂ ਡਲਕ ਪਏ। ਰਾਜਨ ਕਿੱਥੇ ਹੋਵੇਗਾ? ਉਹ ਵੀ ਘਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾ ਚੁਕਾ? ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਘਰ ਵਸਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ।

“ਬੇਟੇ, ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲੱਭਦੇ ਹੋ?” ਸਾਹਮਣੇ ਗਲੀ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਖੋਖੋਨਮਾ ਦੁਕਾਨ ਵਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ।

“ਹਾਂ ਹਾਂ! ਕੀ ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਇੱਥੇ ਆਉਂਦੇ ਆ?” ਉਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਪੁੱਛ ਬੈਠੀ।

“ਹਾਂ! ਬਸ ਕਦੇ ਕਦਾਈਂ। ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹ ਘਰ ਵਿਚ ਗੇੜਾ ਦਿੰਦੇ ਆ, ਸੁੱਕੇ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਹੋਕਾ ਭਰ ਮੁੜ ਪੈਂਦੇ ਆ, ਕਮਰੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹੋਣ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਗੇਟ ਕੋਲ ਹੀ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਮੁੜ ਜਾਂਦੇ ਆ।” ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਡੂੰਘਾ ਸਾਹ ਲਿਆ।

“ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਟਿਕਾਣਾ?” ਸੁਲੇਖਾ ਨੇ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਪੁੱਛ ਲਿਆ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਸਿਰ ਫੇਰਿਆ। ਮੁੜਨ ਲੱਗਿਆਂ ਸੁਲੇਖਾ ਠੋਕਰ ਖਾ ਕੇ ਡਿੱਗਦੀ

ਤੰਗ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਇਕ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਮੁਢਲੀ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਭੀੜਾ ਦੇ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਤੰਗ ਗਲੀ, ਤੰਗ ਪੁਲ, ਤੰਗ ਘਾਟੀ ਆਦਿ ਵਿਚ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਇਹ ਕੱਸਿਆ, ਘੁਟਵਾਂ ਜਾਂ ਫਸਵਾਂ ਹੋਇਆ ਹੋਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਖੂਬ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਤੰਗ ਸਲਵਾਰ, ਤੰਗ ਜੁੱਤੀ, ਤੰਗ ਮੁਹਰੀ ਆਦਿ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਾਚੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੈਅ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਦਿੰਦੀ ਹੈ,

ਤੰਗ ਦਾ ਖਲਾਰਾ

ਖੁਲ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਗਿਣ ਲਈਏ—ਤੰਗ ਆ ਜਾਣਾ, ਤੰਗ ਪੈਣਾ, ਤੰਗ ਹੱਥ, ਤੰਗ ਦਸਤੀ, ਤੰਗਹਾਲੀ, ਹੱਥ ਤੰਗ ਹੋਣਾ, ਤੰਗ ਦਿਲ, ਤੰਗ ਦਿਮਾਗ, ਤੰਗ ਨਜ਼ਰ, ਜੁੱਤੀ ਤੰਗ, ਜਵਾਈ ਨੰਗ ਆਦਿ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਨੇ ਤੰਗ ਤੋਂ ਤੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਤਕਲੀਫਦੇਹ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਤੰਗਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤ ਵਰਤਿਆ, ਜੋ ਅੱਜ ਕਲ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਹੀਂ, 'ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਮਨੁ ਜੀਵੈ ਪੰਚ ਦੂਤ ਤਜਿ ਤੰਗਨਾ॥' ਅਰਥਾਤ ਨਾਮ ਸਿਮਰ ਕੇ ਦੁਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਕ੍ਰਿਆਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, "ਵਿਣੁ ਨਾਵੈ ਕੁਤਿਆਰੁ ਅਉਖਾ ਤੰਗੀਐ॥"

ਤੰਗ ਤੋਂ ਬਣੇ ਭਾਵਵਾਚਕ ਨਾਂਵ ਤੰਗੀ ਕਦੇ ਵੀ ਪਦਾਰਥਕ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਭੀੜੇ ਹੋਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਆਮ ਆਰਥਕ ਪੱਖੋਂ ਘੱਟ ਵਿਚ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਪੁਲ ਦੀ ਤੰਗੀ ਕਰਕੇ ਦੋ ਵਾਹਨ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਜਾਂ ਜੁੱਤੀ ਦੀ ਤੰਗੀ ਕਰਕੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਚਮਰਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲ ਦੀ ਤੰਗੀ ਤੋਂ ਤਾਂ ਪੁਲ ਦੇ ਅਭਾਵ ਕਾਰਨ ਹੋ ਰਹੀ ਤਕਲੀਫ ਦੇ ਭਾਵ ਹੀ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। 'ਤੰਗੀ ਜਾਂ ਤੰਗੀ ਤੁਰਸ਼ੀ ਵਿਚ ਹੋਣਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਵਸੀਲਿਆਂ ਦਾ ਘਟ ਹੋਣਾ। ਘੁਟਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਤਕਲੀਫ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਤੰਗ ਸ਼ਬਦ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਫਾਰਸੀ ਵਲੋਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਜਾਂ ਉਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਗਭਗ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਫਾਰਸੀ ਵਰਤਨੀ ਦਾ ਹੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਤੰਗ ਦਸਤ ਤੋਂ ਤੰਗ ਹੱਥ ਆਦਿ। ਤੰਗ

ਉਚਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਸਥਾਨ-ਨਾਮ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਕ ਸਥਾਨ ਦਾ ਇਹੋ ਨਾਂ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਤੰਗ ਲਾਘੇ ਕੋਲ ਹੋਵੇ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਗੁਲਮਰਗ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇਕ ਕਸਬੇ ਦਾ ਨਾਂ ਤੰਗਮਰਗ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਇਹ ਥਾਂ ਦੇਖੀ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਤੰਗ ਘਾਟੀ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਲਮਰਗ ਵੱਲ ਨੂੰ ਲਿਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਰਗ ਸ਼ਬਦ ਮਾਰਗ ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੈ।

ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਤੰਗ ਲਫਜ਼ ਨਾਲ ਲੱਗ ਕੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਬਦ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਤੰਗਾਤੰਗ (ਖਚਾਖਚ), ਤੰਗ ਆਸਤੀਨ (ਕਮੀਜ਼ ਆਦਿ ਦੀ ਤੰਗ ਬਾਜੂ), ਤੰਗ ਆਗੋਸ਼ (ਘੁਟਵੀਂ

ਜੱਫੀ), ਤੰਗਬਖਤ (ਮੰਦਭਾਗਾ), ਤੰਗਤਾਬ (ਬੇਤਾਬ)। ਤੰਗ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਨੇਤਤਾ ਦਾ ਭਾਵ ਨਿਕਲਣਾ ਸਹਿਜ ਹੈ, ਐਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਲੋਜ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨੇੜੇ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਤੰਗ ਜਾਂ ਘੁਟਵਾਂ ਵੀ। ਫਾਰਸੀ ਉਕਤੀ 'ਤੰਗ ਆਮਦਨ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਨੇੜੇ ਆਉਣਾ। ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿਲਾਅਦਾਰ ਨੂੰ ਮੋਰਚੇ ਤੰਗ ਢੁੱਕੇ, ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਜਿਆ ਈ। ਬੜਾ ਪਦੇ ਜਿਉਂ ਧਾੜ ਨੂੰ ਸੀਹ ਛੁੱਟੇ, ਉਠ ਬੋਤੀਆਂ ਦੇਮਨੇ ਗਜਿਆ ਈ।

ਪਲੈਟਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤੰਗ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਜ਼ਿਦ ਰੂਪ ਤੰਗਿਸਤਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲਵੀ ਤੰਗ ਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਿੰਦ-ਇਰਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਮਤਲਬ ਇਸ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਨਾਲ ਸਜਾਤੀ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਰਾ ਹੈ, ਤੰਚ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਰੁਪਾਂਤਰ ਤੰਚ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ

ਹਨ-ਸੰਕੁਚਤ ਹੋਣਾ, ਸੁੰਗਤਨਾ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਦੁਧ ਦੇ ਜੰਮਣ ਦੇ ਭਾਵ ਵੀ ਹਨ। ਦੁਧ ਜੰਮਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਦੁਧ ਦੇ ਐਸ਼ ਇਕੱਠੇ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਵੇਂ ਸੁੰਗਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੱਗੇ 'ਆ' ਅਗੇਤਰ ਲੱਗ ਕੇ ਆਤੰਚਮਨ ਸ਼ਬਦ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਦੁਧ ਜਮਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜੰਮਣ ਜਾਂ ਜਾਗ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਦਹੀਂ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਹੀਂ ਹੀ ਦੁਧ ਦਾ ਜਾਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੁਪਾਂਤਰ ਤਕਮਨ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁੰਗਤਨ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਰੂਪ ਤੰਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਬੀਮਾਰੀ, ਤਕਲੀਫ, ਦੁਖ ਹੈ। ਤੰਕ ਵਿਚ ਸਹਾਰਨਾ, ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਦੇ ਭਾਵ ਹਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੁਖ ਦਰਦ ਨੂੰ ਹੀ ਸਹਾਰਿਆ, ਝੱਲਿਆ ਜਾਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਅਗਲਾ ਰੂਪ ਤੰਗ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਕਸ਼ਟਮਈ ਜੀਵਨ ਹੈ। ਤੰਕ ਸ਼ਬਦ ਅੱਗੇ ਆ ਅਗੇਤਰ ਲੱਗ ਕੇ ਆਤੰਕ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਅਰਥ ਡਰ, ਭੈਅ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਕੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਾਂ।

ਇਕ ਦਿਨ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਹਾਵਰਾ 'ਢਿੱਬਰੀ ਟੈਟ ਕਰਨਾ' ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਿੱਕ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਲਗਭਗ 'ਸਿਕੱਜੇ ਵਿਚ ਕੱਸਣਾ' ਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ। ਜਾਣੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਏਨਾ ਜਕੜ ਦੇਣਾ ਕਿ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਟੈਟ ਸ਼ਬਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਟਾਇਟ ਦਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤਦਭਵ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ 'ਆਇ' ਜਿਹੀ ਧੁਨੀ ਸਹਿਜੇ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਹੋਰ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ: ਲਾਇਟ=ਲੈਟ; ਸਾਇਨ=ਸੈਨ; ਲਾਇਕ=ਲੈਕ; ਪਾਇਲ=ਪੈਲ।

'ਢਿੱਬਰੀ ਟੈਟ ਕਰਨਾ' ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਨ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ Tight ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਕੁਝ ਨਿਰੁਕਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਟਾਇਟ ਸ਼ਬਦ ਫਾਰਸੀ ਵਾਲੇ ਤੰਗ ਦਾ ਸਜਾਤੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਭਾਰੋਪੀ ਖਾਸੇ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਤੰਗ, ਘੁਟਵਾਂ, ਭੀੜਾ ਆਦਿ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਅਤੇ Tight ਦੇ ਹੋਜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ 15ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ

**ਸ਼ਬਦ
ਝਰੋਖਾ**

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਗਿਆ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪ੍ਰਕ-ਜਰਮੈਨਿਕ ਰੂਪ ਸੀ, Thinkta ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੰਗ, ਸੰਘਣਾ, ਸਥੂਲ ਦੇ ਭਾਵ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਹੋਰ ਜਰਮੈਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਸ਼ਬਦ ਬਣੇ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਭਾਰੋਪੀ ਮੂਲ Tenk ਕਲਪਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਥੂਲ ਹੋਣ, ਸੰਘਣਾ ਹੋਣ, ਜੰਮਣ ਆਦਿ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। ਲਿਥੂਏਨੀਅਨ Tankus ਇਸੇ ਤੋਂ ਵਿਗਸਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਤੰਗ, ਭੀੜਾ, ਜੁੜਵਾਂ ਹੈ।

ਧਿਆਨ ਦਿਓ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਟਾਈਟ ਅਤੇ ਫਾਰਸੀ ਵਲੋਂ ਤੰਗ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਅਰਥਾਂ ਪੱਖੋਂ ਢੇਰ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ Tight ਦਾ ਇਕ ਅਰਥ ਧੁੱਤ, ਟੁੰਨ, ਟੱਲੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਇਸ ਲਈ ਤੰਗ-ਜਾਮ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਕੀ ਖੇਡ

ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਤੰਗੀ/ਘਾਟ ਵੱਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੀ ਵੱਧ ਮਾਤਰਾ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਫਾਰਸੀ 'ਤੰਗ ਤੰਗ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ-ਕਈ, ਅਨੇਕ।

ਜਿਵੇਂ ਤੰਗ ਜੁੱਤੀ ਨਾਲ ਚਮਰਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਿ ਲਵੋ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਤੰਗ ਕੁਝ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਤੰਗ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਲਾਖਣਿਕ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਲਾਖਣਿਕ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਔਖਾ, ਦੁਖੀ, ਹੈਰਾਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ, ਦਿੱਕ ਆਦਿ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੰਗ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਇਹੀ ਵਰਤੋਂ ਅੱਜ ਕਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ; ਪੁਲਿਸ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਮੁਹਾਵਰਵੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਰਾਹ

ਖੂਨੀ ਵਿਸਾਖੀ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਮੇਤ) ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਿਆਂ 72 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ 2019 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜੱਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦਾ ਸਾਕਾ ਵਾਪਰਿਆ ਸੋ ਸਾਲ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਨੀਂਹ ਉਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਾਕੇ ਨੇ ਰੱਖੀ, ਜੋ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਦੀ ਅੰਨੇਵਾਹ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵਾਪਰਿਆ। ਇਹ ਸਾਕਾ ਤਤਕਾਲੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਗਵਰਨਰ ਸਰ ਮਾਈਕਲ ਓਡਵਾਇਰ ਦੀ ਕਾਲੀ ਕਰਤੂਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ 11 ਅਪਰੈਲ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਭੈਭੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਬਣ ਦੀ ਥਾਂ ਭੜਕ ਪਈ। ਇਹ ਮਾਰਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀਆਂ ਵਲੋਂ 13 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਸੀ।

ਮਰਵਾਏ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀ ਇਸ ਸਾਕੇ ਦੀ ਸੂਹ ਬਾਹਰ ਨਾ ਕੱਢਣ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਿਛੋਂ ਭਾਰਤੀ ਬੁਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖੂਨੀ ਸਾਕੇ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਗਰਦਾਨਦਿਆਂ, ਇਸ ਥਾਂ ਕੌਮੀ ਯਾਦਗਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਬਾਗ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਲੰਮੀ ਲਾਟ, ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਲੋਪਾਂ ਤੇ ਪੱਥਰ ਬੱਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਬਾਗ ਵਿਚਲੇ ਉਸ 100 ਫੁੱਟ ਲੰਮੇ ਤੇ 60 ਫੁੱਟ ਚੌੜੇ ਥੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰਿਆ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਖਲੋ ਕੇ ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ ਨੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਯਾਦਗਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਕਿ 13 ਮਾਰਚ 1940 ਨੂੰ ਕੈਕਸਟਨ ਹੋਟਲ, ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਮੇਂ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਮਾਈਕਲ ਓਡਵਾਇਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਕੇ (ਜਨਰਲ ਡਾਇਰ 23 ਜੂਨ 1927 ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਮਰ ਚੁਕਾ ਸੀ) 31 ਜੁਲਾਈ 1940 ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਰੱਸਾ ਚੁੰਮ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਇਧਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲਕਾਰ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੂਨੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ (ਪੈਂਫਲਟ) ਕੀਤੀ, ਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਸਾਰ ਏਦਾਂ ਵਿਕਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਗੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਇਸ ਸਾਕੇ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਨ। ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਉਸ ਸਮੇਂ 13 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਤੇ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪੌਣੇ ਬਾਈ ਸਾਲ ਦਾ।

ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਰਚਨਾ ਮਰਦੇ ਦਮ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗੋਲੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਇਸ ਰਚਨਾ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੁਣ ਲਗਪਗ ਸੌ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਜੱਲ੍ਹਿਆਂ

ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਸਾਕੇ ਦੀ ਸੌ ਸਾਲਾ ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਦੇ ਪੱਤਰੇ ਨਵਦੀਪ ਸੂਰੀ ਨੇ ਅਣਖ ਯਤਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਲਭਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ

ਪੁਸਤਕ 'ਖੂਨੀ ਵਿਸਾਖੀ' ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਕੇ ਪੁਸਤਕ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦਤ ਤੁਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੰਨੇ ਉਤੇ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਅਖਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਫੁਪਵਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਪੀ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਪਾਠਕ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਾ

ਸਕਣ।

ਨਵਦੀਪ ਸੂਰੀ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੋਤਰਾ ਹੈ ਤੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੂਰੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, ਜੋ 1983 ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਵਲੋਂ ਸੰਪਾਦਤ 'ਖੂਨੀ ਵਿਸਾਖੀ' ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰੂਪ (ਪੰਨੇ 128, ਮੁੱਲ 399 ਰੁਪਏ) ਹਾਰਪਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਛਾਪਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਐਡੀਸ਼ਨ (ਪੰਨੇ 152, ਮੁੱਲ 275 ਰੁਪਏ) ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ। ਦੋਹਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਤੇ ਦੁਰਲਭ ਲੇਖ 'ਪੜਦਾਦੇ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ' (The Sins of the Great-Grandfather) ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਜਸਟਿਨ ਰੌਲਟ ਹੈ, ਜੋ ਰੌਲਟ ਐਕਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰ ਸਿਡਨੀ ਰੌਲਟ ਦਾ ਪੜਪੋਤਰਾ ਹੈ। ਬਾਰ ਵਾਲਾ ਸਾਕਾ ਰੌਲਟ ਐਕਟ ਦੀ ਦੇਣ ਸੀ। ਏਥੇ ਸਾਕੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਨਵਦੀਪ ਸੂਰੀ ਜਨਮ ਨਾ ਲੈਦਾ ਤਾਂ ਅੱਜ 'ਖੂਨੀ ਵਿਸਾਖੀ' ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਜਾਣੂਆਂ ਤੱਕ ਤਾਂ ਕੀ, ਗੁਰਮੁਖੀ ਜਾਣਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਹੁੰਚਦੀ।

'ਖੂਨੀ ਵਿਸਾਖੀ' ਵਿਚ ਡਾਇਰ ਦੇ ਫੌਜੀ ਮਾਰਚ, ਡਾ. ਕਿਚਲੂ ਤੇ ਸਤਿਆਪਾਲ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਜਲਸੇ ਦੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ, ਨਿਹੰਬੀ ਜਨਤਾ ਉਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਆਦਿ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲੇਖਕ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੇ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਵਾਲੀ ਲੜੀ ਵਿਚ ਪਰੇਇਆ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅਖੋਂ ਉਹਲੇ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਧਰੇ ਬੇਲੋੜਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ

**ਨਿੱਕ
ਸੁੱਕ**

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
Sandhugulzar@yahoo.com

ਰਚਨਾ ਵਿਚ, 'ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਤਕਦੀਰ ਨੂੰ ਕੌਣ ਰੋਕੇ' ਜਾਂ 'ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪਰ ਲਿਖੇ ਨੂੰ ਕੌਣ ਮੋੜੇ' ਆਦਿ ਤੁਕਾਂ ਬੋਝਾ ਖਟਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਲੇਖਕ ਦੀ ਕਾਵਿਕ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਣ ਲਿਖੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਵੀ ਇਸੇ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ:

1. ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਰੋਕੇ ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਕ ਪਰ ਹੋਣ ਕੁਰਬਾਨ ਚੱਲੇ।
2. ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਇਹ ਮੋਏ ਨਹੀਂ ਮੂਲ ਯਾਰੇ

ਸਗੋਂ ਮੋਏ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿਵਾ ਦਿੱਤੇ। 'ਖੂਨੀ ਵਿਸਾਖੀ' ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਐਡੀਸ਼ਨ 13 ਅਪਰੈਲ 2019 ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰੂਪ 18 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਅਬੂ ਧਾਬੀ ਵਿਚ।

ਅੰਤਿਕਾ: 'ਖੂਨੀ ਵਿਸਾਖੀ' ਵਿਚ ਦਰਜ 'ਟਿਕ-ਟਿਕੀ' ਵਰਣਨ

ਹਾਇ ਲਿਖਦਿਆਂ ਡਿਗਦੀ ਕਲਮ ਹੱਥੋਂ, ਰੋਮ ਰੋਮ ਸੁਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਗ ਪਏ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਆਜਿਜ਼ਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ, ਫੜ ਕੇ ਮੱਛੀਆਂ ਵਾਂਗ ਤੜਫੇਣ ਲਗ ਪਏ। ਨਾਲ ਟਿਕ ਟਿਕੀ ਬੰਨ੍ਹ ਨਿਆਇਆਂ ਨੂੰ, ਬੈਂਤ ਮਾਰ ਕੇ ਖੱਲ ਲਾਹੁਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਮਾਸ ਤੂੰਬਿਆਂ ਵਾਂਗ ਉਡਣ ਲੱਗ ਪਏ, ਲਹੂ ਨਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੋਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਜੈਸਮੀਨ ਨੇ ਲੁੱਟੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਤੀਆਂ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਪੀ.ਏ.ਓ.) ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਸਬਰਬ ਐਲਮਹਰਸਟ ਦੇ ਵਾਟਰਫੋਰਡ ਬੈਂਕੂਇਟ ਹਾਲ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਤੀਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿਥੇ ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਢੋਲਕੀ ਦੀ ਬਾਧ 'ਤੇ ਗੀਤ ਗਾਏ, ਗਿੱਧਾ-ਭੰਗੜਾ ਪਾਇਆ, ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾ ਜੈਸਮੀਨ ਸੈਂਡਲਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਬੀਬੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ। ਮੇਲੇ ਦੀ ਮੁੱਖ ਆਕਰਸ਼ਣ ਜੈਸਮੀਨ ਸੀ, ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪੀ.ਏ.ਓ. ਦਾ ਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ 'ਕੱਲੀ ਨੇ ਹੀ ਲੁੱਟ ਲਿਆ।

ਵੇਂ ਆਦਿ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਲਵੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਪੂਰਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

ਉੱਜ ਜਦੋਂ ਜੈਸਮੀਨ ਨੇ 'ਧੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ, ਹਾਏ ਓਏ ਮੇਰੇ ਡਾਢਿਆ ਰੱਬਾ, ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਜੰਮੀਆਂ, ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੈ ਜਾਣੀਆਂ' ਗੀਤ ਬਿਨਾ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸੋਜ਼ ਭਰੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਾਇਆ ਤਾਂ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਸੀਨੇ ਠੰਡ ਪਈ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਹਾਲ ਵਿਚ ਇਸ ਗੀਤ ਦਾ ਅਸਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਗੀਤ ਦੇ ਬੋਲ ਗੂੰਜਦੇ ਰਹੇ, ਓਨਾ ਚਿਰ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਧਮੱਚ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਬੰਮਿਆ

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਲਵਾਕੀ ਤੋਂ ਆਈ ਲੋਕ ਗਾਇਕਾ ਪੂਜਾ ਧਾਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਸਿਮਰਨ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ 'ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹਾ, ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ' ਗੀਤ ਬੜੇ ਹੀ ਸੁਲਾਘਾਯੋਗ ਤੇ ਸੁਰਮਈ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਸਥਾਨਕ ਕਲਾਕਾਰਾਂ-ਜੈਸੀ ਸਿੰਘ, ਮੋਨਾ ਭੱਲਾ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਵੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਬੋਲੀਆਂ ਦੀ ਫਹਿਬਰ ਲਾਈ। ਮੈਡੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਈ ਇਕ ਘੰਟਾ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਤੇ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ

ਛੋਹਿਆ, 'ਤੀਆਂ ਵੇਖਣ ਜਾਣਾ ਕਿ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਰੋਕੀਂ ਨਾ।' 'ਕੋਕਾ ਘੜਵਾ ਦੇ ਮਾਹੀਆ ਕੋਕਾ', 'ਮੇਰੀ ਸੱਸ ਬੜੀ ਕੁਪੱਤੀ, ਮੈਨੂੰ ਪਾਉਣ ਨਾ ਦੇਵੇ ਜੁੱਤੀ' ਅਤੇ 'ਕਦੇ ਹੂੰ ਕਰਕੇ, ਕਦੇ ਹਾਂ ਕਰਕੇ, ਗੋੜਾ ਦੇ ਦੇ ਨੀ ਮੁਟਿਆਰੇ ਲੰਬੀ ਬਾਂਹ ਕਰਕੇ' ਸਮੇਤ ਮੁਟਿਆਰਾਂ/ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਬੋਲੀਆਂ

ਦੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਗਿੱਧਾ ਪਾਇਆ। ਮੇਲੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਟਿਆਰਾਂ, ਕੁੜੀਆਂ-ਚਿੜੀਆਂ ਤੇ ਮਾਈਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤੀ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਬੀਬੀਆਂ ਵਿਚ ਤੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਮੇਲੇ ਲਈ ਪੂਰਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਸੀ। ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ

ਪਾ ਕੇ ਚਿੱਤ ਰਾਜੀ ਕੀਤਾ। ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ 'ਲੱਠੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ਉਤੇ ਸਲੇਟੀ ਰੰਗ ਮਾਹੀਆ', 'ਇਕ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਕਾਸ਼ਨੀ', 'ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖੀਆਂ 'ਚ ਪਾਵਾਂ ਕਿਵੇਂ ਕੱਜਰਾ ਵੇ ਅੱਖੀਆਂ 'ਚ ਤੂੰ ਵਸਦਾ' ਆਦਿ ਗੀਤਾਂ

ਕਲੀਚੇ, ਟਿੱਕਾ, ਫੁਲਕਾਰੀ, ਘੰਗਰਾ, ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਸੂਟ, ਪਰਾਂਦਾ, ਰੋਸ਼ਮੀ ਰੁਮਾਲ ਆਦਿ ਬੀਬੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣੇ ਰਹੇ। ਬਬੇਰੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਹਾਲ ਅੰਦਰ ਸੂਟਾਂ, ਕੱਪੜਿਆਂ ਤੇ ਗਹਿਣੇ-ਗੱਟੇ

ਪੂਜਾ ਤੇ ਸਿਮਰਨ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਗਾਉਣ ਲਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਝੱਟ ਹੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਚਰਚਿਤ ਗੀਤ ਗਾਏ ਤੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫਰਮਾਇਸ਼ਾਂ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਜੈਸਮੀਨ ਨੇ ਕੁਝ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰੇ ਬਿਨਾ

ਮੈਡੀ ਸਿੰਘ

ਰਿਹਾ; ਪਰ ਪਿਛੋਂ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਮੋੜਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜੈਸਮੀਨ ਨੇ ਗਿੱਧੇ-ਭੰਗੜੇ ਦੀ ਬੀਟ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅਵਾਜ਼ ਦਾ ਜਾਦੂ ਬਿਖੇਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜੈਸਮੀਨ ਨਾਲ ਨੱਚਣ ਨੂੰ ਕਾਹਲੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ

ਸਿਮਰਨ ਬਾਜਵਾ

ਕੀਤਾ।

ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਐਤਕੀਂ ਵੀ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਟਾਇਲ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਢੋਲਕੀ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਬੀਬੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਤੀਆਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਗੀਤ

ਮੋਨਾ ਭੱਲਾ

ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਈ ਗੀਤ ਅਤੇ ਟੱਪੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਵਧੀਆ ਰੰਗ ਬੱਝੇ। ਕੁੜੀਆਂ-ਚਿੜੀਆਂ ਤੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਵਿਚ ਗਿੱਧਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਚਾਅ ਦੇਖਣ ਵੀ ਵਾਲਾ ਸੀ! ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਪਿੜ ਵਿਚ ਵਿਪਨ ਕਲੇਰ, ਰਾਜ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਹਰਸਿਮਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਗਿੱਧਾ ਪਾਇਆ। ਸੇਡਰ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੋਂ ਆਈ ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਲ ਨੇ 'ਸ਼ੋਕਣ ਮੇਲੇ ਦੀ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਛੋਟੀ ਉਮਰ

ਜੈਸੀ ਸਿੰਘ

ਦੇ 20 ਤੋਂ ਵਧ ਲੱਗੇ ਸਟਾਲਾਂ ਉਪਰ ਝੁਰਮਟ ਪਾਈ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਟਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿੰਦੀ ਦਾ ਸਟਾਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਿਗਰ ਕਿਚਨ ਅਤੇ ਹੋਟ ਬਰੈੱਡ ਨੇ ਫੂਡ ਸਟਾਲ ਲਾਏ। ਮੇਲਾ ਮਿਲਵਾਕੀ ਦੇ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦੀ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਮਾਤਾ ਬੀਬੀ ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਡੰਡੋਨਾ ਅਤੇ ਗੈਸਟ ਆਫ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ਉਤੇ)

ਸੰਗੀਤ ਤੋਂ ਹੀ ਗਾਏ, ਪਰ ਕੁਝ ਗੀਤ ਉਸ 'ਲਾ ਦਫ ਬਈ', 'ਚਲਾ ਦਫ ਬਈ' ਆਖ ਸੀ. ਡੀ. 'ਤੇ ਗਾ ਕੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ 'ਰੂਪ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਵਰਗਾ' ਗੀਤ ਛੋਹਿਆ ਤਾਂ ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਪਿੜ ਯਾਨਿ ਡਾਂਸ ਫਲੋਰ 'ਤੇ ਡੋਰਾ ਲਾਈ ਖੜ੍ਹੀਆਂ

'ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾ ਆਉਣ' ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਕੁ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ 'ਤੇ ਨਚਾਇਆ। ਜਦ ਉਸ ਨੇ 'ਇਕ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਕਾਸ਼ਨੀ, ਦੂਜਾ ਰਾਤ ਦੇ ਉਨੀਂਦਰੇ ਨੇ ਮਾਰਿਆ' ਗੀਤ ਗਾਇਆ ਤਾਂ ਕੁਝ ਬੀਬੀਆਂ ਗਿੱਧਾ ਪਾਉਣ

ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਵਜਦ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਨਾਲ ਨਾਲ ਗਾਉਣ ਤੇ ਨੱਚਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। 'ਮੇਰੇ ਨੈਣ ਨੇ ਸੁਰਾਬ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੋਤਲਾਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੋਤਲਾਂ 'ਚੋਂ ਸਿਪ ਸਿਪ ਪੀ ਵੇ', 'ਲੱਛੂ ਦੁਜੇ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ, ਜੇ ਆਪ ਖਾਈਏ ਤੰਗ ਕਰਦਾ', 'ਜੱਟੀ ਗਰਨੇਡ ਐ, ਤੂੰ ਵੀ ਜੱਟਾ ਬੰਬ

ਲੱਗੀਆਂ। ਉੱਜ ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਸਟੇਜ ਮੁਹਰੇ ਲੱਗੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੀਆਂ ਹੀ ਤਾਤੀਆਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। 'ਸ਼ੋਕਣ ਮੇਲੇ ਦੀ' ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਵਨੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਜੇਤੂ ਰਹੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਤੀਆਂ: ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਆਨਰਜ਼ ਲਾਡੀ ਕੇ. ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼ਾਲਿਨੀ ਗੁਪਤਾ ਸਨ। ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ-8 ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਰਾਜਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਮੂਰਤੀ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਸੈਨੇਟਰ ਕ੍ਰਿਸਟੀਨਾ ਕਾਸਟਰੋ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ।

ਮਿਡਵੈਸਟ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀਆਂ ਵਿਚ ਜਰੂਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੇਲੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਪੀ.ਏ.ਓ. ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਵਜੋਤ ਬਾਜਵਾ ਕਲੇਰ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ-ਜਸਬੀਰ ਸੁੱਗਾ ਤੇ ਪਾਲ ਡੰਡੋਨਾ (ਸਾਰੇ

ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਨੀਸ਼ਾ ਗਰਗ ਤੇ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸ਼ਾਲੂ ਛਾਬੜਾ ਤੇ ਕਮਲ ਹੁੰਝਣ ਦੇ ਭਰਵੇਂ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ।

ਮੇਲੇ ਦੇ ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਤੇ ਡੈਬਰਾ ਧਾਲੀਵਾਲ; ਨਵਜੋਤ

ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਪੂਜਾ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਹਰਜੋਤ ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਹਿਰਾਅ, ਜੋਤੀ ਤੇ ਬੱਬੀ ਬਾਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ, ਜੋ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਵੀ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਾ. ਸਨਹਿਤਾ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਮਾਨ, ਰੀਟਾ ਤੇ

ਐਫ. ਆਈ. ਏ. ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਫਾਰ ਪੀਸ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਮੀਡੀਆ ਪਾਰਟਨਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼, ਟੀ.ਵੀ. ਏਸ਼ੀਆ, ਏਸ਼ੀਅਨ ਮੀਡੀਆ, ਅਦਭੁਤ ਮੀਡੀਆ, ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪਰਦੇਸੀ ਤੇ ਰੌਣਕ ਮੇਲਾ ਸ਼ਾਮਿਲ

ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਦੇ ਤੀਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਸਿਰਫ ਬੀਬੀਆਂ ਲਈ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸੱਦ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਂਜ ਹਾਲ ਵਿਚ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਸੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਗੋਲੈਂਡ ਸਮੇਤ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਤੇ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੋਂ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚੇ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਤੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਮੇਲਾ

ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ); ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਜਗਮੀਤ (ਜੈਸੀ) ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਹੁੰਝਣ, ਸਵੀ ਸਿੰਘ ਅਟੱਲ, ਨੇਹਾ ਵਾਲੀਆ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸਾਰੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ); ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੈਨਾ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜ ਮਾਗੋ, ਵਿੱਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਰਤੀ ਸਿੰਗਲਾ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਕੱਤਰ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਈਵੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਿਨੀ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਇੰਟਰ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪ੍ਰਭ ਖਹਿਰਾ, ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਫਸਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੇ. ਸਿੰਘ,

ਬਾਜਵਾ ਕਲੇਰ ਜਤਿੰਦਰ ਕਲੇਰ, ਜਸਮੀਤ ਤੇ ਜਸਬੀਰ ਸੁੱਗਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਪਾਲ ਡੰਡੋਨਾ, ਕਮਲ ਅਮੀਨ ਤੇ ਕੇਤੂ ਅਮੀਨ ਅਤੇ ਜੋਦੀ ਤੇ ਮੈਕ ਭਮਰਾ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਗਰੈਂਡ ਸਪਾਂਸਰ ਮਿਨੀ ਮੁਲਤਾਨੀ ਤੇ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ ਸਨ। ਗੋਲਡ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਵਿਚ ਨੈਨਾ ਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਭਾ ਰਾਜਪੁਤ, ਡਾ. ਸੋਨਲ ਤੇ ਨੀਲ ਪਟੇਲ, ਟਵਿੰਕਲ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ. ਸੀ, ਕਮਲ ਤੇ ਲੱਕੀ ਸਹੋਤਾ, ਰੰਮੀ ਤੇ ਰਵੀ ਹੰਝਰਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ।

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਨੀਲ ਸ਼ਾਹ, ਜੱਸੀ ਪਰਮਾਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।

ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਡਬਲਿਊ.ਈ., ਪੀ. ਸੀ. ਐਸ., ਪੀ. ਐਚ. ਓ.,

ਸਨ। ਰੀਗਲ ਜਿਊਲਰਜ਼ ਵਲੋਂ ਲੱਕੀ ਡਰਾਅ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਜੇਤੂ ਨੂੰ 10 ਗਰਾਮ ਸੋਨਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਰਤਨਾ ਕਪੂਰ (ਹੈਸ਼ ਐਸਕਪ੍ਰੈਜ਼ਨ) ਨੇ ਮੇਲੇ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ।

ਸਿਲਵਰ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਵਿਚ ਦੀਪ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ, ਨਵਰੀਨ ਤੇ ਹੈਪੀ ਹੀਰ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਮੀਰਾ ਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਅਨੁਜਾ ਗੁਪਤਾ, ਰੂਪੀ ਤੇ ਸਵੀ ਅਟੱਲ, ਬ੍ਰਿਜ ਸ਼ਰਮਾ (ਪਾਵਰਵੋਲਟ), ਕਮਲ ਤੇ ਇੰਦਰ ਹੁੰਝਣ, ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੁੱਖੀ ਤੇ ਜੈਸੀ ਸਿੰਘ, ਸੱਤੀ ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਮਨਦੀਪ ਤੇ ਹਰਕੇਵਲ ਲਾਲੀ, ਅਨਿਲ ਲੁੰਬਾ, ਅਰੋਮਾ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਕੀਨ, ਰੀਟਾ ਤੇ ਸੁਨੀਲ ਸ਼ਾਹ, ਪੰਮੀ

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ

1480 N. State Road 1, Cambridge City, IN 47327

ਕੈਬਰਿਜ ਸਿਟੀ (ਇੰਡੀਆਨਾ) ਵਿਚ
ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬੇ ਲਈ

**ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਟਰ, ਹੈਲਪਰ, ਵੇਟਰ
ਅਤੇ ਕੁਕ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ**

ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ, ਖਾਣਾ ਮੁਫਤ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਮਨਜੀਤ ਨਾਗਰਾ

ਫੋਨ: 317-750-1900

B.T.S CARRIER INC.

BTS Truck Shop Major & Minor Work
@ 39115 Maple Ave., Wayne, MI 48184

Hiring Owner operator & Drivers

Long and local route

Driver rate 45 to 55 cents per mile

Owner operator (Own truck/trailer & insurance) will be paid 92% after 8% dispatch. If company trailer used then will 80% gross.

Fuel discount: Pilot, Fly J, TA and Petro will pay 25 to 40 cents per gallon.

Direct deposit also available.

For more information please contacts:

Rusty Singh 734-233-8464

Dave Aujla 734-419-1408

Indianapolis, Indiana ਵਿਚ ਬਣਾਓ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਘਰ

One of the Fastest Growing City in America and Best School System...

Manjit Singh Nagra
Realtor/Broker

Cell: 317-750-1900

6979 Hillside Court
Indianapolis, Indiana 46250

- ਨਵੇਂ ਨਕੋਰ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ \$200,000 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
- 1500 ਵਰਗ ਗਜ ਤੋਂ 5000 ਵਰਗ ਗਜ ਦੇ ਘਰ
- 4-6 ਬੈਡ ਰੂਮ, 3-4 ਬਾਥ ਰੂਮ
- ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ
- ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਸਸਤੀ

ਅਸੀਂ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਬਿਜਨਸ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ (Approval) ਉਸੇ ਦਿਨ

Gurdeep (Garry) Chhokar
Realtor/Broker

Cell: 317-500-1247

We do all type of Home and Commercial Loan. Same day loan approval...